

RJGE

ISSN : 2730-4132(Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2566)

Vol.3 No.3 (September - December 2023)

MBU 101

มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU REC

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ISSN : 2730-4132 (Online)

ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2566)

Vol. 3 No. 3 (September – December 2023)

เจ้าของวารสาร

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคุณภาพทางความคิดสู่สากล
3. เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ที่ปรึกษา

พระพรหมวชิรโสภณ

พระราชพัชรญาณมุนี

พระเทพวชิรวิมล, ดร.

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.

พระเมธีวัชรภรณ์, ผศ.ดร.

ปฐมาจารย์ผู้ก่อตั้ง มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ที่ปรึกษาอุปถัมภ์ มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ที่ปรึกษารองอธิการบดี มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

บรรณาธิการ

ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.บรรจง ลาวะลี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กองบรรณาธิการ

พระเมธีวัชรภรณ์, ผศ.ดร.

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประจิตร มหาหิง

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทสมบัติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตราภรณ์ วงศ์คำจันทร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ฝ่ายจัดทำ

ดร.บรรจง ลาวะลี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ดร.สงวน หล้าโพนทัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

โทร 0-4351-8364 และ 0-4351-6076 โทรสาร 0-4351-4618

E-mail: JournalMBU101@gmail.com

<http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความทั่วไป บทความวิชาการ บทความวิจัย ที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียบเรียง กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย การนำบทความในวารสารนี้ไปเผยแพร่ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารกำหนด บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2566) จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย ด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคุณภาพทางความคิดสู่สากล และเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป วารสารมีการควบคุมคุณภาพบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพัฒนาให้มีการส่งบทความแบบออนไลน์หรือระบบ Online journal System (OJS)

วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย(TCI) โดยได้รับการจัดให้อยู่ในวารสารกลุ่มที่ 2 : วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566 ไปจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567) ซึ่งท่านสามารถดาวน์โหลดบทความฉบับสมบูรณ์ได้ที่ <http://202.29.86.169/index.php/RJGE>

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอขอบคุณผู้เขียนบทความ สมาชิก และผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ที่มีส่วนในการควบคุมคุณภาพของวารสารให้ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด กองบรรณาธิการวารสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกองบรรณาธิการวารสารขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

(THE DEVELOPMENT OF THE GUIDELINES FOR THE ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2)

ภาณุวัชร สุวรรณแสง, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ..... 1

การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รายวิชา ส23102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

(THE DEVELOPMENT OF CREATIVE PROBLEM-SOLVING SKILLS AND LEARNING ACHIEVEMENT USING PACLE LEARNING MODELS WITH COMMUNITY LEARNING RESOURCES IN SOC23102 SOCIAL STUDIES SUBJECT FOR STUDENT GRADE 9)

สุชุติมา ภารไสว, มณฑา ชุ่มสุคนธ์..... 15

แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานีธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

(GUIDELINES FOR PERSONNEL MANAGEMENT BASED ON SARANEE DHARMA SIX FOR SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION)

ภัทรพล คำผาลา, ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี..... 27

การสร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิง ความน่าเชื่อถือของผลการวัด

(THE CONSTRUCTION OF A MATHEMATICAL REASONING ABILITIES TEST ON FRACTIONS LITERACY FOR PRIMARY 6 STUDENTS OF UDON THANI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3 BY APPLICATION OF GENERALIZABILITY THEORY)

วิลาวรรณ เทพเสน, พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ..... 37

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

(DEVELOPING GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN THE DIGITAL AGE UNDER KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREAS OFFICE 2)

นักจรีภรณ์ ไชรัมย์, สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ..... 51

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (CREATING SUMMARY WRITING SKILLS ASSESSMENT FORM FOR STUDENTS IN MATHAYOMSUKSA 3 UNDER UDON THANI SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE) <i>เมวดี ทรัพย์พงษ์, มณีนีญา สุราช.....</i>	64
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT ON THE TOPIC OF NORTH AMERICA IN SOCIAL STUDIES SUBJECT THROUGH CIPPA MODEL IN CONJUNCTION WITH ONLINE GAMES FOR MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS) <i>อัมพร รักษ์จรยาบรรณ, พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ, ทศนีย์ รอดมั่นคง.....</i>	75
The ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 (THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP AND THE COMPETENCIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE BUALAI EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT CENTER 1, NAKHONRATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 6) <i>รัชนิกร ครองยุติ, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์.....</i>	89
การศึกษากลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียน : กรณีโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคหิโนธุ์ (A STUDY OF SCHOOL DEVELOPMENT STRATEGIES: THE CASE OF DONCHAN WITTAYAKHOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE KALASIN) <i>ดารุณี จันทะลือชา, ปาริชา มารี เคน, อีระ ภูดี.....</i>	104
การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิค เขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (DEVELOPMENT OF TEACHER IN LEARNING MANAGEMENT USING GOOGLE APPS FOR EDUCATION AT KHAO WONG TECHNICAL COLLEGE UNDER THE OFFICE OF VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION) <i>สมปรารถนา จิตจักร, ปาริชา มารี เคน, อีระ ภูดี.....</i>	119

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPS) ร่วมกับการแสดงละครรายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่งคำ

(THE STUDY OF CREATIVE THINKING SKILL USING 5 STEPS LEARNING PROCESS WITH DRAMATICS IN S 31101 SOCIAL STUDIES OF TENTH GRADE STUDENTS RONGKHAM SCHOOL)

กิตตินันท์ วงษ์แสง, อังคณา ตุงคะสมิต..... 131

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPS) ร่วมกับเทคนิคคารusel รายวิชา ส23101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร่งคำ

(THE DEVELOPMENT OF LEARNING AND INNOVATION SKILL BY 5 STEPS LEARNING PROCESS WITH CAROUSEL TECHNIQUE IN S23101 SOCIAL STUDIES SUBJECT OF GRADE 9 STUDENTS RONGKHAM SCHOOL)

อณิฉารัต บุตสุริย์, อังคณา ตุงคะสมิต..... 143

สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

(MANAGEMENT COMPETECIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL ERA UNDER MAHASARAKHAM VOCATIONAL COLLEGE)

จตุรภุช เวียงสมุทร, พรทิพา ชนะโยธา..... 158

แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

(GUIDELINES FOR DEVELOPING EFFICIENT PROCUREMENT MANAGEMENT OF SCHOOL SUPPLIES MANAGEMENT UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ROI-ET)

ณัฐชัย กุตเสนา, ชันยาภรณ์ นวลสิงห์..... 170

บทความวิชาการ

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน

(THAI LANGUAGE LEARNING MANAGEMENT WITH FLIPPED CLASSROOM)

ชุลีพร นาห้วนิล, ณัฐกิตต์ สิริวัฒนาทากุล, ปรีดา นวลรักษา, จำเนียร ฉิรินัง, วิศร พงษ์สุวรรณ..... 182

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูปฐมวัยเพื่อทักษะภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน (THE STUDY OF CREATIVE THINKING SKILL USING 5 STEPS LEARNING PROCESS WITH DRAMATICS IN S 31101 SOCIAL STUDIES OF TENTH GRADE STUDENTS RONGKHAM SCHOOL) รัชনীบุรณ์ เนตรภักดี, ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทาทุล, วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา, คัมภีร์ภาพ คงลำรวาย, พระกิตติพงษ์ สิริปัญญา (ลิมนี่).....	196
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน หลักเกณฑ์และรูปแบบการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร	196
จรรยาบรรณการตีพิมพ์บทความในวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด	203

**การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2***
**THE DEVELOPMENT OF THE GUIDELINES FOR THE ACADEMIC
ADMINISTRATION IN THE EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 2**

ภาณุวัชร สุวรรณแสง¹, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ²

Panuwat Suwansaeng¹, Pacharawit Chansirisira²

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Maharakham University^{1,2}

Email : panuwat.39test@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2) เพื่อออกแบบและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 128 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ระยะที่ 2 ออกแบบและพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ 3 แห่ง จำนวน 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2. แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด

เขต 2 ประกอบด้วย 5 ตำบล 15 แนวทาง มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนา; แนวทางการบริหารงานวิชาการ; โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT

This research aims to 1) study current conditions desirable conditions and priority needs index of academic administration in the educational opportunity expansion schools under the office of Roi Et Primary Educational Service Area 2. 2) design and evaluate academic administration guidelines in the educational opportunity expansion schools under the office of Roi Et Primary Educational Service Area 2. The research was divided into 2 phases, Phase 1 to study current conditions, desirable conditions and priority needs index of academic administration. The sample group are school administrators and academic teachers total of 128 samples through stratified random sampling technique. The research instrument was a current state and desirable state questionnaire. Phase 2 to design and develop guidelines for academic administration. The informants were school administrators and academic teachers with 3 best practice schools total of 6 persons, and 5 luminaries to assess the suitability and feasibility of guidelines. The research instruments were interview form, suitability and feasibility assessment form. Statistics used to analysis data were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The result of this research was found: 1. The current condition and desirable condition of academic administration in the educational opportunity extension school under the office of Roi Et Primary Educational Service Area 2 overall are at a high level. The priority needs index of the academic administration arranged the necessary needs from low to high as follows: curriculum development, teaching and learning in schools, media development innovation and technology for education, educational supervision, assessment evaluation and transfer of academic performance. 2. The guidelines for academic administration in educational opportunity expansion schools under the office of Roi Et Primary Educational Service Area 2 consisted of 5 aspects 15 guidelines. The guidelines suitability and feasibility overall were at highest levels.

Keywords : Development; Academic administration guidelines; Opportunity expansion school

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาคนให้มีความสามารถ ในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน การให้การศึกษา แก่เด็กหรือเยาวชนในชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้ง มีคุณธรรมมีทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพ เป็นพลเมืองที่ดีจะช่วยพัฒนาประเทศให้มีความ เจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ในศตวรรษที่ 21 จะส่งผลให้สังคมและประเทศชาติเกิดความมั่นคง (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และได้กำหนดการ บริหารและการจัดการศึกษาของรัฐว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหาร งานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญที่ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่ง ของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัด กิจกรรม การเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ จะเปลี่ยนแปลงไปตามสาระสำคัญของหลักสูตรและนโยบายการบริหารงานของหน่วยงานระดับกรม เช่น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาเป็นต้น การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายต้อง มีส่วนร่วมในการบริหารตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การ ติดตามตรวจสอบและประเมินผล ทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพ และปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญเพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น (กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับ ผู้เรียนที่อยู่เขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และได้ให้ ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ ดังเห็นได้จากการกำหนดไว้ในพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ข้อที่ 2 พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันโดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะใน ศตวรรษที่ 21 และกำหนดไว้ในเป้าหมายการพัฒนาคือ คุณภาพผู้เรียน ด้านวิชาการ วิชาชีพ และวิชา ทักษะชีวิต แต่ในการนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ก็ยังพบว่าผลการ ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับ ระหว่างระดับเขตพื้นที่การศึกษากับระดับชาติ พบว่าค่าเฉลี่ย ในภาพรวมทุกกลุ่มสาระมีค่าเฉลี่ยน้อย

กว่าระดับชาติที่ร้อยละ 4.35 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการบริหารงานวิชาการที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จึงได้เล็งเห็นถึงปัญหาของการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในด้านสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลแก่หน่วยงานต้นสังกัดในการวางแผนหรือเป็นแนวทางสนับสนุนให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ดำเนินงานแก้ปัญหาการบริหารวิชาการ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สนใจจะนำข้อมูลไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

2.2 เพื่อออกแบบและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพของสถานศึกษา

3.2 ได้แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่สนใจสามารถนำไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ และสังเคราะห์แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2556) จิตติมา วรรณศรี (2557) ภาวดี อนันต์นาวิ (2557) กาญจน์ เรื่องมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2557) สมาน อัสวภูมิ (2558) และสัมมา รธนิตย์ (2560) เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายภาระงาน และแนวทางการปฏิบัติงานด้านวิชาการเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การนิเทศการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2565 รวมทั้ง 192 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการ รวมทั้ง 128 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.95 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนละ 2 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 6 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ประเมินแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีรายละเอียดดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

การบริหารงาน วิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	PNI modified	ลำดับ
	1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.63	0.63	มาก	3.99	0.67	มาก	0.100
2. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.80	0.65	มาก	4.12	0.64	มาก	0.085	2
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.57	0.64	มาก	3.83	0.68	มาก	0.072	5
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.63	0.68	มาก	3.92	0.70	มาก	0.080	4
5. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.67	0.68	มาก	3.97	0.67	มาก	0.083	3
โดยรวม	3.66	0.66	มาก	3.97	0.67	มาก	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

5.2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่าได้แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งสิ้น 5 ด้าน 15 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางในการบริหารงานวิชาการ 3 ข้อ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีแนวทางในการบริหารงานวิชาการ 3 ข้อ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางในการบริหารงานวิชาการ 3 ข้อ 4) ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางในการบริหารงานวิชาการ 3 ข้อ 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางในการบริหารงานวิชาการ 3 ข้อ

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

แนวทางการบริหารงานวิชาการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.73	0.48	มากที่สุด	4.66	0.48	มากที่สุด
2.ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.60	0.51	มากที่สุด	4.53	0.62	มากที่สุด
3.ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.80	0.33	มากที่สุด	4.73	0.48	มากที่สุด
4.ด้านการนิเทศการศึกษา	4.86	0.29	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
5.ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.66	0.51	มากที่สุด	4.53	0.54	มากที่สุด
โดยรวม	4.73	0.42	มากที่สุด	4.65	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นได้อยู่ในระดับมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับ

มาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการมีการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ และผู้บริหารสถานศึกษา มีการวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและเข้าใจตนเอง และครูผู้สอนมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจากสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการเรียนรู้การลงมือปฏิบัติและผลงานผู้เรียน สถานศึกษานำผลจากการประเมินผลการเรียนมาวิเคราะห์ร่วมกับครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาของผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบการประเมินผลอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ ด้านการนิเทศการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่องและเป็นระบบ ครูผู้สอนนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการทำความเข้าใจและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เนื่องจากครูผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมที่หลากหลาย ครูผู้สอนเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และครูผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมโดยการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิเชษฐ์ บุญพยอม (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่าสภาพบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ งานวิจัยของศุทธิณี แก้วรัยยศ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

6.2 ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการมีการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ สถานศึกษามีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอนนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสม ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ครูมีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ที่เอื้อและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และครูผู้สอนมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจากสถานศึกษานำผลจากการประเมินผลการเรียนมาวิเคราะห์ร่วมกับครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาของผู้เรียน สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติ และผลงานผู้เรียน และสถานศึกษามีการนำผลการวัดผล ประเมินผลการเรียนมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาการวัดและประเมินผลในปีถัดไป ด้านการนิเทศการศึกษา เนื่องจากสถานศึกษามีการจัดทำแผนการการนิเทศการศึกษา

ตามแผนการปฏิบัติการประจำปี ครูผู้สอนนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษายภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการพัฒนางานด้านวิชาการอย่างเพียงพอ ครูผู้สอนมีการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมที่หลากหลาย และผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัดพร อูระงาม (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

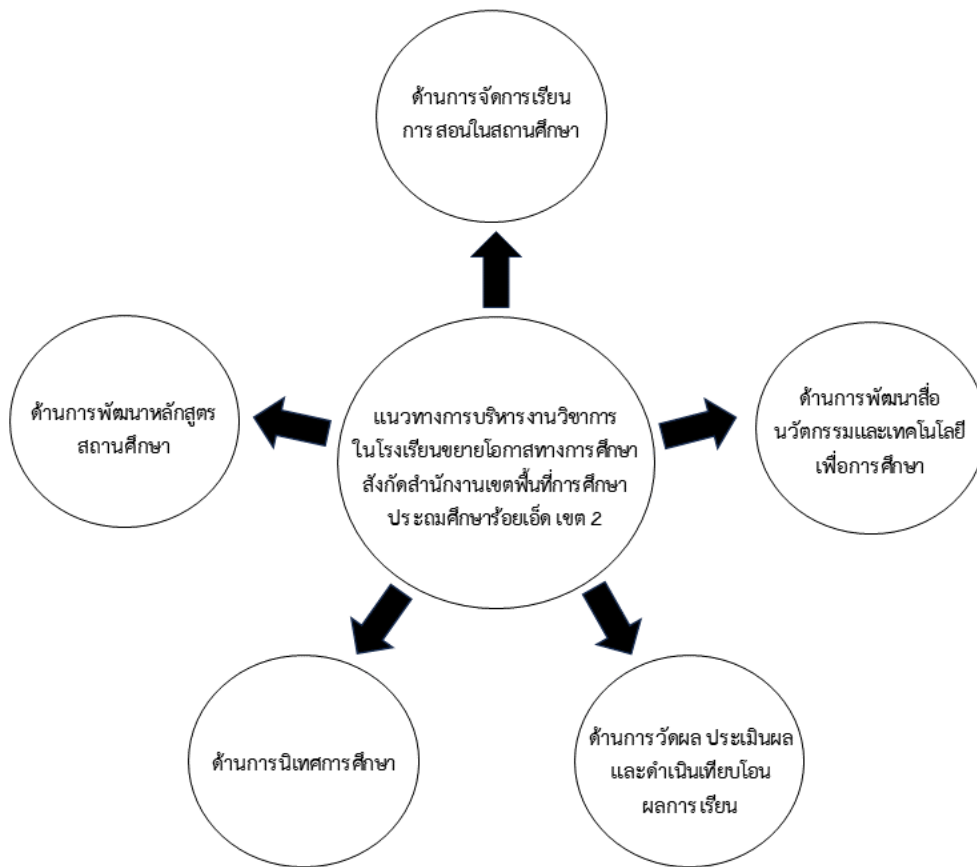
6.3 ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาไม่ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ หรือสถานศึกษาไม่ได้มีโครงสร้างและสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมหรือไม่ได้มีโครงสร้างและสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อาจเนื่องจากครูมีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ที่ไม่ได้เอื้อและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือครูผู้สอนขาดการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอหรือครูไม่ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการพัฒนางานด้านวิชาการไม่เพียงพอต่อความต้องการหรือผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการหรือผู้บริหารสถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาสื่อ นวัตกรรมแล้วนำไปใช้ในการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษอาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดการจัดให้มีการศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการกระบวนการเรียนรู้หรือสถานศึกษาขาดการดำเนินการนิเทศการศึกษารูปแบบที่หลากหลายหรือสถานศึกษาขาดการจัดทำแผนการนิเทศการศึกษิตตามแผนการปฏิบัติการประจำปี ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดการนำผลจากการประเมินผลการเรียนมาวิเคราะห์ร่วมกับครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาของผู้เรียนหรือสถานศึกษาขาดการนำผลการวัดผล ประเมินผลการเรียนมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาการวัดและประเมินผลในปีถัดไปหรือสถานศึกษาขาดการจัดการอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิเชษฐ์ บุญพยอม (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชเรศ คำดีบุญ (2564) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานีเขต 4 พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของแนวทางการบริหารงานวิชาการ

6.4 จากผลการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ คือ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางคือ 1) สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยส่งครูเข้าอบรมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และอาศัยความร่วมมือและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 2) สถานศึกษานำเอาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปรับปรุงให้เข้ากับเป้าหมายของสถานศึกษา บริบทแวดล้อม ความต้องการของผู้เรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรรายชั้นทุกระดับชั้นให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และให้มีการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประเมินผลการนำใช้ทุกปีการศึกษา 2. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา แนวทางคือ 1) ครูผู้สอนจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้ทันสมัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง และไปในทิศทางเดียวกันกับหลักสูตรสถานศึกษา 2) ครูผู้สอนจัดบรรยากาศห้องเรียนให้น่าสนใจ สะอาด สว่าง มีมุมความรู้ และมุมส่งเสริมการเรียนรู้ภายในห้องเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการเกิดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น 3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แนวทางคือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการใช้สื่อจัดทำทะเบียนการผลิตสื่อ นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ และทะเบียนการใช้สื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาระดมทรัพยากร จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการในการใช้ของครูผู้สอน 3) สถานศึกษาจัดอบรมเพื่อให้ครูผู้สอนเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน 4. ด้านการนิเทศการศึกษา แนวทางคือ 1) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำหนดปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนในแต่ละภาคเรียน 2) สถานศึกษามีโครงการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ และให้ครูได้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 3) สถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่หลากหลาย และยึดหลักการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน 5. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน แนวทางคือ 1) สถานศึกษามีการปฏิทินการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน กำหนดให้การวัดผล ประเมินผลมีการเรียนมีความยืดหยุ่น หลากหลาย และประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน 2) สถานศึกษาจัดประชุมวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน 3) สถานศึกษากำหนดให้ครูผู้สอนจัดสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิสรา ชุมวงศ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่ามีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน

7. องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

จากภาพที่ 1 แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน 15 แนวทางดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางคือ 1) สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยส่งครูเข้าอบรมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และอาศัยความร่วมมือและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 2) สถานศึกษานำเอาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมาปรับปรุงให้เข้ากับเป้าหมายของสถานศึกษา บริบทแวดล้อม ความต้องการของผู้เรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรรายชั้นทุกระดับชั้นให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และให้มีการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประเมินผลการนำใช้ทุกปีการศึกษา
2. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา แนวทางคือ 1) ครูผู้สอนจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้ทันสมัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง และไปในทิศทางเดียวกันกับหลักสูตรสถานศึกษา 2) ครูผู้สอนจัดบรรยากาศห้องเรียนให้น่าสนใจ สะอาด สว่าง มีมุมความรู้ และมุมส่งเสริมการเรียนรู้ภายในห้องเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการเกิดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น
3. ด้านการพัฒนาสื่อ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แนวทางคือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการใช้สื่อ จัดทำทะเบียนการผลิตสื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และทะเบียนการใช้สื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาระดมทรัพยากร จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการในการใช้ของครูผู้สอน 3) สถานศึกษาจัดอบรมเพื่อให้ครูผู้สอนเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน 4. ด้านการนิเทศการศึกษา แนวทางคือ 1) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำหนดปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนในแต่ละภาคเรียน 2) สถานศึกษามีโครงการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ และให้ครูได้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 3) สถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่หลากหลาย และยึดหลักการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน 5. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินเทียบโอนผลการเรียน แนวทางคือ 1) สถานศึกษามีการปฏิทินการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน กำหนดให้การวัดผล ประเมินผลการเรียนมีความยืดหยุ่น หลากหลาย และประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน 2) สถานศึกษาจัดประชุมวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในแต่ละภาคเรียน 3) สถานศึกษากำหนดให้ครูผู้สอนจัดสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนควรศึกษาบริบทของตนเอง ของชุมชน แล้วนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน 15 แนวทางปฏิบัติ โรงเรียนจึงควรคัดเลือกแนวทางที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ตามบริบทของตนเอง และชุมชน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ไปใช้กับสถานศึกษาในสังกัด ด้วยวิธีการจัดอบรม สัมมนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการ และหลังจากดำเนินการดังกล่าวควรมีการติดตามผลการนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง

8.2.2 ผลการจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความทันสมัย และมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นประจำทุกปี

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยแนวทางการดำเนินงานวิชาการเฉพาะด้านเช่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา เป็นต้น

8.3.2 ควรมีการนำแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไปประยุกต์สำหรับกรวิจัยเรื่องการบริหารงานประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไปของสถานศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมงานหลักทั้งหมด

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2557). **การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้**. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการ.
- ชนิสรา ชุมวงศ์. (2563). **การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). **การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2557). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. ชลบุรี : มนตรี.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศุทธิณี แก้วรักยศ. (2564). **แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมาน อัครภูมิ. (2558). **การบริหารสำหรับครู(ฉบับปรับปรุง)**. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.
- สัมมา รณิธย์. (2560). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2565). **แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565**. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- อภิเชษฐ์ บุญพะยอม. (2560). **แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อัคร อูระงาม. (2560). **การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement.* 30(3). 607–610.

**การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
รายวิชา ส23102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3***

**THE DEVELOPMENT OF CREATIVE PROBLEM-SOLVING SKILLS AND
LEARNIG ACHIEVEMENT USING PACLE LEARNING MODELS WITH COMMUNITY
LEARNING RESOURCES IN SOC23102 SOCAIL STUDIES SUBJECT
FOR STUDUNT GRADE 9**

ชุตินา ภาวไสว¹, มณฑา ชุ่มสุคนธ์²

Chutima Pansavai¹, Montha Chumsukon²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2}

Faculty of Education, Khon Khaen University^{1,2}

Email : chutima.pans@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยใช้รูปแบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยนักเรียนร้อยละ 75 มีคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้อาศัยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยนักเรียนร้อยละ 75 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร่อนคำ อำเภอร่อนคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 40 คน ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ประเภท 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จำนวน 9 แผน 18 ชั่วโมง 2) เครื่องมือสะท้อนผลการวิจัยประกอบด้วย แบบแบบบันทึกการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทำายวงจรของนักเรียน และแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทำายวงจร 3) เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 38 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 ของนักเรียนจำนวนทั้งหมด 40 คน และมีคะแนนเฉลี่ย 71.55 จากคะแนนเต็ม 84 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 75

2. ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 39 คน คิดเป็นร้อยละ 97.50 ของนักเรียนจำนวนทั้งหมด 40 คน และมีคะแนนเฉลี่ย 25.68 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 75

คำสำคัญ : ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์; PACLE; แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ABSTRACT

This research aims to 1) Improve The Development of Creative Problem Solving Skill Using the PACLE Learning Models with Community Learning Resources for Grade 9 Students with no less than 75% of all students scoring 75% of the full score and 2) Development of academic achievement in social studies course 23102 of Grade 9 Students by organizing the PACLE Learning Models activities, together with Community Learning Resources with no less than 75% of all students scoring 75% of the full score. Target group used in research is Grade 9 Students of Rongkham School in the second semester of academic year 2022 total 40 people conduct research using The Action Research. Research tools are divided into 3 types ; 1) The tools used in the operation are the learning management plan that provides problem-based learning activities , the PACLE Learning Models with Community Learning Resources of full nine study plan 18 hours 2) Research reflective instruments consisted of recording from teaching, teacher observation by observation form observation pattern of student learning behavior student, Interview form, creative problem solving skills assessment model and sub-cycle test and 3) The tools used to evaluate the performance were the creative problem solving skills test and achievement test. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The research found that: 1. Test results, measure creative problem-solving skills there were 38 students enrolled accounted for 95.00 % of the total number of 40 students and with an average score of 71.55 out of 84 points. It is 85.18 percent which is higher than the threshold set is 75 percent. 2. Test results, measure achievement there were 39 students enrolled 97.50 % of the total 40 students and an average score of 25.68 out of a total of 30 points 85.58 %, which is higher than the threshold set is 75 percent.

Keywords : Creative Problem Solving Skill; PACLE; Learning Models 3. Community Learning Resources

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ถูกสร้างขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติของสังคม กลายเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารที่เต็มไปด้วยการรับและการใช้ข้อมูล สามารถสืบค้นและเก็บข้อมูลได้โดยง่ายนอกจากนี้ยังสามารถหาคำตอบของปัญหาจากเทคโนโลยีได้โดยง่ายนำมาซึ่งการไม่สนใจกระบวนการคิดแก้ปัญหาแต่มุ่งสนใจคำตอบที่สำเร็จรูปซึ่งหาได้โดยง่ายผ่านเทคโนโลยีทำให้ขาดกระบวนการคิดแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ในทางกลับกันภาคเศรษฐกิจมีความเจริญด้านเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดอุตสาหกรรมและวิชาชีพ มีการทำงานที่ต้องการคนที่สามารถใช้ทักษะด้านการสื่อสาร การคิดและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนการทำงานให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีและแตกต่างจากเดิม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนจะต้องมีทักษะในการคิดที่สามารถยืดหยุ่นใช้ได้ สถานการณ์จริงในปัจจุบัน ปัจจัยที่สำคัญในการเสริมสร้างการคิดของประชาชนคือการให้การศึกษา ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 ได้ระบุให้สถาบันการศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้นักเรียนฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี้, 2553)

ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ กล่าวว่าในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีสถานการณ์และปัญหาใหม่ๆเกิดขึ้นทุกวัน นักเรียนจึงควรมีทักษะการแก้ปัญหาและการแก้ปัญหานั้นควรเป็นการแก้ปัญหาที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมาซึ่งในยุคปัจจุบันทักษะเพียงทักษะเดียวอาจไม่เพียงพอในการพัฒนาศักยภาพบุคคล จึงควรมีการผสมผสานทักษะที่จำเป็นเข้าด้วยกัน ทักษะที่สอดคล้องกับยุคสมัยจึงควรเป็นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ซึ่งมีลักษณะผสมผสานระหว่างแนวคิดของการแก้ปัญหา (Problem Solving) และความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะชีวิตที่มีความสำคัญจึงควรจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะนี้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน (วัชร พิกุลทอง, 2562)

จากการศึกษาของ ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ (2546) ได้กล่าวว่า จากการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่เน้นความรู้ความจำ ครูจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ถ่ายทอดเนื้อหาให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ไม่ได้เน้นกระบวนการคิดที่หลากหลายทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนและขาดความสามารถในการใช้ทักษะการคิดแก้ปัญหาส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สำหรับโรงเรียนร่องคำ มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่าจากรายงานของสถาบันทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-net) ที่ใช้วัดทักษะต่างๆที่จำเป็นในรายวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร่องคำในปีการศึกษา 2557, 2558, และ 2559 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 45.71, 45.02 และ 48.48 ตามลำดับจากคะแนนเต็ม ซึ่งต่ำกว่าที่ตั้งเป้าไว้และต่ำกว่าระดับประเทศ (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2557) สาเหตุมาจากนักเรียนขาดการฝึกการตั้งคำถาม การคิดวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา การแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน และขาดการเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์อื่นๆทำให้เมื่อ

ต้องตอบแบบทดสอบที่เป็นลักษณะการนำความรู้ไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ PACLE เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการนำเอาหลักการของกระบวนการออกแบบทางวิศวกรรม (Engineering design process) ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือสร้างสิ่งต่างๆ ร่วมกับกระบวนการการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative problem solving) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการมุ่งหาคำตอบและแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน โดยการทำงานร่วมกันระหว่างความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิจลนญาณเพื่อตัดสินใจเลือกวิธีที่คิดว่าดีที่สุด โดยเมื่อนำแนวคิดกระบวนการทั้งสองมาสังเคราะห์ร่วมกันจึงได้รูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ซึ่งมุ่งเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์บนฐานความเชื่อที่ว่าในการแก้ปัญหานักเรียนต้องมีการจัดการกับตัวปัญหาและจัดการกับอารมณ์ในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ (สมเสมอ ทักซิณและภิญโญ วงษ์ทอง, 2561)

ภายใต้บริบทสังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่ในชีวิตประจำวันนักเรียนสามารถนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาสร้างเป็นองค์ความรู้ได้ ซึ่งสื่อที่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนและเป็นสื่อที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่ คือ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ลัดดา ศิลาน้อย ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนคือ คือ แหล่งวิชาการหรือแหล่งทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแต่ละแห่ง เป็นสถานที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ประกอบด้วย บุคคล ในชุมชน ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ที่สำคัญในชุมชนทั้งภาครัฐ และเอกชน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ซึ่งสามารถนำมาจัดการเรียนการสอนเพื่อก่อประโยชน์สูงสุดแก่ตัวนักเรียนได้ดี (สุดเฉลียว ไทยภรณ์, 2562) และจากงานวิจัยของ จันทรา อ่อนระหง (2550) ได้ทำการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อ พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ สนับสนุนให้ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมทางการเรียนรู้และเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในครั้งนี้เป็นการนำเอากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE มาเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำเอาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทต่างๆมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูสามารถนำปัญหาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาจุดประกายความสนใจใฝ่รู้ (inspire) โดยใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นใกล้ตัวของนักเรียนมาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาสู่การลงมือปฏิบัติ (learning by doing) (ชฎานนท์ คันทมาตย์ และมณฑา ชุมสุคนธ์, 2561) ประกอบกับโรงเรียนรณรงค์เป็นโรงเรียนประจำอำเภอรณรงค์ที่มีความโดดเด่นทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตเกษตรกรรมซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวนักเรียนจึงมีความเหมาะสมในการนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

เป็นอย่างมาก นำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ใกล้ชิดตัวเป็นสื่อในการเรียนรู้ไปสู่การเรียนรู้ที่มีความหมายและความรู้ที่คงทนตลอดทั้งสามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความสำนึกรักบ้านเกิด ห่วงแหนและต้องการรักษาวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยนักเรียนร้อยละ 75 มีคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป

2.2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยนักเรียนร้อยละ 75 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เพื่อสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.3 นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสามารถบูรณาการความรู้ในรายวิชาสังคมศึกษากับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.3 ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษาอันเป็นแนวทางหรือทางเลือกใหม่สำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องต่างๆ สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ และสามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ โดยการบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อฝึกความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหาให้กับนักเรียนและปลูกฝังความภูมิใจในท้องถิ่นของตน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc taggart มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งดำเนินการตามวงจรปฏิบัติ 4 ขั้นตอน (PAOR) คือ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan : P) ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ (Act : A) ขั้นที่ 3 ขั้น สังเกตการณ์ (Observe : O) ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect : R) (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2558) ซึ่งกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 40 คน โรงเรียนร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามลักษณะการใช้งานออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ คือ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ จำนวน 9 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 18 ชั่วโมง 2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ 1) แบบบันทึกการสอนของครู 2) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู 3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน 4) แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แบบอัตนัยโดยมีสถานการณ์ให้ 1 สถานการณ์ จำนวนหน่วยละ 1 สถานการณ์ มี 9 คำถามย่อย ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบย่อยทำวงจรจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในวงจรที่ 1, วงจรที่ 2 และ วงจรที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 5) แบบทดสอบทำยวงจร เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบย่อยทำยวงจรจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในวงจรที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 วงจรที่ 2 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และในวงจรที่ 3 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 1) แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์แบบอัตนัยจำนวน 2 สถานการณ์โดยเป็นการเสนอสถานการณ์ 1 สถานการณ์ ประกอบด้วย 9 คำถามย่อย รวมทั้งหมด 18 คำถามย่อย โดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 เมื่อนำไป (Try out) และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 เมื่อนำไป (Try out) พบว่า มีความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.33 – 0.73 ค่าอำนาจจำแนก (B) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.29 – 0.78 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

5. ผลการวิจัย

จากการนำรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยได้ทำการทดลองปฏิบัติการทั้งหมด 3 วงจรปฏิบัติการและผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

5.1 ผลจากการใช้แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์พบว่านักเรียนมีผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านเกณฑ์จำนวน 38 คนคิดเป็นร้อยละ 95 ของนักเรียนทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 71.55 คิดเป็นร้อยละ 85.18 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

5.2 ผลจากการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่านักเรียนมีผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 95.50 ของนักเรียนทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 25.73 คิดเป็นร้อยละ 86.77 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

6. อภิปรายผลการวิจัย

การนำรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากการทำแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 95 ของนักเรียนทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 71.55 คิดเป็นร้อยละ 85.18 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบของทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้ง 5 องค์ประกอบ ซึ่งมี ขั้นตอนการกำหนดปัญหา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.7 คิดเป็นร้อยละ 83.44 ขั้นรวบรวมข้อมูล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.96 คิดเป็นร้อยละ 84.80 ขั้นการค้นหาคำตอบ โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14.10 คิดเป็นร้อยละ 88.23 ขั้นการค้นหาคำตอบ โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.47 คิดเป็นร้อยละ 86.75 และขั้นการค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.32 คิดเป็นร้อยละ 10.32 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนสามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE เป็นรูปแบบที่เกิดจากการนำเอากระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีหลักการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นและให้ผู้เรียนได้ระดมสมองเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ซึ่งผู้วิจัยได้นำปัญหาที่ใกล้ตัวคือปัญหาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทำให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและเป็นความรู้ที่มีความหมายสอดคล้องกับ ทิศนา แคมณี กล่าวไว้ว่า รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ของบุคคลในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ และนำมาพร้อมกับกระบวนการทางวิศวกรรมศาสตร์ในการออกแบบการแก้ปัญหา โดยออกแบบเป็นชิ้นงาน หรือแนวคิด วิธีการ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนได้ออกแบบแนวคิดหรือวิธีการในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และบูรณาการกับสาระเศรษฐศาสตร์จึงทำให้นักเรียนเกิดทักษะจากการลงปฏิบัติจริง (สิทธิชัย ชมพูปาทย, 2554) สอดคล้องกับ สมเสมอ ทักษิณ (2560) ได้ทำการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

นอกจากนี้การดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ซึ่งมี 4 ขั้นตอนคือ P A O R โดยกำหนดวงจรปฏิบัติการเป็น 3 วงจรปฏิบัติการโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำ

ปัญหาที่พบจากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้จากเครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติในวงจรปฏิบัติการที่ 1 และวงจรปฏิบัติการที่ 2 มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 3 จึงทำให้สามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ด้วยกระบวนการขั้นตอนที่เกิดจากกิจกรรมในขั้นการจัดการเรียนรู้

6.2 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พบว่า นักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีจำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 97.50 ของนักเรียนทั้งหมด มีผลคะแนนเฉลี่ย 25.68 คิดเป็นร้อยละ 85.58 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามขั้นตอนของจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จำนวน 9 แผนการเรียนรู้ จำนวน 18 ชั่วโมง อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีขั้นตอนซึ่งเป็นการแสวงหาความรู้สาระเศรษฐศาสตร์จากการให้นักเรียนศึกษาปัญหาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในบทเรียน นำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ภายใต้อกระบวนการกลุ่มเพื่อให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม จนเกิดเป็นความรู้และทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นเป็นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งคุณลักษณะสำคัญดังกล่าวเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนนำไปใช้ในการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นอกจากนี้สื่อและแหล่งเรียนรู้ซึ่งเป็นบริบทที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ ในการส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความหมายการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทั้งนี้ได้นำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาเป็นสื่อและแหล่งรู้เรียนในการให้นักเรียนได้ศึกษาปัญหาทางเศรษฐศาสตร์จากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงกับสิ่งที่ใกล้ตัวจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความรู้ที่มีความหมายที่เข้าใจในบทเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น สอดคล้องกับดวงพร ปวงมาลา (2557) ที่กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนว่าทำให้ผู้เรียนได้รับทักษะและประสบการณ์ตรงจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองและหลักสูตรสถานสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของของ นิติธร ปิลวาสน์ กล่าวว่า Jean-Jacques Rousseau, Jean Piaget และ John Dewey ต่างมีแนว คิดที่สอดคล้องกันว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการลงมือปฏิบัติ ทดลอง สำรวจ ค้นคว้า และพบความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ที่เขาได้ปฏิบัติ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า (ดวงพร ปวงมาลา, 2557)

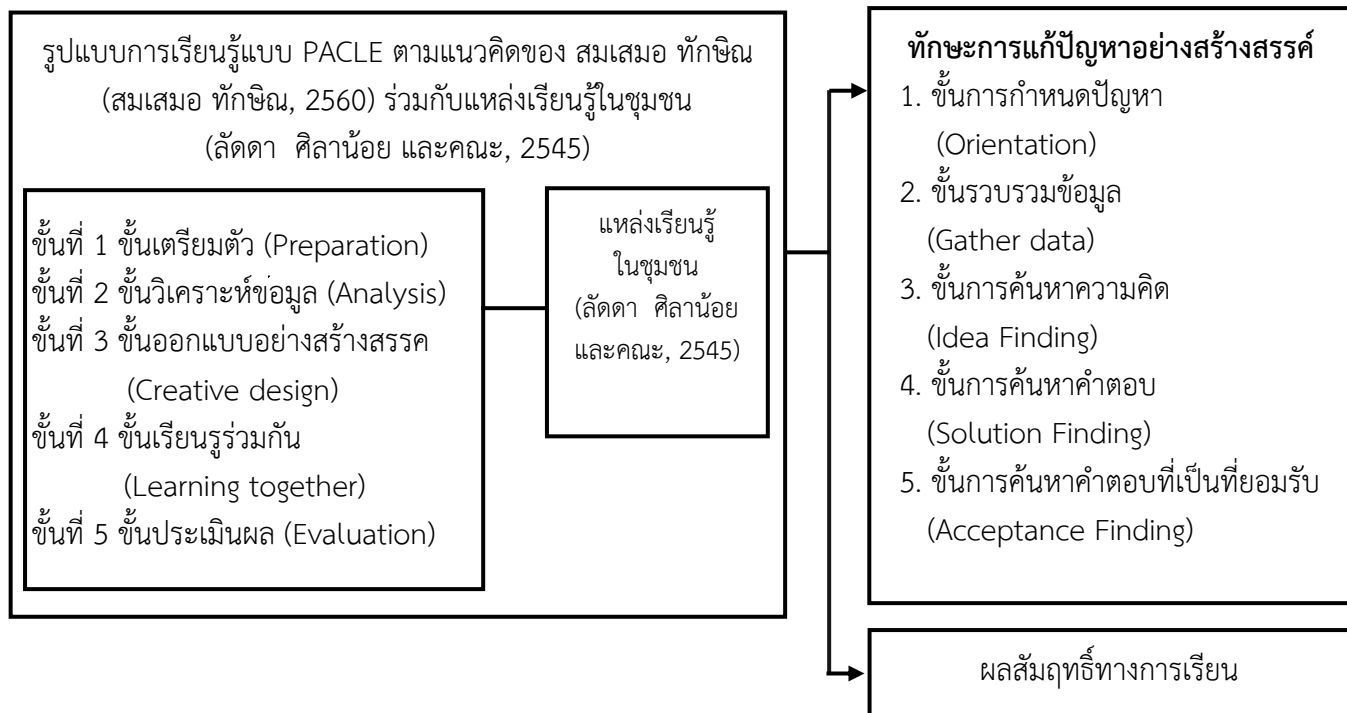
ตลอดทั้งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc taggart การวิจัยมี 4 ขั้นตอนคือ P A O R ซึ่งกำหนดวงจรปฏิบัติเป็น 3 วงจรโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำข้อมูลปัญหาที่พบจากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

การเรียนรู้ที่ได้จากเครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติในวงจรปฏิบัติครั้งที่ 1 และวงจรปฏิบัติ 2 มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติที่ 3 และเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการผู้วิจัยได้ทำการทดสอบท้ายวงจรโดยพบว่านักเรียนมีผลคะแนน ทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการสูงขึ้นและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านในแต่ละวงจรปฏิบัติการเพิ่มขึ้น (วีระยุทธ์ ชาตะกาญจน์, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสิตา วรรณรัตน์ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการสื่อสารด้านการเขียนทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1.ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ และสอดคล้องกับสิริกานต์ ไชยสิทธิ์ (2563) ได้ทำ การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์บนระบบนวัตกรรม การสอนอัจฉริยะ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลการเรียนรู้จากการใช้งานระบบนวัตกรรมสอนอัจฉริยะตามรูปแบบการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ระดับ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา อยู่ในระดับดี ($X=4.61$) ซึ่งสอดคล้องกับ ชญานนท์ คันทมาตย์ และ มณฑา ชุ่มสุคนธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน รายวิชา ส22106 สังคมศึกษา 4 โดยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนภายใต้แนวคิดสะเต็มศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการแก้ปัญหามีนักเรียนผ่านเกณฑ์ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 77.27 และมี คะแนนเฉลี่ย 23.73 คิดเป็นร้อยละ 79.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 19 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 และมีคะแนนเฉลี่ย 31.45 คิดเป็น ร้อยละ 78.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้

ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จึง สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้และสามารถใช้ความรู้ในการรับมือกับการการ เปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพได้

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ PACLE ซึ่งประกอบด้วยขั้น 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมตัว ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นที่ 3 ขั้นออกแบบอย่างสร้างสรรค์ ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้ร่วมกัน และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล โดยผู้วิจัยนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาผนวกรวมในขั้นที่ 1-3 พบว่าสามารถช่วยพัฒนา ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ซึ่งเป็นทักษะที่ได้จากการสังเคราะห์สรุปเป็น 5 องค์ประกอบดังนี้ 1. ขั้นการกำหนดปัญหา 2. ขั้นรวบรวมข้อมูล 3. ขั้นการค้นหาคำตอบ 4. ขั้นการค้นหาคำตอบ 5. ขั้นการค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ในการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนรณรงค์ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาและรายวิชาอื่นๆเพื่อพัฒนาทักษะทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การจัดการการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในขั้นขั้นวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) ซึ่งนักเรียนต้องวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุปัญหาอย่างหลากหลาย สร้างเกณฑ์ในการเลือกปัญหา และเลือกปัญหาหนึ่งปัญหาออกแบบเพื่อแก้ปัญหาหาสาเหตุของปัญหา ออกแบบวิธีการแก้ปัญหาจากสาเหตุอย่างหลากหลายและแปลกใหม่ สร้างเกณฑ์ในการเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดหนึ่งวิธี เป็นขั้นที่ก่อให้เกิดทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งครูผู้วิจัยควรคอยกำกับดูแล ตั้งคำถามเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเองมากที่สุด โดยครูต้องระมัดระวังการแนะนำหรือการตั้งคำถามที่อาจเป็นการชี้นำจนทำให้นักเรียนไม่ได้ใช้กระบวนการคิดด้วยตนเอง

8.2.2 การจัดการการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนที่ต้องใช้ระยะเวลาเพราะต้องมีการระดมความคิดที่สร้างสรรค์ดังนั้นครูผู้สอนต้องใช้หลักจิตวิทยาด้วยการเสริมแรงทางบวก เพื่อให้กำลังใจและ

คลายความกังวลของนักเรียน นอกจากนี้การฝึกให้นักเรียนจดบันทึกหลังการเรียนรู้จะช่วยให้นักเรียนสามารถจัดลำดับความคิดและจัดระบบความรู้ซึ่งง่ายต่อการเรียนรู้ในลำดับต่อไป

8.2.3 การจัดการการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ระยะเวลา ครูผู้สอนควรออกแบบวางแผนในการเตรียมการทั้งการนำนักเรียนออกนอกโรงเรียน การเลือกแหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสม ระยะเวลา และครูผู้สอนควรเตรียมรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำนักเรียนออกไปนอกห้องเรียนเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

8.2.4 การจัดการการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ครูผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE เช่นเนื้อหาในสาระเศรษฐศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ และควรเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

8.3.2 ควรมีการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์. (2556). **การคิดเชิงสร้างสรรค์.** พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.

จันทร์หา อ่อนระหง (2550). **ผลการสอนแบบบูรณาการโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นสื่อ สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ “บ้านหลวงของเรา” สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.**

ชญานนท์ คันทมาตย์ และ มณฑา ชุ่มสุคนธ์. (2562). **การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส22106 สังคมศึกษา 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนภายใต้แนวคิดสะเต็มศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. 5(1). 132-151.**

ดวงพร ปวงมาลา. (2558). **การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยาผสานกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**

มนัส บุญประกอบและคณะ. (2542). **พลิกปัญหาให้เป็นปัญญา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.

- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ. (2546). การวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารประกอบการวิจัย เรื่อง การปฏิบัติรูปวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียน โดยเน้น กระบวนการทางคณิตศาสตร์. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยีน ภูววรรณ. (2557). การพัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยีมัลติมีเดีย. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วัชรวิ พิกุลทอง. (2562). การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) รายวิชา ส 22102 สังคมศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีรยุทธ์ วิเชียรโชติ. (2563). เทคนิคการวิจัยทางสถิติปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชา จิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริเดช สุชีวะ และคณะ. (2559). ทักษะทางปัญญาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา: การพัฒนา โมเดลและเครื่องมือวัดออนไลน์. กรุงเทพฯ : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). การวัดผลประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมเสมอ ทักษิณ และภิญโญ วงษ์ทอง. (2563). PACLE Learning Model. นครนายก : ศูนย์วิจัย พัฒนาและสาธิตการศึกษา สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษามหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมเสมอ ทักษิณและคณะ. (2560). ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ PACLE เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). รายงานการวิจัยการจัดการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้ ตลอดชีวิต: สวนพฤกษศาสตร์. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สิทธิชัย ชมพูพาทย์. (2554). การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ ของครูและนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริกานต์ ไชยสิทธิ์. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ บนระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะเพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี. วารสารชุมชนวิจัย. 14(2). 148-162.
- สุดเฉลียว ไทยกรณ์. (2562). การพัฒนาการเรียนรู้และทักษะการคิดเชิงบูรณาการคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

**แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด***
**GUIDELINES FOR PERSONNEL MANAGEMENT BASED ON SARANEE
DHARMA SIX FOR SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION**

ภัทรพล คำพาลา¹, ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี²
Pattarapol Khumphala¹, Theeraphat Thinsandee²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : pattarapolkhumphala@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร และครู จำนวนทั้งสิ้น 92 คน ผู้ให้สัมภาษณ์ 4 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร ด้านการวางแผนกำหนดตำแหน่ง ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร และด้านการพัฒนาบุคลากร ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีแนวทางมีการกำหนดตำแหน่งที่เหมาะสมกับภาระงานต่างๆ มีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการองค์กร มีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานพร้อมส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาและอบรมในด้านต่างๆ ตามความสามารถ มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ นโยบาย เพื่อให้บุคลากรมีเป้าหมายและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลงานการปฏิบัติงานบุคลากรทุกคนอย่าง

เป็นธรรมและโปร่งใส จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 1)การบริหารงานบุคคลเป็นสิ่งที่ต้องให้สำคัญอันดับแรกในการทำงาน ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายโครงสร้างและหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน 2)ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี 3)มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นธรรม โปร่งใส มีเมตตา ยึดหลักความเท่าเทียมและเสมอภาค

คำสำคัญ : แนวทาง; การบริหารงานบุคคล; หลักสารานิยธรรม 6; ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the personnel management based on Saranee Dhamma six for School administrators under Roi Et Provincial Administrative Organization, 2) to compare the personnel administration based on Saranee Dhamma six of educational institution administrators under Roi Et Provincial Administrative Organization, Roi Et Province, classified by gender, level of education, and work experience 3) to study the guidelines for personnel management based on Saranee Dharma six for school administrators under Roi Et Provincial Administrative Organization. The sample group was 92 administrators and teachers, and 4 interviewees obtained. The research tool was questionnaire and a semi-structured interview. The Statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation, t-test and F-test (One-Way ANOVA) and content analysis.

The research results showed that: 1. The level of personnel administration based on Saranee Dharma six of school administrators under Roi Et Provincial Administrative Organization, overall, was at a high level. When considering each aspect, sorted from the aspect with the highest average to the lowest were personnel performance appraisal, position planning, maintenance personnel, recruitment and selection of personnel and personnel development, respectively. 2. The results of comparing the level of opinion towards personnel administration based on Saranee Dhamma six of school administrators under Roi Et Provincial Administrative Organization, classified by gender and education level were no difference. Once classified by work experience, the difference was statistically significant at the .05 level. Division by work experience, the difference was statistically significant at the .05 level. 3. Guidelines for Personnel management based on Saranee Dharma 6 for School administrators under Roi Et Provincial Administrative Organization which has a guideline to determine the position that is suitable for various workloads. Recruitment of personnel with knowledge and competence that meets the needs of the organization, supervision and follow-up on performance, along with encouraging personnel to develop and train in various fields according to

their ability goals, visions, and policies are set so that personnel have goals and morale in their work. The management must evaluate the performance of all personnel fairly and transparently. From an interview with school administrators 1) Personnel management is the first priority in work. Executives should clearly define policies, structures and duties of personnel. 2) Promotion executives encourage personnel to attend training for developing one's self and profession for professional advancement and good quality of life 3) Employees' performance is evaluated fairly, transparently, with kindness, adhering to the principle of equality and impartiality.

Keywords : Guidelines; Personnel Management; Saranee Dharma 6; School administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การบริหารงานบุคคลเป็นการเลือกสรรผู้ที่มีความสามารถเข้ามาทำงานให้มีจำนวนมากพอ และใช้คนที่ได้มาให้เกิดประโยชน์สูงสุด บำรุงส่งเสริมสมรรถภาพและรักษากำลังใจ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ดีมีประสิทธิภาพสูงสุด อันเป็นความต้องการสูงสุดขององค์การ จึงจำเป็นที่องค์การจะต้องจัดระบบที่เอื้อให้เกิดกระบวนการการบริหารบุคลากรให้ครบถ้วน ผู้บริหารในองค์การมีการใช้งบประมาณเพื่อให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและใช้ความสามารถเพื่อเพิ่มพูนทักษะผู้บริหาร เมื่อองค์การมีขนาดใหญ่มากขึ้นความต้องการผู้นำที่มีประสิทธิภาพยิ่งมีมากขึ้น เนื่องจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง ทำให้องค์การต้องการผู้บริหารที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและมีทักษะในการบริหาร 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอดเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาของการเปลี่ยนแปลงและความสลับซับซ้อนในปัจจุบัน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติถึงนโยบายในการปรับปรุงแก้ไข และเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาไว้อย่างชัดเจนโดยมุ่งเน้นให้ทุกหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการต้องเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีศักยภาพสูงสุดในการดำรงชีวิตและพัฒนาประเทศให้มีความเจริญมั่นคง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

การปฏิบัติงานการบริหารงานบุคคล มีความสำคัญต่อการบริหารงาน ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าการ ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ครอบคลุม ขาดวิสัยทัศน์ นโยบาย และการวางแผนในการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานไม่ได้มาตรฐานและการบริหารไม่ ประสบความสำเร็จประกอบกับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งไม่ได้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเหตุนี้ก็เป็นข้อจำกัดอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ทำให้การบริหารงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาเกิดปัญหาจากรายงานผลการวิจัยของ สีวรรณ ไชยกุล (2562) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ผู้บริหารหรือหน่วยงานควรมีการจัดสรรอัตรากำลังให้มีความเหมาะสม มีการสนับสนุนให้บุคลากร มีการ

พัฒนาและหาความรู้เพื่อให้มีโอกาสนในการปรับเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นโดยการประเมินจากการปฏิบัติงาน บุคลากรมีสิทธิในการลาได้ตามสิทธิที่มีและส่งเสริมให้สร้างผลงานเพื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และยังขาดนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการในการดำเนินงานที่ชัดเจนในส่วนของสถานศึกษาเอง เช่น การวางแผนอัตรากำลังคนและการกำหนดตำแหน่ง และการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งยังคงต้องยึดนโยบายจากส่วนกลาง ซึ่งบางครั้งอาจไม่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาของตนเองทำให้การดำเนินงานในบางเรื่องเกิดความล่าช้า และไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร สถานศึกษายังขาดแคลนครูที่มีสาขาวิชาตรงกับการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยเฉพาะในรายวิชาที่ต้องการผู้มีความเชี่ยวชาญด้าน ครูผู้สอนขาดการพัฒนา ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดประสิทธิผล อีกทั้งครูยังมีภาระงานโครงการอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการอีกจำนวนมาก และยังมีครูผู้สอนใหม่ทุกปี ประมาณปีละ 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.99 ทำให้การพัฒนาครูไม่ต่อเนื่อง และเป็นสิ่งบ่งชี้บประมาณ อีกทั้งครูและ บุคคลที่เกี่ยวข้องบางรายไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ไม่รู้จักใช้เทคโนโลยีและไม่ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ต้องจัดการดูแลทุกข์สุขของประชาชน ในเขตปกครองของตนเอง เป็นท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นสาระสำคัญประการ หนึ่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดก็คือ การบริหารกิจการในท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้กับประชาชนในเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารงานได้ จุดมุ่งหมายสำคัญในการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก็เพื่อต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ได้มีโอกาสเรียนรู้และทำความเข้าใจหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยให้ประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดถือได้ว่า เป็นที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับของประชาชนมากที่สุดในบรรดารูปแบบองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบต่างๆ ถ้าหากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารที่ดี มีประสิทธิภาพ สามารถเป็น ศูนย์กลางในการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมย่อมมีส่วนส่งเสริมความเจริญมั่นคงแก่ท้องถิ่นและ ส่วนรวมของประเทศในที่สุด

จากสภาพปัญหาของการบริหารงานบุคคลดังที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านการวางแผนกำลังคน การสรรหาคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร และการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดได้สารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำเสนอสำหรับพัฒนาผู้บริหารต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

3.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดตามตัวแปรระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนางานในสถานศึกษาต่อไป

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดได้แนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำไปพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย คือ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งมี 4 แห่ง จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งสิ้น 92 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วจึงทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4 คน ขอบข่ายแนวทางการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนกำลังคน 2) ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร 4) ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร 5) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร โดยบูรณาการตามหลักสารานียธรรม 6 ได้แก่ 1) เมตตากรรม 2) เมตตาวจีกรรม 3) เมตตาโมกรรม 4) สาธารณโภคี 5) สีสสามัญญตา 6) ทิฏฐิสามัญญตา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.81 2) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) ผู้วิจัยกำหนดประเด็นสำคัญ (Key Word) โดยการนำผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณมาใช้เป็นประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย การเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด 4 โรงเรียน จำนวน 92 คน การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ ค่า t-test และ F-test (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

5. ผลการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานุกรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ดผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานุกรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานบุคคลตามหลักสารานุกรม 6	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1) ด้านการวางแผนกำหนดตำแหน่ง	4.41	0.72	2	มาก
2) ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร	4.35	0.77	4	มาก
3) ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.31	0.79	5	มาก
4) ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร	4.39	0.74	3	มาก
5) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร	4.44	0.74	1	มาก
รวมเฉลี่ย	4.38	0.75	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พบว่า ระดับการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานุกรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.74) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนกำหนดตำแหน่ง ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.72) ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.74) ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.77) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในหลักการบริหารงานบุคคลแต่ละด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

1) ด้านการวางแผนกำหนดตำแหน่ง หัวข้อผู้บริหารมีการวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินความต้องการอัตรากำลังเพื่อกำหนดตำแหน่งครู (เมตตาทายกรรม) ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมากที่สุด และหัวข้อคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครูและผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ทฤษฎีสัมัญญตา) ผู้ตอบแบบสอบถามตอบน้อยที่สุด จากทั้งหมด 5 หัวข้อ

2) ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร หัวข้อสถานศึกษามีการสรรหาบุคคลทั้งภายในและภายนอกเพื่อเข้าปฏิบัติงาน (เมตตาทายกรรม) ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมากที่สุด และหัวข้อสถานศึกษาสรรหาบุคลากรตามความต้องการโดยองค์คณะบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเป็นผู้วางระบบหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา (เมตตาทายกรรม) ผู้ตอบแบบสอบถามตอบน้อยที่สุด จากทั้งหมด 6 หัวข้อ

3) ด้านการพัฒนาบุคลากร หัวข้อสถานศึกษาส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้าและพัฒนางานด้านการเรียนการสอนให้มีทักษะเฉพาะด้าน (เมตตามโนกรรม)

ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมากที่สุด และหัวข้อสถานศึกษามีเกณฑ์การประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นระบบและมีมาตรฐานแบบเดียวกัน (สี่สามัญญา) ผู้ตอบแบบสอบถามตอบน้อยที่สุด จากทั้งหมด 4 หัวข้อ

4) ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร หัวข้อสถานศึกษาจัดสวัสดิการ สิ่งตอบแทนและบริการต่างๆ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจในการทำงาน (เมตตากายกรรม) ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมากที่สุด และหัวข้อสถานศึกษาจัดบรรยากาศให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญ และกำลังใจในการทำงาน (เมตตามโนกรรม) ผู้ตอบแบบสอบถามตอบน้อยที่สุด จากทั้งหมด 4 หัวข้อ

5) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร หัวข้อสถานศึกษามีเกณฑ์ในการประเมินผลเพื่อการคัดเลือกบุคลากรได้เหมาะสมตรงตามตำแหน่งที่กำหนดไว้ (ทฤษฎีสัมัญญา) ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมากที่สุด และหัวข้อสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับมาตรฐานที่กำหนดและเหมาะสมกับรายได้ที่บุคคลได้รับจากหน่วยงาน (สี่สามัญญา) ผู้ตอบแบบสอบถามตอบน้อยที่สุด จากทั้งหมด 5 หัวข้อ

6.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานีธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด 1) ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานีธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน 2) ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานีธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน 3) ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานีธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานีธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด สรุปได้ว่า 1) ผู้บริหารมีการกำหนดตำแหน่งที่เหมาะสมกับภาระงานต่างๆ 2) ผู้บริหารมีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการขององค์กร 3) ผู้บริหารมีการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานพร้อมส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาและอบรมในด้านต่างๆ ตามความสามารถ 4) ผู้บริหารกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ นโยบาย เพื่อให้บุคลากรมีเป้าหมายและกำลังใจในการปฏิบัติงาน 5) ผู้บริหารมีการประเมินผลงาน การปฏิบัติงานบุคลากรทุกคนอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานีธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นน่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

7.1 ระดับการบริหารงานบุคคลตามหลักสารานีธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหลักการในการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุมซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหาร

เป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งแนวทางการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ใช้แนวทางการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนกำลังคน 2) ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร 4) ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร 5) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร ดังนั้น การบริหารงานบุคคลจะประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้นั้นขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลโดยอาศัยทฤษฎี หลักการบริหารต่างๆ ตามสภาพการณ์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ภาวิตา ชาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตรณะบุตร (2551) ที่กล่าวว่า การบริหาร หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครพล นกทอง (2564) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของ โรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

7.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานบุคคล 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนกำหนดตำแหน่ง 2) ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร 4) ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนกำลังคน 2) ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร 4) ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร โดยการนำหลักสาราณียธรรม 6 มาประยุกต์ใช้ในการบริหาร เพราะเป็นคุณธรรมที่ทำให้คนเราไม่เห็นแก่ตัว แต่จะคิดถึงคนอื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น ได้แก่ 1) เมตตา 2) เมตตา วชิกรรม 3) เมตตาโมกกรรม 4) สาธารณโภคี 5) สีลสามัญญตา 6) ทิฐีสามัญญตา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครพล นกทอง (2564) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อแนวทางการบริหาร สถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนก ตามสถานภาพปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอายุราชการ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของ โรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหาร สถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่าง กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสัมพันธ์กับ สุจิตา วงษ์สกุล

(2564) ได้ศึกษาการบริหารการจัดการความรู้เชิงบูรณาการหลักสราณียธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการจัดการความรู้เชิงบูรณาการหลักสราณียธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2) การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาผู้วิจัยได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสราณียธรรม 6 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 1) การประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร 2) การวางแผนกำหนดตำแหน่ง 3) การบำรุงรักษาบุคลากร 4) การสรรหาคัดเลือกบุคลากร 5) การพัฒนาบุคลากร โดยบูรณาการตามหลักสราณียธรรม 6 ได้แก่ 1) เมตตา 2) เมตตาวจีกรรม 3) เมตตามโนกรรม 4) สาธารณโภคี 5) สีลสามัญญตา 6) ทิฏฐิสามัญญตา โดยสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำแนวทางไปพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ดังนั้น สถานศึกษา/หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมให้มีเครื่องมือในการประเมินผลเพื่อการคัดเลือกบุคลากรได้เหมาะสมตรงตามตำแหน่งที่กำหนดไว้

9.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ดังนั้น สถานศึกษา/หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมให้มีเกณฑ์การประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นระบบและมีมาตรฐานแบบเดียวกัน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ด้านการวางแผนกำหนดตำแหน่ง ผู้บริหารควรวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินความต้องการอัตรากำลังเพื่อกำหนดตำแหน่งครู

9.2.2 ด้านการสรรหาคัดเลือกบุคลากร สถานศึกษาควรมีเกณฑ์ในการสรรหาบุคคลทั้งภายในและภายนอกเพื่อเข้าปฏิบัติงาน

9.2.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร สถานศึกษาควรส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้าและพัฒนางานด้านการเรียนการสอนให้มีทักษะเฉพาะด้าน

9.2.4 ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร สถานศึกษาควรจัดสวัสดิการ สิ่งตอบแทนและบริการต่างๆ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจในการทำงาน

9.2.5 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับมาตรฐานที่กำหนดและเหมาะสมกับรายได้ที่บุคคลได้รับจากหน่วยงาน

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้น

9.3.2 ควรศึกษาโดยวิธีเชิงคุณภาพให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ด้านการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In depth Interview)

9.3.3 ควรมีการศึกษาปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเป็นพิเศษ เนื่องจากผลการวิจัยนั้นผู้ตอบแบบสอบถามสะท้อนถึงปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

10. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). **คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2551). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิวรรณ ไชยกุล. (2562). **การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุธิดา วงษ์สกุล. (2564). **การบริหารการจัดการความรู้เชิงบูรณาการหลักสภาราณียธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อัครพล นกทอง. (2564). **แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. วสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์**. 9(1). 1-12.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.

การสร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิง
ความน่าเชื่อถือของผลการวัด*

THE CONSTRUCTION OF A MATHEMATICAL REASONING ABILITIES TEST
ON FRACTIONS LITERACY FOR PRIMARY 6 STUDENTS OF UDON THANI
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3 BY APPLICATION
OF GENERALIZABILITY THEORY

วิลาวรรณ เทพเสน¹, พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ²
Wilawan Thepsen¹, Patcharin Chompuwiset²
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2}
Udon Thani Rajabhat University^{1,2}
Email : wilawan29thepsen@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและพัฒนาแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ 3) เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) และ 4) เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าความยาก อำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ความแปรปรวน ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงเชิงสัมพัทธ์ ค่าสัมประสิทธิ์ การสรุปอ้างอิงเชิงสมบูรณ์ และสร้างเกณฑ์ปกติ ในรูปคะแนนที่ - ปกติ การขยายคะแนน T โดยอาศัยสมการพยากรณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย การเปรียบเทียบและเรียงลำดับเศษส่วนและจำนวนคละโดยใช้ความรู้ เรื่อง ค.ร.น. การบวก การลบ เศษส่วน และจำนวนคละ โดยใช้ความรู้เรื่อง ค.ร.น. การบวก ลบ คูณ หารระคนของเศษส่วนและจำนวนคละ และการแก้โจทย์ปัญหาเศษส่วนและจำนวนคละ 2) แบบวัดความสามารถ ในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.42 ถึง 0.60 และค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.70 การตรวจให้คะแนนแบบองค์รวม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86 และการตรวจให้คะแนนแบบวิเคราะห์ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 การตรวจให้คะแนนให้ผู้ตรวจ 3 คน โดยค่าความแปรปรวนของนักเรียน (P) มีค่ามากที่สุด รองลงมา คือ ความแปรปรวนของจำนวน

ผู้ตรวจให้คะแนน และความแปรปรวนของวิธีการตรวจให้คะแนนมีค่าน้อยที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปร่างเชิงสัมพันธ์มีค่า 0.97 และค่าสัมประสิทธิ์การสรุปร่างเชิงสัมพันธ์มีค่า 0.95 แสดงว่าวิธีการตรวจให้คะแนนมีความเชื่อมั่นตามทฤษฎีการสรุปร่าง 3) เกณฑ์ปกติของแบบวัด โดยตรวจให้คะแนนแบบองค์รวม มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ $T_{-3} - T_{78}$ ตรวจให้คะแนนแบบวิเคราะห์ มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ $T_7 - T_{75}$ การตรวจให้คะแนนแบบวิเคราะห์ แยกเป็นประเด็นที่ 1 อ้างเหตุผลประกอบ มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ $T_6 - T_{77}$ และประเด็นที่ 2 สรุปร่างประกอบ มีคะแนนที่ปกติ ตั้งแต่ $T_{11} - T_{71}$ 4) การสรุปร่างคู่มือการใช้แบบวัด ประกอบด้วย ความหมาย จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของแบบวัด คุณภาพของแบบวัด วิธีการดำเนินการทดสอบ การตรวจให้คะแนน อธิบายวิธีการสร้างเกณฑ์ปกติ และแปลผลจากคะแนนดิบเป็นคะแนนปกติ และผลการประเมินคู่มือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือการใช้ แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เท่ากับ 1.00

คำสำคัญ : การสร้างแบบวัด; แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์; ทฤษฎีการสรุปร่างอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) To construct and develop mathematical reasoning abilities. 2) To verify the quality of the Mathematical Reasoning Abilities Test. 3) To create norms for the Mathematical Reasoning Abilities Test. 4) To construct the manual of mathematical reasoning abilities on fraction literacy for primary 6 students by applying generalizability theory. The population was 3,623 in Primary 6 . A sample group of 180 students was chosen. Research instruments were conducted using the Mathematical Reasoning Abilities subjective test. Data were analyzed for percentage, mean, standard deviation, item difficulty, discriminant index, reliability, variance, relative coefficient, absolute coefficient, content validity, and T-Score norms, which were expanded using a predictive equation.

The results of this research were as follows: 1) The creation and development of item tests on mathematical reasoning abilities consists of four item tests for comparing, ordering fractions, and mixed numbers by using the knowledge of the least common multiple (LCM). Two items test for the addition and subtraction of fractions and mixed numbers using knowledge of LCM. Four items test for addition, subtraction, multiplication, and division of fractions and mixed numbers, and ten items test for solving problems with fractions and mixed numbers. 2) The quality of the 20-item test on mathematical reasoning abilities is subjective. The item difficulty (p) was in the range of 0.42 to 0.60. The discriminant index (D) was in the range of 0.20 to 0.70. The reliability of holistic scoring rubrics was 0.86, and the reliability of analytical scoring

rubrics was 0.87. Both holistic scoring rubrics and analytical scoring rubrics were checked by 3 research examiners, and the highest variance was the student variance (P) the answers was the lowest, the relative coefficient was 0.97, and the absolute coefficient was 0.95. It meant the Mathematical Reasoning Abilities Test on Fractional Literacy was reliable. 3) According to the norms of the mathematical reasoning abilities test on fractions, the raw score by holistic scoring rubrics ranged, and the normal t-score was between T_{-3} - T_{78} . By analytical scoring rubrics, the normal t-score was between T_7 - T_{75} . Analytic scoring rubrics separated two issues. The normal t-score being between T_6 - T_{77} . The second issue was scoring by summarizing, with the raw score ranging the normal t-score being between T_{11} - T_{71} . 4) Construct the manual of mathematical reasoning abilities on fraction literacy, with details as follows Definition of the mathematical reasoning abilities test. The purpose of the development of the mathematical reasoning abilities test. The structure of the mathematical reasoning abilities test. The quality of the mathematical reasoning abilities test. The method of testing the scoring. The explanation of how to create a norm, and the raw score was converted to a normal score. The examination of the manual validity by five experts had a content validity index (CVI) of 1.00.

Keywords : Test Construction; Test of Mathematical Skills and Processes; Generalizability Theory

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีความสามารถ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทุกด้าน จึงจำเป็นต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาความคิดและสติปัญญา มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางความคิด ช่วยให้เราคิดอย่างมีเหตุผลและแก้ปัญหาได้ ช่วยให้เรตัดสินใจได้ดีและวางแผนสำหรับอนาคตตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551) และปัจจุบันพบว่า มีนักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถแสดงหรืออ้างอิงเหตุผล ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถนำองค์ความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์กับตนเอง และเกิดประสิทธิภาพในการศึกษาต่อ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555) การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากผลคะแนนการสอบวิชาคณิตศาสตร์ของสถาบันทดสอบการศึกษา ระดับชาติ ประจำปีการศึกษา 2562, 2563 และ 2564 พบว่า คะแนนการทดสอบ O-NET ระดับประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้คะแนนเฉลี่ย 32.90, 29.99 และ 36.83 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน เมื่อจำแนกคะแนนเฉลี่ยตามสาระวิชา พบว่า สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต ยังมีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำและมาตรฐานที่มีคะแนนต่ำที่ก็คือ มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของ

การแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการและนำไปใช้ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์กรมหาชน, 2564) จะเห็นได้ว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนที่ค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้ผลการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ต่ำไปด้วย ซึ่งการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลจะต้องเป็นเป้าหมายแรกของครูทุกคน ที่ต้องคอยสนับสนุนการให้เหตุผลของนักเรียนในระหว่างที่เรียนในห้องเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านเหตุผลได้เป็นอย่างดี (Krulik, 1996) ดังนั้น แบบทดสอบที่จะช่วยในการวัดและประเมินผลทางคณิตศาสตร์ได้ดีควรเป็นแบบอัตโนมัติสามารถวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ทุกด้านโดยเฉพาะด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ดี ซึ่งการสร้างแบบทดสอบให้มีคุณลักษณะที่ดีและมีคุณภาพ จำเป็นต้องมีการวางแผน ที่ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้และมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน จึงเสนอว่าควรมีผู้ตรวจให้คะแนนมากกว่าหนึ่งคน เพื่อใช้ในการตรวจสอบผลการตรวจให้คะแนนระหว่างผู้ตรวจด้วยกันเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่น รวมถึงวิธีการตรวจต้องตรวจให้คะแนนที่ละเอียดก่อนค่อยไปข้อถัดไป (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2552) จากความสำคัญที่กล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยสนใจการสร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด (Generalizability Theory) เพื่อให้ได้แบบวัดที่มีคุณลักษณะของแบบวัดที่ดี พร้อมทั้งมีความเชื่อมั่นสูง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างและพัฒนาแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.3 เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.4 เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการเสริมสร้างศักยภาพในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

3.2 เพื่อให้ครูผู้สอนคณิตศาสตร์นำผลที่ได้จากการทำแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนของนักเรียนไปเทียบกับเกณฑ์ปกติเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง

การสอนและการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้ดีขึ้น

3.3 เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาและเป็นแนวทางในการสร้างหรือพัฒนาแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนในช่วงชั้นอื่น ๆ ต่อไป

3.4 ได้คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การสร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายละเอียดดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาขอบเขตในการสร้างแบบทดสอบโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดแผนผังการสร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ 2) สร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผล พร้อมเกณฑ์การตรวจให้คะแนน 3) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จึงนำไปใช้ได้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน 4) นำแบบวัดที่ผ่านการพิจารณาไปทดลองใช้กลุ่มทดลอง จำนวน 60 คน 6) ปรับข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้วัดความสามารถของผู้เรียนได้ 7) สร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ รูปแบบอัตนัย จำนวน 30 ข้อ พร้อมเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ระยะที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายละเอียดดังนี้ 1) การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม มีขั้นตอนต่อไปนี้ 1.1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ 1.2) กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย 1.3) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด นำผลการทำแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์โดยค่าความยาก (p) มีค่าระหว่าง 0.40 - 0.60 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป โดยใช้สูตรของ วิทนีย์ และซาเบอร์ (Whitney & Sabers, 1970: 62) และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์ของแอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1972) โดยเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสม มีค่า 0.80 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์) 2) การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด (Generalizability Theory) มีขั้นตอนต่อไปนี้ 2.1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ 2.2) ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด 203 โรงเรียน จำนวน 3,623 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลจริง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

ดังนี้ ขั้นที่ 1 สุ่มอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จากทั้งหมด 6 อำเภอ ผู้วิจัยได้สุ่มอำเภอมา 50% ของจำนวนอำเภอทั้งหมด ขั้นที่ 2 การสุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอด้วยวิธีการจับสลากอำเภอละ 2 โรงเรียน ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนในแต่ละโรงเรียนจำนวน 1 ห้องเรียน และสุมนักเรียนมาห้องละ 20 คน 3) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของทฤษฎีทดสอบแบบดั้งเดิม ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ดำเนินการตรวจให้คะแนนแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ผู้ตรวจ 3 ท่าน โดยเกณฑ์การให้คะแนนมี 2 รูปแบบ คือ การให้คะแนนแบบองค์รวม (Holistic) และแบบวิเคราะห์ (Analytical) แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์การสุ่อ้างอิง (G-Coefficient) ระยะที่ 3 สร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนต่อไปนี้ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ 2) ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด 203 โรงเรียน จำนวน 3,623 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลจริง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) 3) ขั้นตอนการสร้างเกณฑ์ปกติ(Norms) โดยนำผลคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลจริง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน มาสร้างเป็นเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นเกณฑ์ท้องถิ่น (Local Norms) โดยนำคะแนนดิบที่ได้ไปคำนวณหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) แล้วเปรียบเทียบหาคะแนนที่-ปกติ (Normalized T-Scores) จากตารางสำเร็จรูป และได้ทำการขยายคะแนน โดยอาศัยการสร้างสมการพยากรณ์ โดยแยกตามวิธีการตรวจ แบบที่ 1 การตรวจให้คะแนนแบบองค์รวม (Holistic) และแบบที่ 2 การตรวจให้คะแนนแบบวิเคราะห์ (Analytical) และแยกเป็นประเด็นย่อย ๆ จำนวน 2 ประเด็น ประเด็นที่ 1 อ่างเหตุผลประกอบ และประเด็นที่ 2 สรุปผลประกอบ แล้วทำการแปลคะแนนโดยอาศัยเกณฑ์วัดความสามารถ 5 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำมาก ระดับต่ำ ระดับปานกลาง ระดับสูง และระดับสูงมาก (ชวาล แพร์ตกุล, 2520) ระยะที่ 4 การสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ มีรายละเอียดดังนี้ 1) เขียนความหมายของแบบวัด 2) เขียนจุดมุ่งหมายของแบบวัด โดยเขียนวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการสร้างแบบวัด ที่กำหนดขึ้น 3) เขียนรูปแบบของแบบวัด โดยบอกรูปแบบของแบบวัด ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น 4) เขียนคุณภาพของแบบวัด โดยเขียนค่าที่ได้จากการวิเคราะห์แบบวัดที่สร้างขึ้น คือค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (D) ค่าความเชื่อมั่น (α) 5) ระบุวิธีการดำเนินการสอบ โดยบอกวิธีการเตรียมตัวก่อนสอบและวิธีการดำเนินการขณะสอบ 6) ระบุเกณฑ์การตรวจสอบให้คะแนน 7) อธิบายวิธีการสร้างเกณฑ์ปกติ โดยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดทั้งฉบับซึ่งอยู่ในรูปแบบของคะแนนดิบ มาแปลงเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ 8) อธิบายการแปลผลจากคะแนนดิบเป็นคะแนนปกติ การแปลผลของคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดและ 9) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประเมินคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูล 1) ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ (IOC) ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (D) ความเชื่อมั่น (α) ดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา/โครงสร้างของคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถ ในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ (CVI) และความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ จากค่าสัมประสิทธิ์การสรุปร่าง (G-Coefficient)

5. ผลการวิจัย

5.1 การสร้างแบบวัดในครั้งนี้ได้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับเกณฑ์ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระดังนี้ 1) การเปรียบเทียบและเรียงลำดับเศษส่วนและจำนวนคละโดยใช้ความรู้เรื่อง ค.ร.น. 2) การบวก การลบเศษส่วนและจำนวนคละโดยใช้ความรู้เรื่อง ค.ร.น. 3) การบวก ลบ คูณ หารระคนของเศษส่วนและจำนวนคละ และ 4) การแก้โจทย์ปัญหาเศษส่วนและจำนวนคละ

5.2 การหาคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5.2.1 การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ค่าความยาก (p) อำนาจจำแนก (D) และค่าความเชื่อมั่น (α) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก อำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน

ข้อ	ค่า	ค่าอำนาจ	IOC	ข้อ	ค่า	ค่าอำนาจ	IOC
	ความยาก (D)	จำแนก (r)			ความยาก (D)	จำแนก (r)	
1	0.50	0.20	1.00	18	0.58	0.37	1.00
3	0.43	0.33	1.00	19	0.60	0.44	1.00
4	0.60	0.22	1.00	20	0.58	0.43	0.80
6	0.59	0.29	1.00	22	0.60	0.67	1.00
7	0.58	0.22	1.00	23	0.58	0.70	1.00
9	0.60	0.49	0.80	25	0.60	0.58	1.00
10	0.42	0.22	1.00	26	0.50	0.51	0.80
13	0.60	0.58	0.80	27	0.58	0.43	0.60
15	0.50	0.42	0.80	28	0.60	0.49	1.00
16	0.41	0.38	0.80	30	0.43	0.33	1.00

จากตารางที่ 1 พบว่า มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความยาก (D) มีค่า

ระหว่าง 0.41-0.60 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าระหว่าง 0.20-0.70 ขึ้นไป มีจำนวน 20 ข้อ การตรวจให้คะแนนแบบองค์รวม (Holistic) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86 และการตรวจให้คะแนนแบบวิเคราะห์ (Analytical) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 ซึ่งเป็นแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพ โดยผู้วิจัยคัดเลือกไว้ เพื่อนำไปสร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5.2.2 การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของผลการวัดตามทฤษฎีการสรุปอ้างอิง (Generalizability Theory) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอ ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามการตรวจให้คะแนน และจำนวนผู้ตรวจ

การตรวจให้คะแนน	ผู้ตรวจคนที่	คะแนนเต็ม	\bar{X}	%	S.D.
แบบองค์รวม	1	120	79.45	66.21	15.28
	2	120	84.53	70.44	12.48
	3	120	79.27	66.06	14.36
แบบวิเคราะห์	1	120	77.38	64.49	17.45
	2	120	85.30	71.08	14.51
	3	120	78.02	65.01	15.84

จากตารางที่ 2 พบว่า แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้การตรวจให้คะแนนแบบองค์รวม เมื่อใช้ผู้ตรวจ 3 คน ซึ่งมีคะแนนเต็ม 120 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.45, 84.53 และ 79.27 ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 66.21, 70.44 และ 66.06 ตามลำดับ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเท่ากับ 15.28, 12.48 และ 14.36 ตามลำดับ การให้คะแนนแบบวิเคราะห์ เมื่อใช้ผู้ตรวจ 3 คน ซึ่งมีคะแนนเต็ม 120 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 77.38, 85.30 และ 78.02 ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 64.49, 71.08 และ 65.01 ตามลำดับ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเท่ากับ 17.45, 14.51 และ 15.84 ตามลำดับ และค่าความแปรปรวนของนักเรียน (P) มีค่ามากที่สุด 0.52 คิดเป็นร้อยละ 84.40 แสดงว่า มีความแตกต่างของคะแนนที่มาจากความสามารถที่ต่างกันของนักเรียน รองลงมา คือ ความแปรปรวนของจำนวนผู้ตรวจให้คะแนน มีค่า 0.04 คิดเป็นร้อยละ 5.70 แสดงว่า มีความแตกต่างของคะแนนที่มาจากจำนวนผู้ตรวจให้คะแนน และความแปรปรวนของวิธีการตรวจให้คะแนนมีค่าน้อยที่สุด -0.00022 คิดเป็นร้อยละ 0.00 แสดงว่า วิธีการตรวจให้คะแนนไม่ใช่แหล่งที่ทำให้คะแนนแตกต่างกัน ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงเชิงสัมพัทธ์มีค่า 0.97 และค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงเชิงสัมบูรณ์มีค่า 0.95 แสดงว่า วิธีการตรวจให้คะแนนของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์มีความเชื่อมั่นตามทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด

5.3 ผลการสร้างเกณฑ์ปกติแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติ โดยนำคะแนนที่ได้จากกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลจริง จำนวน 120 คน และผ่านการหาคุณภาพของแบบทดสอบมาแล้วจึงทำการแปลงเป็นคะแนน T ปกติ แล้วปรับขยายคะแนน T ปกติ โดยอาศัยสมการพยากรณ์ พบว่า การตรวจให้คะแนนแบบองค์รวม(Holistic) มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 46-104 และคะแนนที่ปกติตั้งแต่ $T_{28} - T_{67}$ และทำการขยายคะแนนที่-ปกติ เพื่อให้ครอบคลุมคะแนนดิบทุกคะแนน โดยใช้สมการเส้นตรง $T_C = 0.67x - 2.59$ ผลการขยาย T ปกติ ส่วนแรกจาก 105-120 คะแนน ได้ T_C ตั้งแต่ $T_{68} - T_{78}$ และส่วนที่สองขยายจาก 0-45 คะแนน ได้ T_C ตั้งแต่ $T_{-3} - T_{28}$ การตรวจให้คะแนนแบบวิเคราะห์ (Analytical) มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 41 -105 และคะแนนที่ปกติตั้งแต่ $T_{30} - T_{28}$ และทำการขยายคะแนนที่-ปกติ เพื่อให้ครอบคลุมคะแนนดิบทุกคะแนน โดยใช้สมการเส้นตรง $T_C = 0.57x - 6.76$ ผลการขยาย T ปกติ ส่วนแรกจาก 106-120 คะแนน ได้ T_C ตั้งแต่ $T_{67} - T_{75}$ และส่วนที่สองขยายจาก 0-40 คะแนน ได้ T_C ตั้งแต่ $T_7 - T_{30}$ และการตรวจให้คะแนนแบบวิเคราะห์ แยกเป็นประเด็นที่ 1 อ่างเหตุผลประกอบ มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 21 -53 และคะแนนที่ปกติตั้งแต่ $T_{31} - T_{68}$ และทำการขยายคะแนนที่-ปกติ เพื่อให้ครอบคลุมคะแนนดิบทุกคะแนน โดยใช้สมการเส้นตรง $T_C = 1.18x + 5.73$ ผลการขยาย T ปกติ ส่วนแรกจาก 54-60 คะแนน ได้ T_C ตั้งแต่ $T_{69} - T_{77}$ และส่วนที่สองขยายจาก 0-20 คะแนน ได้ T_C ตั้งแต่ $T_6 - T_{29}$ และประเด็นที่ 2 สรุปผลประกอบ มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 21-52 และคะแนนที่-ปกติตั้งแต่ $T_{32} - T_{63}$ และทำการขยายคะแนนที่-ปกติ เพื่อให้ครอบคลุมคะแนนดิบทุกคะแนน โดยใช้สมการเส้นตรง $T_C = 1.01x + 10.88$ ผลการขยาย T ปกติ ส่วนแรกจาก 53-60 คะแนน ได้ T_C ตั้งแต่ $T_{64} - T_{71}$ และส่วนที่สองขยายจาก 0-20 คะแนน ได้ T_C ตั้งแต่ $T_{11} - T_{31}$

5.4 การสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) ความหมายของแบบวัด 2) จุดมุ่งหมายของการพัฒนาแบบวัด 3) โครงสร้างของแบบวัด 4) คุณภาพของแบบวัด 5) วิธีการดำเนินการทดสอบ 6) การตรวจให้คะแนน 7) อธิบายวิธีการสร้างเกณฑ์ปกติ และ 8) แปลผลจากคะแนนดิบเป็นคะแนนปกติ และผลการประเมินคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เท่ากับ 1.00

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การสร้างและพัฒนาแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อสอบโดยวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในการพัฒนาแบบวัดจะต้องวางแผนตามขั้นตอน การกำหนดวัตถุประสงค์ พฤติกรรมบ่งชี้ชัดเจนและรัดกุม ทำการสร้างข้อสอบทำได้ง่ายขึ้น และตรงกับเป้าหมายที่ต้องการวัด สอดคล้องกับการสร้างแบบวัดของ ที่สอดคล้องกับการสร้างแบบวัดของ วาสนา กองณรงค์ (2560:) ที่กล่าวว่า การสร้างแบบวัดต้อง

ศึกษาหลักสูตร เนื้อหาและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร สร้างแบบวัด และตรวจหาคุณภาพของแบบวัด

6.2 คุณภาพของเครื่องมือแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

6.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน เพื่อกำหนดนิยาม พฤติกรรมบ่งชี้ และเนื้อหาสาระ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาแบบวัด มีการขอคำแนะนำและข้อคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามและพฤติกรรมบ่งชี้ ส่งผลให้ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ข้อคำถามมีความชัดเจนทำให้ผู้ตอบเข้าใจข้อคำถามตรงกัน เป็นไปตามที่ สมชาย วรภิเกษมสกุล (2563) กล่าวว่า ค่า IOC ที่มีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อสอบวัดหรือเป็นตัวแทนจุดประสงค์วิชา

6.2.2 ค่าความยากและอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ผลการตรวจสอบ พบว่า มีค่าความยากตั้งแต่ 0.42 ถึง 0.60 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.70 ซึ่งมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์และถูกคัดเลือกไว้ 20 ข้อ จาก 30 ข้อ แสดงว่า แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์มีค่าความยากและอำนาจจำแนกที่เหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่ พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ (2559) กล่าวไว้ว่า ค่าอำนาจจำแนกควรมีค่า 0.20-1.00 และความยากของข้อสอบควรค่าระหว่าง 0.20-0.80 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสรา ดงจรรย์ (2563) ทำการวิจัยสร้างแบบวัดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 ฉบับ พบว่า ข้อสอบแบบอัตนัย มีค่าความยากตั้งแต่ 0.69 ถึง 0.77 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33 ถึง 0.44

6.2.3 ผลการประมาณค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การสรุปลักษณะของคะแนนแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ที่มีการออกแบบ 2 พาเซต ซึ่งได้แก่ วิธีการตรวจให้คะแนน (i) และจำนวนผู้ตรวจ (r) ที่ต่างกัน ตามทฤษฎีการสรุปลักษณะความน่าเชื่อถือของผลการวัด สรุปลงได้ข้อค้นพบว่า ในการศึกษา G ที่มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (p) จำนวนแบบวัด (i) และจำนวนผู้ตรวจ (r) ที่มีการออกแบบการตรวจโดยผู้ตรวจตรวจข้อสอบทุกข้อของผู้สอบทุกคน (Two-Facet Crossed Design) พบว่า ค่าความแปรปรวนของนักเรียน (P) มีค่ามากที่สุด นั้นแสดงว่า มีความแตกต่างของคะแนนที่มาจากความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียน ซึ่งแสดงว่า ความสามารถความรู้และความเข้าใจในการทำแบบวัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ละคนมีความแตกต่างกัน จึงส่งผลต่อค่าความแปรปรวนของคะแนนความคลาดเคลื่อน และค่าความแปรปรวนของวิธีการตรวจให้คะแนน (I) มีค่าน้อยที่สุด แสดงว่า วิธีการตรวจให้คะแนนไม่ใช่แหล่งที่ทำให้คะแนนแตกต่าง พบว่า แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ มีคุณภาพด้านความเชื่อมั่นสูง โดยค่าสัมประสิทธิ์การสรุปลักษณะเชิงสัมพัทธ์ มีค่า 0.97 และค่าสัมประสิทธิ์การสรุปลักษณะเชิงสัมบูรณ์มีค่า 0.95 แสดงว่า วิธีการตรวจให้คะแนนของแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์มีความเชื่อมั่น

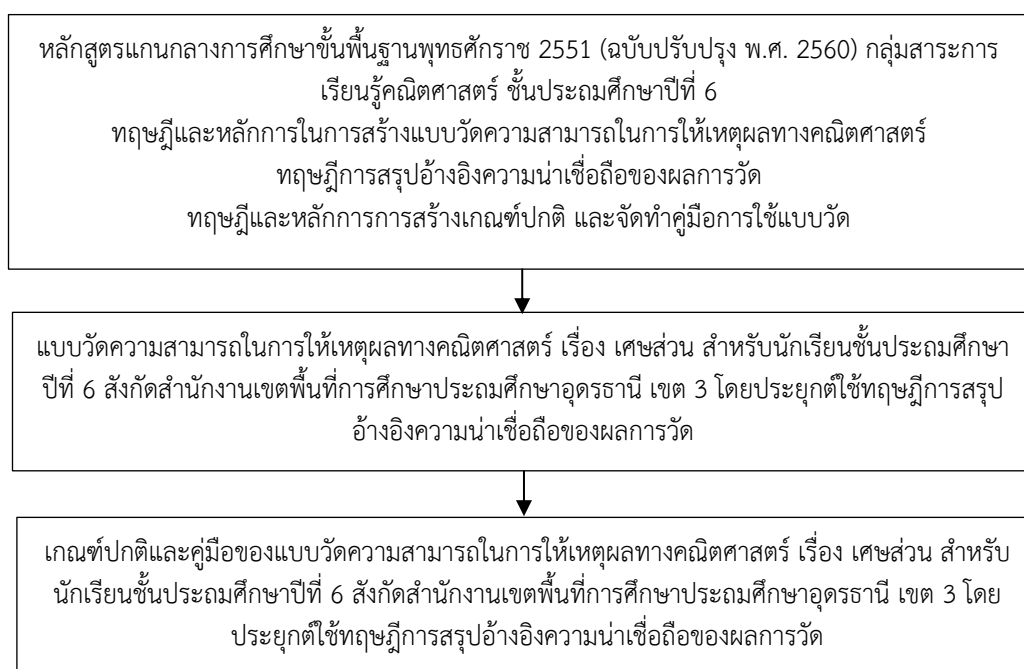
ตามทฤษฎีการสรุปอ้างอิง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสรา ดงจรรย์ (2563) เรื่อง การสร้างแบบวัดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงเชิงสัมพัทธ์ มีค่า 0.91 และค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงเชิงสัมบูรณ์ มีค่า 0.53 แสดงว่าการตรวจให้คะแนนของแบบวัดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีความเชื่อมั่นตามทฤษฎีการสรุปอ้างอิง

6.3 ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของคะแนนแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้วิจัยหาคะแนน T ปกติ และปรับขยายคะแนน T ปกติ โดยอาศัยสมการพยากรณ์ พบว่า คะแนนแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ โดยตรวจให้คะแนนแบบที่ 1 แบบองค์รวม(Holistic) มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 46 -104 และคะแนนที่ปกติตั้งแต่ คะแนนแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ โดยตรวจให้คะแนนแบบที่ 2 แบบวิเคราะห์ (Analytical) มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 41 -105 และคะแนนที่ปกติตั้งแต่ คะแนนแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ โดยตรวจให้คะแนนแบบวิเคราะห์ (Analytical) แยกเป็นประเด็นย่อย ๆ ประเด็นที่ 1 อ้างเหตุผลประกอบ มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 21 -53 และคะแนนที่ปกติตั้งแต่ คะแนนแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ โดยตรวจให้คะแนนแบบวิเคราะห์ (Analytical) แยกเป็นประเด็นย่อย ๆ ประเด็นที่ 2 สรุปผลประกอบ มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 21 -52 และคะแนนที่ปกติตั้งแต่ ซึ่งคะแนนดิบของแบบทดสอบ การกระจายของคะแนนยังไม่ครอบคลุมทุกค่าสอดคล้องกับ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530) ที่กล่าวว่า การทดสอบใด ๆ ก็ตามมีอยู่ผู้น้อยนักที่คะแนนจะครอบคลุมทุกระดับตั้งแต่คะแนน 0 ถึงคะแนนเต็ม จึงจำเป็นที่การสร้างเกณฑ์ปกติจะต้องมีการขยายขอบเขตของคะแนนที่ได้จากการทดสอบให้กว้างออกไปครอบคลุมคะแนนทุกระดับของแบบทดสอบนั้น ๆ ด้วยเสมอ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการขยายคะแนนดิบซึ่งอาศัยการแปลงให้เป็นคะแนน T ปกติ และทำการขยายคะแนน T ปกติ โดยอาศัยสมการพยากรณ์ ได้ทำการขยายคะแนนแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และยังได้แปลความหมายของความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรูปคะแนน T ปกติ ช่วยให้ผลการทดสอบการมีเหตุผลมีมากยิ่งขึ้น ส่วนผลการแปลความหมายของคะแนน T ปกติ มีแนวโน้มว่านักเรียนผู้เข้าทดสอบต้องได้คะแนนดิบค่อนข้างสูง จึงจะอยู่ในกลุ่มมีความสามารถปานกลาง สูง หรือสูงมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นแบบวัดความมีเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย ซึ่งสอดคล้องกับ สมนึก ภัททิยธนี (2560) กล่าวว่า ตามหลักของข้อสอบการมีเหตุผลนักเรียนต้องคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์คำถามของโจทย์เขียนอธิบายตามลำดับขั้นตอน จึงจะได้คำตอบถูกและครบถ้วนชัดเจน ต่างจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หรือวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์เกือบทุกข้อ และจะเน้นเนื้อหาสาระที่ทำการเรียนการสอนเป็นหลัก

6.4 คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด (Generalizability Theory) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและ

โครงสร้างเท่ากับ 1.00 ซึ่ง เดวิส (Davis, 1992) กล่าวว่า ดัชนีความตรงตามเนื้อหา/โครงสร้างของ คู่มือการใช้แบบวัดและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ (Content Validity Index: CVI) โดยเกณฑ์ คุณภาพ คือ 0.80 ขึ้นไป และมีคู่มือการใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ได้สอดคล้องงานวิจัยของ ประภัสรา ดงจารย์ (2563) การสร้างแบบวัดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี การสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด คู่มือการใช้แบบวัดซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของแบบ วัด โครงสร้างของแบบวัด คุณภาพของ แบบวัด วิธีการดำเนินการทดสอบ และการตรวจให้คะแนน

7. องค์ความรู้ใหม่

ใช้องค์ความรู้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พ.ศ.2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ทฤษฎีและหลักการในการสร้างแบบวัดความสามารถในการให้ เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด ทฤษฎีและหลักการการ สร้างเกณฑ์ปกติ และจัดทำคู่มือการใช้แบบวัด ทำให้ได้มาซึ่งแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผล ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผล การวัด ฉบับสมบูรณ์ และนำไปสู่การสร้างเกณฑ์ปกติและคู่มือของแบบวัดความสามารถในการให้ เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของ ผลการวัด ที่มีคุณภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 การจัดการเรียนรู้ของครู กระบวนการวัดผลและประเมินผลเป็นส่วนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการบวนการนี้เป็นอย่างยิ่ง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ถ้านำไปใช้ในบริบทอื่น หรือกลุ่มตัวอย่างอื่น อาจจะต้องปรับให้สอดคล้องกับบริบทนั้น ๆ

8.2.2 ในการนำแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ไปใช้ ควรชี้แจงขั้นตอนในการสอบให้นักเรียนเข้าใจ และให้นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ด้วยความสามารถของนักเรียนเองในเวลาที่กำหนด

8.2.3 ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสร้างแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ที่ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ดังนั้น ในการนำไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นหรือพื้นที่อื่นที่แตกต่างกัน ควรคำนึงถึงการนำไปใช้ เนื่องจากนักเรียนแต่ละระดับชั้นหรือแต่ละพื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน อาจส่งผลให้ผลการทดสอบมีความคลาดเคลื่อน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการพัฒนาแบบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เพิ่มเติม หรือนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแบบวัดอื่น ๆ

8.3.1 ควรมีการเพิ่มองค์ประกอบหรือกลุ่มเงื่อนไขของการวัด (Conditions of measurement) ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น ความยาวของแบบทดสอบที่แตกต่างกัน จำนวนแบบทดสอบที่แตกต่างกัน เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

ชวาล แพรัตกุล. (2520). **เทคนิคการเขียนข้อสอบ**. กรุงเทพฯ : พิกัดอักษร.

ประภัสรา ดงจรรย์. (2563). **การสร้างแบบวัดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). **การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ. (2559). **เอกสารการสอนการวัดและประเมินผลการศึกษา**. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2555). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : แฮร์สออฟเคอร์มิสท์.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน). (2564). **สถิติ O-NET ย้อนหลัง**. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://www.niets.or.th/th/content/view/11821>

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). **ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : 3-คิวมีเดีย.
- สมชาย วรภิเษมสกุล. (2563). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2560). **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- Cronbach, L. J., Gleser, G. C., Nanda, H., & Rajaratnam, N. (1972). **The dependability of behavioral measurements**. New York : Wiley.
- Davis, V. (1992). **The embryonic stages of procreational privacy**. Arizona : Arizona State University.
- Krulik, Stephen. (1996). **The New Sourcebook for Teaching and Problem Solving in Junior and Senior High School**. Boston : Allyn and Bacon.
- Whitney, D. R, & Sabers, D. L. (1970). Improving essay examination III: Use of Item Analysis. **Technical Bulletin**. 11(5). 62.

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*
DEVELOPING GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION OF
EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN THE DIGITAL AGE
UNDER KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREAS OFFICE 2

นักจรรยาบรรณ ไชรัศมี¹, สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ²

Natjariporn Khairassamee¹, Suttipong Hoksuwan²

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Mahasarakham University^{1,2}

Email : 64010581023@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2) เพื่อออกแบบ สร้าง และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 624 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านที่มีความจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (PNI_{modified} = 0.166) 2. การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 35 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ 8 แนวทาง 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 10 แนวทาง 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6 แนวทาง 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา 5 แนวทาง 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า แนวทางที่มีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา) ความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา

คำสำคัญ : โปรแกรม; ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ABSTRACT

The present study aimed 1) to investigate the current situations, desirable situations, and needs of academic administration of schools under Kalasin primary educational service area office 2 in the digital era, 2) to design, to develop and to evaluate the guidelines of academic administration of schools under Kalasin primary educational service area office 2 in the digital era. The sample was 624 consisted of schools' administrators and teachers. The informants were 5 of schools' administrators and teachers. The instrument used was 5 rating scales questionnaire, structured interview form, appropriateness and feasibility evaluation form evaluated. The data were analyzed using mean, standard deviation, priority needs index ($PNI_{modified}$).

The results of the study revealed as follows; 1) The results of current situations revealed that overall rated in more level, when considered into each aspect pointed out that the highest mean were academic planning, educational evaluation and assessment, and credits transferring aspect. The results of desirable situations showed that overall rated in the most level, when considered into each aspect pointed out that the highest mean were academic planning and research for educational quality. The result of needs revealed that the most needed was research for educational quality ($PNI_{modified} = 0.166$). 2) The results of developing guidelines of academic administration of schools under Kalasin primary educational service area office 2 in the digital era comprised of 5 elements 35 guidelines; 1) academic planning aspect consisted of 8 guidelines, 2) schools' curriculum development aspect comprised of 10 guidelines, 3) educational evaluation and assessment, credits transferring aspect consisted of 6 guidelines, 4) research for educational quality aspect comprised of

5 guidelines and 5) educational supervision aspect consisted of 6 guidelines. The results of appropriateness and feasibility evaluation yielded that overall rated in the most level, when considered into each aspect found out that appropriateness of the guidelines rated in the most level, the highest mean was research for educational quality aspect, the feasibility of the guidelines rated in the most level, the highest mean was academic planning aspect, educational evaluation and assessment, credits transferring aspect and educational supervision aspect.

Keywords : Developing; Guidelines; Academic Administration in the Digital Era

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ความก้าวหน้าและพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี เกิดการปรับเปลี่ยนจากยุคอนาล็อก (Analog) เข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digital) ยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมีความรวดเร็วในการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลา การเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ องค์กรทุกองค์กรจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนที่ถือเป็นอนาคตของประเทศชาติให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล (จิณฉัตร ปะโคทั้ง, 2561) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วได้ส่งผลกระทบต่อบริบทของโลกทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เทคโนโลยีต่าง ๆ อาทิ ระบบประมวลผลที่ฉลาดขึ้นและมีความเป็นอัตโนมัติ ปริมาณข้อมูลในฐานข้อมูลที่มีขนาดใหญ่และสามารถนำไปวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์ที่มีขนาดเล็กลงซึ่งสามารถพกพาและเคลื่อนที่ไปทุกหนแห่ง ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในแทบทุกมิติ (สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์, 2560)

ยุคปัจจุบันที่สภาพสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าและเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างมากมาย รูปแบบของการจัดการศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลง จากการเป็นผู้สอนและผู้เรียนเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ (partnering) โดยองค์ประกอบที่สำคัญของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีทางการศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้เรียนในยุคดิจิทัล และครูในยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยอาศัยการนำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ต้องมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

การพัฒนาประเทศให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น ต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการนั้นประสบผลสำเร็จการบริหารงานวิชาการจึงนับว่าเป็นงานหลักหรือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการมีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารการศึกษา และในยุคดิจิทัลมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการใช้ ICT/เทคโนโลยี ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหาร

สถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาในการพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูเพื่อนำครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งการที่จะชี้แนะครูให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารโรงเรียน เพราะถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลจะส่งผลให้ผู้ร่วมงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อถือ ยอมรับศรัทธาและร่วมมือปฏิบัติงานตามภารกิจจนบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จัดตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีภารกิจในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จึงเป็นงานหลักสำคัญที่ทุกสถานศึกษาจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก เพื่อส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพตามยุคสมัยและโลกอนาคต ซึ่งสถานศึกษายังขาดวิธีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องและเชื่อมโยงให้เหมาะสมกับยุคดิจิทัลซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำนองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งมั่น เสียสละ มีแผนและแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์สู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์รอบด้าน และเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตสืบไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2564)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักสำคัญ ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก หากบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ไม่มีทักษะทางด้านการบริหารงานวิชาการ หรือเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ย่อมส่งผลเสียต่อระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อายุเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้เรียน ครู และผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น และมีเจตคติที่ดีต่อการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาให้ก้าวทันยุคดิจิทัล เกิดการพัฒนา และมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.2 เพื่อออกแบบและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.2 ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 624 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan และการใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละชั้นภูมิแล้ว สุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เป็นข้อความเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

และทดลองใช้ (try-out) จำนวน 30 คน ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทดลองใช้เครื่องมือ และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกจากผู้บริหารที่มีแนว ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มาออกแบบยกร่าง แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่ผ่านการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับสภาพปัจจุบันและระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายองค์ประกอบ

การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{x}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	\bar{x}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.17	0.48	มาก	4.84	0.38	มากที่สุด
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.15	0.51	มาก	4.33	0.70	มาก
3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.17	0.49	มาก	4.29	0.78	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.15	0.51	มาก	4.84	0.39	มากที่สุด
5. การนิเทศการศึกษา	4.16	0.49	มาก	4.31	0.75	มาก
โดยรวม	4.16	0.50	มาก	4.52	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการวัดผล

ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านการการนิเทศ การศึกษา และองค์ประกอบด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาใน ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา องค์ประกอบการนิเทศการศึกษา และองค์ประกอบการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แล้วนำมา หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น Priority Needs Index Modified (PNI_{modified}) เพื่อนำมาจัด เรียงลำดับความต้องการในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 รายองค์ประกอบ

การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล	ค่าเฉลี่ย สภาพปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ย สภาพที่พึง ประสงค์ (I)	PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.17	4.84	0.160	2
2. การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	4.15	4.33	0.043	3
3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	4.17	4.29	0.029	5
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.15	4.84	0.166	1
5. การนิเทศการศึกษา	4.16	4.31	0.036	4
โดยรวม	4.16	4.52	0.087	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ราย องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา และการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามลำดับ

5.2 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.80	0.41	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.72	0.45	มากที่สุด	4.84	0.37	มากที่สุด
3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.80	0.41	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.84	0.37	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด
5. การนิเทศการศึกษา	4.80	0.41	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด
โดยรวม	4.79	0.41	มากที่สุด	4.88	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแนวทาง เห็นว่า ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

มาเป็นอันดับแรก จึงทำให้มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอนันต์ ธรรมวิริโย (นามทอง) (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผล เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยคือ การคิดสร้างสรรค์ การร่วมมือ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร การอ่านออก การเขียนได้ การคิดเลขเป็น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การมีคุณธรรม การคิดข้ามวัฒนธรรม และทักษะอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนการสอนเป็นหลัก สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพันธ์ ศิริรักษ์ (2562) เรื่อง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลลิตวดี ระดาบุตร (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสัตตบงกช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัล คือ การนิเทศการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

6.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเล็งเห็นความสำคัญของผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านจึงมีความสำคัญมากเท่ากัน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพันธ์ ศิริรักษ์ (2562) เรื่อง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลลิตวดี ระดาบุตร (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสัตตบงกช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัล คือ การนิเทศการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 ผลการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

พบว่า เมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ต้องการผู้เรียนที่มีความสามารถหลากหลายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Grossman (2009) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศ พบว่า การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ดีต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครู สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลเน้นให้ครู โดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรให้ในการพัฒนาครู จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการนิเทศการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการวางแผน ช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผล

6.4 ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุง พัฒนาในทุกด้านอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สอดรับกับยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและทันสมัย เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Grossman (2009) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศ พบว่า การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ดีต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครู สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลเน้นให้ครู โดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรให้ในการพัฒนาครู จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการนิเทศการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการวางแผน ช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ สุดเต้ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ผู้บริหารต้องมีการสำรวจและสอบถามความต้องการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนของครูชี้ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ด้านการบริหารจัดการผู้บริหารสร้างระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดเก็บข้อมูลให้มีความถูกต้อง ทันสมัยและมีช่องทางเข้าถึงอย่างหลากหลาย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารต้องมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

จากนั้นมากำหนดวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เอื้ออำนวย สนับสนุนเรื่องของเทคโนโลยี ด้านการนิเทศ ผู้บริหารต้องมีการสังเกตการณ์สอนของครูในรูปแบบที่หลากหลายมีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับจุดเด่นของการสอนที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยพันธ์ ศิริรักษ์ (2562) เรื่อง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และลลิตวดี ระดาบุตร (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสตบงกช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัล คือ การนิเทศการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 องค์ความรู้ที่ได้รับคือ แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้ดังนี้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ควรตระหนักหรือให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลให้มากขึ้น โดยการส่งเสริมปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายและมีแนวทางการพัฒนาบุคลากร ในด้านการใช้เทคโนโลยี สนับสนุน ส่งเสริม สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การสร้างแนวทางการพัฒนาในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ควรนำผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนปฏิบัติงาน พัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องและสนับสนุน

8.2.2 ควรนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาเพราะการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นแนวทางในการวางแผนและปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเป็นหลัก

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป เพื่อที่จะได้ทราบแนวทางและในการส่งเสริมและพัฒนาต่อไป

8.3.2 ควรมีการศึกษการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมทุกด้าน

9. บรรณานุกรม

- จิณฉัตร ปะโคทั้ง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ*. อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- ปิยพันธ์ ศิริรักษ์. (2562). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอนันต์ ธมมวิริโย (นามทอง). (2564). *การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคาแหง.

- มณีรัตน์ สุดเต้. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ลลิตวดี ระดาบุตร. (2564). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตสัตตบงกช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ระยะ 5 ปี (ระยะแรก 3 ปี พ.ศ. 2563 – 2565). กาฬสินธุ์ : กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2560). แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิก.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Grossman, P. (2009). Teaching Practice: A Cross-Professional Perspective. *Teachers College Record*. 111 (9). 2055–2100.

การสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*
CREATING SUMMARY WRITING SKILLS ASSESSMENT FORM FOR
STUDENTS IN MATHAYOMSUKSA 3 UNDER UDON THANI SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE

เมวดี ทรัพย์พงษ์¹, มณีญา สุราช²

Mewadee Sabphong¹, Maneeya Surat²

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี^{1,2}

Udon Thani Rajabhat University^{1,2}

Email : 64120610104@udru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ 2) เพื่อหาคุณภาพแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ 3) เพื่อหาเกณฑ์ปกติของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ 4) เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี จำนวน 160 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 80 คน ทำการทดลอง 2 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเขียน ย่อความแบบอัตโนมัติ มี 7 ประเภท ได้แก่ ย่อความจากนิทาน ประวัติศาสตร์ ตำนาน สารคดี พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท และข่าว กำหนดรายการประเมิน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) รูปแบบ การเขียน 2) การลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหา 3) การใช้ภาษา และ 4) เนื้อเรื่องย่อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินและค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ประกอบด้วย การเขียนย่อความจากนิทาน การเขียนย่อความจากประวัติศาสตร์ การเขียนย่อความจากตำนาน การเขียนย่อความจากสารคดี การเขียนย่อความจากพระราชดำรัส การเขียนย่อความจากพระบรมราโชวาท และการเขียนย่อความจากข่าว ในแต่ละประเภทประเมิน 4 รายการ ได้แก่ รูปแบบการเขียน การลำดับเนื้อหา การใช้ภาษา เนื้อเรื่องย่อ รวม 7 ข้อจำนวน 1 ฉบับ 2) คุณภาพของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ทุกประเภทอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 7.33 ถึง 11.17 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 0.85 และค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนนอยู่ระหว่าง 0.72 ถึง 0.90 3) เกณฑ์ปกติของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ โดยมีคะแนนดิบตั้งแต่ 55-131 คะแนน เกณฑ์ปกติทั้งฉบับอยู่ในช่วง T25-T75 4) คู่มือการใช้แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ นิยามศัพท์เฉพาะ ลักษณะของแบบประเมิน คุณภาพแบบ

ประเมิน เวลาที่ใช้ในการดำเนินการ วิธีดำเนินการประเมิน เกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบประเมิน การแปลความหมายคะแนนมีผลการประเมินทุกข้อผ่านการพิจารณาความเหมาะสม

คำสำคัญ : แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ; ผู้ตรวจให้คะแนน; เกณฑ์ปกติ; คู่มือการใช้แบบประเมิน

ABSTRACT

The purpose of this study is to: 1) Create a summary skill assessment. 2) Determine the quality of the summary skill assessment. 3) Determine the normal standards for summarizing skill assessment. 4) Create a summarizing skill assessment manual. Samples used in the study. The sample used in the research were 160 students that studying Mathayomsuksa 3 in the second semester of the academic year 2022 under the Office of Udonthani Secondary Educational Service Area by multi-stage random sampling, divided into 2 groups of 80 people each, conducted 2 experiments. Research is an assessment form for writing essay skills which looks like writing. There are 7 types of subjective summaries, including summaries from fairy tales, history, legends, documentaries, royal speeches and news. Assessment items consist of 4 aspects: 1) writing style 2) content continuity 3) language use and 4) synopsis. Data was analyzed by content validity with The Index of Item-Objective Congruence (IOC), discriminant (r). and test reliability determination form and the confidence value of the examiner Validity.

The research findings were as follows: 1) The created essay writing skill assessment was divided into 7 categories: Writing a summary from a fairy tale, Writing a summary from history, Writing a summary from a legend, Writing a summary from a documentary, Writing a summary from a royal speech, Writing a summary from a royal speech and Writing a summary from news in each category, 4 items are assessed: writing style, Content sequence, language usage, synopsis, total of 1 copy of 7 short stories. 2) The content validity (IOC) for all types is between 0.67 and 1.00. The Index of Item-Objective Congruence of t-range (t) is from 7.33 to 11.17. The discriminant of the evaluation is between 0.80 and 0.85, and the test reliability determination of the reviewer is between 0.72 and 0.90. 3) Standard essay skill assessment, with an original score of 55-131. The standard range is T25-T75. 4) Summarize the nature of the skill assessment manual, including objectives, terminology definitions, and quality assessment forms. Processing time, evaluation method, scoring standards, scoring translation.

Keywords : Summary skill assessment; Reviewer; Scoring standards; The skill assessment manual

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็น การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนไว้ว่า เมื่อผู้เรียนเรียนจบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ผู้เรียนต้องมีทักษะในการเขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิด หรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงาน การศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) หลักการใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร จับใจความ ย่อความ จึงเป็นเรื่องที่น่าห่วง และให้ความสำคัญ โดยเฉพาะทักษะการเขียน สุดาวดี ไพพิบูลย์ (2559) ปัญหาการเขียนในภาษาไทยคือ นักเรียนไม่รู้จักรูปการสรุปความจับใจความสำคัญได้ไม่ชัดเจน ประเด็นใดเป็นใจความหลักใจความรอง วิเคราะห์ไม่ถูกต้อง ปัญหาที่ตามมาคือเขียนย่อความได้ไม่ครอบคลุมประเด็นสำคัญทั้งหมด การเขียนเนื้อเรื่องไม่ตรงกับหัวข้อที่กำหนดลำดับเหตุการณ์ไม่มีความต่อเนื่อง และขาดทักษะในการจับใจความสำคัญ โดยส่วนใหญ่มักจะคัดลอกเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่ง แล้วนำมาเขียนหรือเขียนเนื้อหาทั้งหมดลงไป ไม่สามารถเรียบเรียงข้อความ เป็นภาษาที่สละสลวยของตนเองได้ อีกทั้งเกิดจากครูในโรงเรียนขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการวัดทักษะการเขียนย่อความ ประเมินการเขียนที่แตกต่างกัน จึงทำให้การสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร เป็นสาเหตุให้นักเรียนไม่สามารถเขียนย่อความได้อย่างถูกต้อง เมื่อนักเรียนเขียนย่อความไม่ได้ ก็จะส่งผลให้ไม่สามารถเขียนสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจจะส่งผลถึงทักษะด้านการเขียน ในประเภทอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

จากสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยเห็นถึงปัญหาในการเขียนย่อความได้อย่างชัดเจน โดยการพัฒนาเครื่องมือวัดเกี่ยวกับทักษะการเขียนย่อความจึงมีความจำเป็นและสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาทักษะการเขียนย่อความเป็นอย่างยิ่ง เครื่องมือที่จะใช้ต้องมีคุณภาพในการวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผลที่ดีจะต้องเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพจึงจะช่วยให้การวัดผลมีความถูกต้องเชื่อถือได้ และผลการประเมินย่อมเชื่อถือได้ด้วยกระบวนการ รูปแบบเนื้อหา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

2.2 เพื่อหาคุณภาพแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

2.3 เพื่อหาเกณฑ์ปกติของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

2.4 เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ได้รับองค์ความรู้ในการสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ และเป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทักษะการเขียนย่อความของนักเรียน
- 3.2 เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมทักษะการเขียนย่อความให้ดียิ่งขึ้นต่อไป
- 3.3 ได้เกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- 3.4 ได้คู่มือในการใช้แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีรายละเอียดดังนี้ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนการสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ และเกณฑ์การประเมินการเขียนย่อความ 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) ศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 4) ศึกษาเอกสารการวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) 5) สร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ 7 ประเภท ได้แก่ การเขียนย่อความจากนิทาน ประวัติศาสตร์ ตำนาน สารคดีทางวิชาการ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท ข่าว 6) นำแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความและเกณฑ์การประเมินเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง 7) นำแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความและเกณฑ์การประเมินที่ปรับปรุงเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของจุดประสงค์มีค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 8) นำแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ ไปทดลองใช้กับนักเรียน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 จำนวน 80 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบ และตรวจให้คะแนน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่า t อยู่ระหว่าง 7.33 – 11.17 จากนั้นใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient Method : α) โดยมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.80 - 0.85

ขั้นตอนที่ 2 หาค่าสถิติพื้นฐานและความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนนแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีรายละเอียด ดังนี้

1. นำแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความที่ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 2 จำนวน 80 คน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบและตรวจให้คะแนน
2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการตรวจให้คะแนนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 80 คน ตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนน
3. นำผลคะแนนของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยที่ได้ทำการตรวจให้คะแนน ในแบบสอบเดียวกัน มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน
4. นำผลคะแนนของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยที่ได้ทำการตรวจให้คะแนน ในแบบสอบเดียวกัน มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms)

ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติ โดยการแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ จากนั้นสร้างพยากรณ์สมการ เพื่อขยายคะแนน ดังนี้

1. สร้างตารางแจกแจงความถี่ นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบมาลงรอยขีด (Tally) ในตาราง

2. หาค่าความถี่สะสม

3. หาค่า $cf + \frac{1}{2}f$ (จะหาค่า $cf + \frac{1}{2}f$ ของชั้นใด ต้องใช้ค่า cf ที่อยู่ก่อนถึงชั้นนั้น แต่ใช้ค่า f ของชั้นนั้น)

4. เอาค่า $cf + \frac{1}{2}f$ ไปคูณด้วย $\frac{100}{N}$ ได้เป็น $(cf + \frac{1}{2}f) \frac{100}{N}$ ค่าที่ได้เรียกว่า ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank - PR) แสดงถึงค่าของพื้นที่ใต้โค้งการแจกแจงซึ่งมีค่าทั้งหมดเป็น 1 หรือ 100%

5. นำค่า $(cf + \frac{1}{2}f) \frac{100}{N}$ หรือตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) ที่ได้ในข้อ 4 ไปเทียบเป็นค่า T - NORM ในการหาเกณฑ์ปกติ (Norms) แล้วนำค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้ไปเปิดตารางสำหรับเปลี่ยนเป็นคะแนนที่ปกติ (Normalized T - Score) และใช้สมการพยากรณ์ในการขยายคะแนนที่ปกติ

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ ประกอบด้วย ความหมายของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะของแบบประเมิน การพัฒนา วิธีดำเนินการ และคะแนนเกณฑ์ปกติของแบบประเมินแต่ละชนิดแล้วจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม สำหรับวิธีดำเนินการสอบมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเตรียมก่อนการประเมิน

2. วิธีการดำเนินการประเมิน

3. วิธีปฏิบัติเมื่อเสร็จสิ้นการทำแบบประเมิน

4. การเขียนวิธีการตรวจให้คะแนน

5. ตรวจสอบคุณภาพของคู่มือโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานของแบบประเมิน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนความมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)

2.2 ค่าอำนาจจำแนกแบบรายข้อ (t)

2.3 ค่าเชื่อมั่นของแบบประเมิน คำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (α)

3. สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน (r_{xy})

4. หาเกณฑ์ปกติ (Norms) จากการหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ เปลี่ยนเป็นคะแนนที่ปกติ (Normalized T Score) และใช้สมการพยากรณ์ในการขยายคะแนนที่ปกติ (สุชาติดา ยอดสุรงค์, 2552)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ ได้แบบประเมินชนิดอัตนัย 1 ฉบับ ประเมินทักษะการเขียนย่อความ 7 ประเภท ประกอบด้วย 1) การเขียนย่อความจากนิทาน 2) การเขียนย่อความจากประวัติศาสตร์ 3) การเขียนย่อความจากตำนาน 4) การเขียนย่อความจากสารคดี 5) การเขียนย่อความจากพระราชดำรัส 6) การเขียนย่อความจากพระบรมราโชวาท 7) การเขียนย่อความจากข่าว ในแต่ละประเภทประเมิน 4 รายการ ได้แก่ รูปแบบการเขียน การลำดับเนื้อหา การใช้ภาษา เนื้อเรื่องย่อ โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี พอใช้ อ่อน ควรได้รับการพัฒนา

5.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ

5.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ และค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนน

ประเภทของ ย่อความ	คุณภาพแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ			ความ เชื่อมั่น ผู้ตรวจให้ คะแนน 2 คน
	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)	อำนาจ จำแนกราย ข้อ (t)	ความเชื่อมั่น แบบประเมิน	
1. ย่อความจากนิทาน	1.00	11.17	0.83	0.90
2. ย่อความจากประวัติศาสตร์	1.00	8.60	0.80	0.82
3. ย่อความจากตำนาน	0.67	9.00	0.84	0.85
4. ย่อความจากสารคดี	0.67	7.76	0.84	0.87
5. ย่อความจากพระราชดำรัส	1.00	7.45	0.83	0.84
6. ย่อความจากพระบรมราโชวาท	1.00	7.33	0.80	0.72
7. ย่อความจากข่าว	0.67	7.72	0.85	0.83

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความอยู่ระหว่าง 7.33 - 11.17 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินอยู่ระหว่าง 0.80 – 0.85 และค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ตรวจให้คะแนน 2 คน ของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.72 – 0.90

5.3 การสร้างเกณฑ์ปกติแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มี 7 ประเภท ซึ่งประเมินแต่ละประเภท 4 ด้าน โดยมีคะแนนดิบตั้งแต่ 55-131 คะแนน เกณฑ์ปกติทั้งฉบับอยู่ในช่วง $T_{25} - T_{75}$ ส่วนใหญ่มีระดับความสามารถทักษะการเขียนย่อความอยู่ในระดับพอใช้ ตั้งแต่ $T_{46} - T_{55}$ จำนวน 31 คน คิดเป็น

ร้อยละ 38.75 รองลงมาคือ มีระดับความสามารถทักษะการเขียนย่อความอยู่ในระดับอ่อน ตั้งแต่ $T_{35} - T_{45}$ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 มีระดับความสามารถทักษะการเขียนย่อความอยู่ในระดับดี ตั้งแต่ $T_{56} - T_{65}$ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และมีระดับความสามารถทักษะการเขียนย่อความอยู่ในระดับควรได้รับการพัฒนา ตั้งแต่ T_{34} และต่ำกว่า จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

5.4 การสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเอกสารที่รวบรวมเนื้อหาที่จะบอกแนวปฏิบัติ เพื่อใช้ประกอบการประเมินทักษะการเขียนย่อความ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจรายละเอียดได้มากขึ้น ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ นิยามศัพท์เฉพาะ ลักษณะของแบบประเมิน คุณภาพแบบประเมิน เวลาที่ใช้ในการดำเนินการ วิธีดำเนินการ ประเมินเกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบประเมิน การแปลความหมายคะแนน ผลการตรวจสอบคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หัวข้อในการตรวจสอบทุกข้อผ่านการพิจารณา แสดงว่าคู่มือฉบับนี้มีความถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ สามารถนำไปใช้เพื่อประกอบการทำแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบประเมินที่มีคุณภาพ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบประเมิน โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สร้างแบบประเมินเพื่อสำรวจข้อบกพร่องนำมาพัฒนาปรับปรุงและนำแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ ไปเก็บข้อมูลและตรวจหาคุณภาพของแบบประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับ กนกพร ภูวดลี (2556) ที่ได้กล่าวถึง การสร้างแบบประเมินการใช้ทักษะภาษาด้านการเขียน มีลักษณะการรับสารที่สัมพันธ์กัน คือมีการอ่านและการเขียนย่อความสื่อความหมาย โดยแบ่งประเภทของการวัดออกเป็น 4 รายการ ได้แก่ รูปแบบการเขียน การใช้ภาษา การเขียนสะกดคำ เนื้อเรื่องย่อ การใช้ภาษาของตนเองได้เป็นอย่างดี สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดี มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน สามารถนำไปวัดนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (2544) ที่กล่าวว่า เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนโดยให้ลงมือปฏิบัติมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินคุณภาพของงานอย่างเป็นปรนัย ที่มีความเข้าใจตรงกัน มีความชัดเจนในเกณฑ์การให้คะแนนอย่างพอเพียงถึงขนาดที่ผู้ประเมิน 2 คน สามารถใช้ Rubric เดียวกันประเมินชิ้นงานของผู้เรียนขึ้นเดียวกัน แล้วให้คะแนนได้ตรงกัน ระดับของความสอดคล้องในการให้คะแนนของผู้ประเมิน 2 คนที่ประเมินอย่างเป็นอิสระจากกัน

6.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

6.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเขียนย่อความ เพื่อกำหนดความสอดคล้องของจุดประสงค์ของทักษะการเขียนย่อความแต่ละประเภท ในการเป็นกรอบและแนวทางในการสร้าง

แบบประเมิน มีการขอคำแนะนำและข้อคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ของทักษะการเขียนย่อความแต่ละประเภท ส่งผลให้การเขียนย่อความแต่ละประเภทมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ของไพศาล วรคำ (2552) กล่าวว่า การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือของเครื่องมือวัดสามารถพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ค่า IOC ที่มีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า มีความสอดคล้องหรือเป็นตัวแทนจุดประสงค์ของวิชา

6.2.2 แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) อยู่ระหว่าง 7.33 - 11.17 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ อนุวัติ คุณแก้ว (2562) กล่าวว่า ค่าอำนาจจำแนก เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถจำแนกบุคคลออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามหรือแบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อคือ t-test แบบ Independent ต้องมีค่ามากกว่า 1.75 จึงจะนำไปใช้ได้

6.2.3 แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน ใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค Cronbach's Alpha Coefficient Method : α (อนุวัติ คุณแก้ว, 2562) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินอยู่ระหว่าง 0.80 - 0.85 เป็นไปตามเกณฑ์ อนุวัติ คุณแก้ว (2562) กล่าวว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินที่ดี ควรมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70

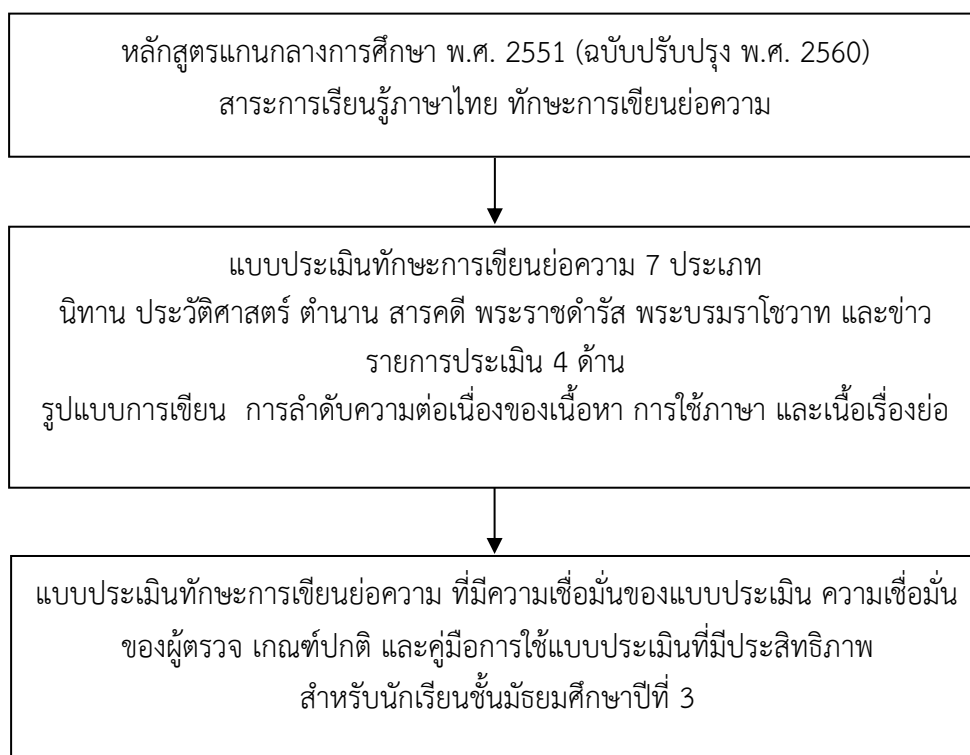
6.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของผู้ตรวจให้คะแนนแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ และค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ให้คะแนนหรือผู้สังเกต 2 คน มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.72 – 0.90 แสดงว่า แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความมีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากมีค่าความเชื่อมั่นของทุกประเภทมากกว่า 0.70 กรณีหลายพฤติกรรมหลายตัวอย่างหลายผู้ประเมิน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินของ Pearson's product moment correlation (อนุวัติ คุณแก้ว, 2562) เนื่องจากค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ให้คะแนนตามขั้นตอนมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความไปสร้างเกณฑ์ปกติโดยอาศัยสมการพยากรณ์ประเมินทักษะการเขียนย่อความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้

6.3 ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเขียนย่อความอยู่ในระดับควรได้รับการพัฒนาถึงระดับดีมาก จากระดับประเมินทักษะการเขียนย่อความ ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความสามารถทักษะการเขียนย่อความอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากนักเรียนมี ความแตกต่างกันในด้านทักษะความรู้ความสามารถในการเขียนย่อความในบางโรงเรียนอาจขาดแคลน ทำให้ครูได้สอนไม่ตรงตามคุณวุฒิ หรือขาดเครื่องมือในการวัดประเมินทักษะการเขียน ความถนัดของครูผู้สอนในสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน จึงอาจส่งผลให้การประเมินทักษะการเขียนย่อความของนักเรียนบางกลุ่มมีคะแนนที่แตกต่างกันไป สอดคล้องกับ เสริม ทศศรี (2541) กล่าวว่า เกณฑ์ปกติเป็นส่วนสำคัญของแบบทดสอบมาตรฐานใช้สำหรับตีความหมายคะแนนที่ได้จากการสอบ ทำให้ทราบระดับความสามารถของผู้ถูกทดสอบแต่ละคนได้ทันทีโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับคะแนนของคนอื่นที่สอบพร้อมกัน เพราะการตีความหมายคะแนนใช้การอ้างอิงเกณฑ์ปกติ การสร้างเกณฑ์ปกติจะทำได้เมื่อแบบทดสอบที่พัฒนามีคุณสมบัติรายข้อและทั้งฉบับเป็น ไปตามเกณฑ์ที่

กำหนด แล้วนำแบบทดสอบดังกล่าวไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงนำคะแนนผลการสอบ มาสร้างเกณฑ์ปกติ โดยการแปลงคะแนนผลการสอบเป็นคะแนนปกติ

6.4 การสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเอกสารที่รวบรวมเนื้อหาที่จะบอกแนวปฏิบัติเพื่อใช้ประกอบการประเมินทักษะ การเขียนย่อความ ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจรายละเอียดได้มากขึ้น ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ นิยาม ศัพท์เฉพาะ ลักษณะของแบบประเมิน คุณภาพแบบประเมิน เวลาที่ใช้ในการดำเนินการ วิธีดำเนินการ ประเมิน เกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบประเมิน การแปลความหมายคะแนน องค์ประกอบ เหล่านี้ส่งผลทำให้ผู้ใช้แบบประเมินเกิดความเข้าใจ สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแบบประเมิน และลดความคลาดเคลื่อนของประเมินได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ และศึกษาค้นคว้าการสร้างคู่มือจากนักการศึกษาหลายท่านที่สอดคล้องกับ รัฐมนตรี สกฤตสารทอง (2564) ได้กล่าวถึง คู่มือว่า เป็นเอกสารที่รวบรวมเนื้อหาที่จะบอกแนวปฏิบัติเพื่อใช้ประกอบการวัด ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้เข้าใจรายละเอียดได้มากขึ้น และสอดคล้องกับ ปรีชา ช่างขวัญยืน (2556) ได้กล่าวว่า คู่มือเป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่กับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นหนังสือที่ให้แนวทางปฏิบัติ ให้กับผู้ใช้งานสามารถกระทำการสิ่งนั้นให้บรรลุเป้าหมายได้

7. องค์ความรู้ใหม่

การใช้องค์ความรู้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการเขียนย่อความ ทำให้ได้มาซึ่งแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ 7 ประเภท ได้แก่ นิทาน ประวัติศาสตร์ ตำนาน สารคดี พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท และข่าว มีรายการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ รูปแบบการเขียน การลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหา การใช้ภาษา และเนื้อเรื่องย่อ ที่มีความเชื่อมั่นของแบบประเมิน ความเชื่อมั่นของผู้ตรวจ และเกณฑ์ปกติ นำไปสู่คู่มือการใช้แบบประเมินที่มีประสิทธิภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีแบบประเมินที่มีความเป็นปรนัย หรือมีรูปแบบการประเมินผลการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างต่อเนื่อง

8.1.2 โรงเรียนควรมีการนิเทศการสอนและติดตามการใช้นวัตกรรมหรือรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูเป็นประจำ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 แบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ เป็นแบบประเมินสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผู้ที่สนใจจะนำไปใช้กับนักเรียน ควรศึกษาและปฏิบัติตามคู่มืออย่างเคร่งครัด และแปลผลคะแนนให้นักเรียนทราบ เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงพัฒนาศักยภาพของตนเอง

8.2.2 การทำแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความควรแยกประเมินทีละประเภท ไม่ควรประเมินอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ทำแบบประเมินอาจเกิดความเหนื่อยล้า และส่งผลต่อการประเมิน

8.2.3 การปรับเวลาให้เหมาะสม และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้ทำแบบประเมินมีความรู้ความสามารถในการเขียนย่อความที่แตกต่างกัน

8.2.4 ควรชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ช่วยนักวิจัยอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้อง และบรรลุตามวัตถุประสงค์

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

8.3.1 ควรมีการสร้างแบบประเมินในทักษะอื่น เช่น ทักษะการอ่าน การพูด และการฟัง

8.3.2 ควรมีการสร้างเครื่องมือวัดทักษะในกลุ่มสาระอื่น เพื่อให้มีเครื่องมือในการวัดที่หลากหลาย

8.3.3 ควรมีการสร้างรูปแบบการประเมินทักษะการเขียนย่อความในรูปแบบอื่น เช่น รูปแบบปรนัย

9. บรรณานุกรม

- กนกพร ภู่วัดสี. (2556). การสร้างแบบประเมินทักษะการเขียนย่อความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2544). เกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวม Holistic Rubrics. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2565. จาก <http://www.watpon.com/Elearning/mea5.html/>
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2556). เทคนิคการเขียนคำและผลิตตำรา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล วรคำ. (2552). การวิจัยทางการศึกษา. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- รัฐนันท์ สกุศลสารทอง. (2564). การสร้างแบบวัดความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุชาดา ยอดสุรางค์. (2552). การพัฒนาแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุดาวดี ไพพิบูลย์. (2559). หลักหลักภาษาไทยตามหลักสูตรสภาพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2524. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เสริม ทศศรี. (2541). การสร้างเกณฑ์ปกติโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด. วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 4(1). 31-40.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2562). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่ผลงานทางวิชาการเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษา
โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*

THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT ON THE TOPIC OF
NORTH AMERICA IN SOCIAL STUDIES SUBJECT THROUGH
CIPPA MODEL IN CONJUNCTION WITH ONLINE GAMES
FOR MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS

อัมพร รักจรรยาบรรณ¹, พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ², ทศนีย์ รอดมันคง³
Amporn Rugchanyabun¹, Phochet Thamsirikhwan², Thasanee Rodmunkhong³
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์^{1,2,3}
Rajabhat Rajanagarindra University^{1,2,3}
Email : m03112514@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 14.23 หลังเรียนมีค่าเท่ากับ 32.59 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.78

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา; เกมออนไลน์

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to compare the learning achievement on the topic of North America in Social Studies subject before and after having undergone with CIPPA model in conjunction with online games for Mattayomsuksa III students, and 2) to study the Mattayomsuksa III students' satisfaction towards learning management through CIPPA model and online games. The samples were 48 Mattayomsuksa III students. The research tools consisted of lesson plan in the learning area of Social Studies, Religions and Culture on the topic of North through CIPPA model in conjunction with online games and pre-test and post-test for learning management with CIPPA model; online games on the topic of North America-the tests were 40 multiple-choice questions with four answers; questionnaire on students' satisfaction after having undergone with CIPPA model and online games. The statistic used for data analysis were the mean, standard deviation and t-test.

The findings were as follows: 1. The academic achievement after having undergone with CIPPA model in conjunction with online games was higher the criteria at 32.59. It was statistically significant at the .05 level, compared with the academic achievement before having undergone with CIPPA model, 14.23. 2. The overall of the Mattayomsuksa III students' satisfaction towards learning management through CIPPA model in conjunction with online games on the topic of North America was at the high level. Its average was 4.20; its standard deviation was 0.78.

Keywords : Learning achievement ; CIPPA model; Online games

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การสอนนักเรียนในปัจจุบันให้ทันต่อกระแสโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอน ดังนั้น การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 กระบวนการคิดเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาเด็กที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนได้คิดวิเคราะห์เรื่องที่เรียน ทำให้เกิดองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้การคิดของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยครูผู้สอนเป็นผู้จัดกระบวนการสอนที่ส่งผลต่อพัฒนาการเรียนรู้กับนักเรียนในชั้นเรียนให้เกิดการคิดที่ถูกต้อง เกิดทักษะในด้านต่างๆ การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนมีส่วนในการจัดการศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งผลให้นักเรียนได้คิดหรือได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง สามารถปรับตัวเข้าได้กับทุกสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง (กุลิสลา จิตรชญาวนิช เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ, 2564)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 27 ได้ประกาศปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในบางกลุ่มสาระ เช่น สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ โดยมีการประกาศใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ฉบับปรับปรุง 2560 แทน ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้มีการปรับปรุงหลักสูตรในสาระภูมิศาสตร์ โดยปรับตัวชี้วัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายการเรียนรู้ในสาระภูมิศาสตร์ คือ นักเรียนมีความรู้ มีความสามารถทางภูมิศาสตร์ มีกระบวนการทางภูมิศาสตร์และทักษะทางภูมิศาสตร์ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ พัฒนานักเรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นพลเมืองที่คิดเป็นแก้ปัญหาได้และเป็นพลเมืองดีของโลก ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์และ 5) ภูมิศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาต้องอาศัยการท่องจำในเนื้อหาและเรียนหลายเรื่อง จากการสังเกตการสอนของผู้สอนแต่ละคนจัดการเรียนการสอนใช้สื่อการสอนไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน เพื่อให้นักเรียนสนใจเรียน มีความสุขและสนุกกับการเรียน ผู้วิจัยนำทักษะการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนคือ ทักษะการเร้าความสนใจ (Motivation) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนและช่วยดึงดูดความสนใจให้กับนักเรียนเกิดความอยากที่จะเรียนรู้ตามที่ชินทร์ มั่นคง (2561) กล่าวว่า ทักษะการเร้าความสนใจเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาที่ใช้ขจัดปัญหาอุปสรรคความเบื่อหน่ายในการเรียนและช่วยเพิ่มพูนความสนใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้น ผู้สอนต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ มากกระตุ้นให้นักเรียนสนใจใฝ่รู้ตั้งแต่เริ่มต้นสอนจนสิ้นสุดการสอน การพัฒนาทักษะให้นักเรียนได้เกิดการคิดมีหลายวิธี เช่น การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน การเรียนรู้แบบหมวก 6 ใบ การเรียนรู้แบบผังกราฟฟิก การเรียนรู้แบบ 4 MAT การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เป็นต้น จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมีความสุขในการเรียนและได้ทบทวนบทเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนดีขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา(CIPPA Model)เป็นการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนด้วยวิธีการและกระบวนการที่หลากหลายยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่หนึ่ง การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่สอง การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่สามการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นที่สี่ การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ห้า การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่หก การปฏิบัติและการแสดงผลงาน และขั้นที่เจ็ด การประยุกต์ใช้ความรู้ การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษาในสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เป็นการสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ด้วยตนเอง จากการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ทิศนา ขัมมณี (2564) ซึ่งสอดคล้องกับพรพิทักษ์ หมู่หวนา (2561) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนสร้างองค์ความรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

ผู้เรียนสูงขึ้น การจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ผู้วิจัยได้นำเกมออนไลน์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสาระภูมิศาสตร์ เรื่องทวีปอเมริกาเหนือตามแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนได้รับความรู้และสนุกกับการเล่นเกมออนไลน์ อีกทั้งเป็นการทบทวนความรู้ของตนหลังจากที่เรียนจบในละเนื้อหา นักเรียนสามารถรู้ว่าตนเองมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากหรือน้อยเพียงใด และจะได้พัฒนาตนเองในเรื่องการเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปพิชญา วิชาสิทธิ์ (2564) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมสามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเกม

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ใน 2 ปีที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ทำการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และสังเกตว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องของการไม่สนใจในการเรียนในช่วงที่เรียนออนไลน์ นักเรียนทำข้อสอบในสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่องทวีปอเมริกาเหนือได้คะแนนสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ บางคนไม่สนใจในการเข้าเรียนออนไลน์และใช้เวลาในการเรียนรวมกลุ่มเล่นเกมจากโทรศัพท์มือถือกับเพื่อน ซึ่งเป็นการใช้เวลาในทางที่ผิด เพื่อเป็นการลดปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนเรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษาโดยการจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัฒนาอนุศาสน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้มีคะแนนสอบผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน และตั้งใจเรียนวิชาสังคมศึกษามากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีในทางที่ถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1)นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้นจากการจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ 3) นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินระหว่างเรียนและเกิดความต้องการที่อยากจะเรียนวิชาสังคมศึกษามากขึ้น

3.2 ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ได้

3.3 ครูผู้สอนได้แนวทางในการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ไปปรับวิธีการสอนในรายวิชาอื่น ๆ

3.4 ครูผู้สอนได้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ และมีสื่อเกมออนไลน์พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษาโดยการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัฒนาอนุศาสตร์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัฒนาอนุศาสตร์ จังหวัดชลบุรี สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 203 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัฒนาอนุศาสตร์ จังหวัดชลบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มด้วยวิธีการจับฉลากเลือก 1 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสุ่มจับฉลากได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวนนักเรียน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ โดยการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ จำนวน 5 แผน เวลา 16 คาบ ๆ ละ 50 นาที แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ วัดโดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ของลิเคอร์ท (บุญชม ศรีสะอาด (2554) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ฉบับปรับปรุง 2560 สาระภูมิศาสตร์ และศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา สรุปเป็น 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน และขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนรูปรูปแบบโมเดลชิปปาในขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม และขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนรูปรูปแบบโมเดลชิปปา จำนวน 1 เกม โดยนักเรียนได้เล่นเป็นกลุ่ม เนื่องจากโมเดลชิปปาเน้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน ใช้เวลาไม่มากนัก โดยผู้วิจัยได้สร้างเกมออนไลน์การตอบคำถามให้เข้ากับเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน นักเรียนจะเป็นผู้เลือกโหมดการเล่นเอง ศึกษารูปแบบการใช้เกมออนไลน์จากแอปพลิเคชัน Blooket สร้างคำถามเรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอน นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัฒนาอนุศาสตร์ จังหวัดชลบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 48 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหากระบวนการเรียนการสอน และเวลาที่ใช้ โดยเนื้อหากระบวนการเรียนการสอนและเวลาที่ให้มี

ความเหมาะสม จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้จัดการเรียนรู้กับกลุ่มทดลอง การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้ ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้รายปี กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและการวัดผลประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิเคราะห์หลักสูตร สร้างตารางกำหนด รายละเอียดรายวิชา โดยกำหนดเนื้อหาสาระ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ต้องการให้นักเรียนเกิดในการเรียนแต่ละเนื้อหานั้น ๆ เพื่อออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและ พฤติกรรมที่ต้องการวัด สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของบลูม (Benjamin S.Bloom) มาใช้ในการเขียนข้อสอบ วัดตามจุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) ประกอบด้วย ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการ สร้างสรรค์ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จากเนื้อหาเรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ โดยให้สอดคล้องกับตาราง วิเคราะห์ข้อสอบ จำนวน 40 ข้อ การหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ความ สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ความถูกต้องด้านภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency) หรือ IOC ของคำถามกับ จุดประสงค์ที่ต้องการวัด จากนั้นนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจ จำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.56 ถึง 0.79 และได้ค่าอำนาจ จำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.38 คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่าความยาก ง่ายอยู่ระหว่าง 0.56 ถึง 0.79 และได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.38 มาหาค่าความ เชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบเท่ากับ 0.78 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านการหาคุณภาพแล้ว จำนวน 40 ข้อ พิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ ชิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความพึง พพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ วิชาสังคมศึกษา ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ จิตวิทยา การศึกษา ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึง พพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อ การจัดการเรียนรู้แบบชิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ วิชาสังคมศึกษา จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการ ของลิเคอร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที ค่าความเที่ยงตรง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความ เชื่อมั่นของแบบทดสอบ

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ ก่อนเรียนและหลังเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาร่วมกับการใช้เกม ออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ ก่อนเรียนและหลังเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คะแนน	n	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	48	14.23	2.81	35.21*	.00
หลังเรียน	48	32.59	1.75		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ พบว่า ภาพรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 14.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.81 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.75

5.2 ความพึงพอใจของกลุ่มทดลองหลังเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 2 สรุปภาพรวมรายด้านผลการศึกษาคความพึงพอใจของกลุ่มทดลองหลังเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา	4.15	0.80	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.18	0.79	มาก
3. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.24	0.78	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.28	0.78	มาก
รวม	4.21	0.78	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ผู้วิจัยแยกสรุปเป็นรายด้านได้ผลการทดลองดังนี้ อันดับ 1 คือ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 อันดับ 2 คือ ด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 อันดับ 3 คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

4.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 และอันดับ 4 คือ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านเนื้อหา ประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจมาก คือ เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.75 รองลงมาคือ เนื้อหาที่เรียนเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.81 เนื้อหาที่เรียนส่งเสริมให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.79 เนื้อหาที่เรียนตรงตามขั้นตอนรูปแบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.80 และ เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละเรื่องที่เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.83

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจมาก คือ มีการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 รองลงมาคือ เกมออนไลน์มีความยากง่ายเหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละเรื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 การจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์นักเรียนได้รับความสนุกสนาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.75 และกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82

3. ด้านสื่อการเรียนรู้ ประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจมาก คือ สื่อเกมออนไลน์ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 รองลงมา คือ สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสม ประหยัดค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 สื่อการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 สื่อการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.74 และสื่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78

4. ด้านการวัดและประเมินผล ประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจมาก คือ วิธีการวัดผลและประเมินผลมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 รองลงมาคือ มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 คำถามเกมออนไลน์ Blooket มีความชัดเจนไม่ยากจนเกินไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 และการวัดผลประเมินผลใช้เทคนิคและวิธีการที่มีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ ก่อนเรียนและหลังเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ มีค่าเท่ากับ 14.22 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.58 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจาก การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ทดลองนำรูปแบบซิปปาทั้ง 7 ขั้นตอนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ จะเห็นได้ว่านักเรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียน สามารถพัฒนาทักษะในการคิด มีความคิดสร้างสรรค์ มีการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถสื่อสารในเรื่องที่เรียนได้อย่างถูกต้อง และเกิดความใฝ่รู้ในการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีลักษณะยึดนักเรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง นักเรียนเกิดความร่วมมือในการทำกิจกรรม เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนและเรียนจากเรื่องง่ายไปยาก เกมมีความน่าสนใจทำให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน ดังที่ กรองแก้ว วงษ์สวรรค์ (2564) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเกม Blooket เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป รายวิชา บัญชีเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.54/86.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาบัญชีเบื้องต้น เรื่อง การบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป โดยใช้สื่อเกม Blooket เท่ากับ 0.6628 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6628 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.28 ผู้วิจัยพบว่าการนำเกมออนไลน์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ดังที่ สมพร กุลนันทน์ (2560) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนโปรแกรม Kahoot Application ในการวัดและประเมินผลเรื่อง โมเมนต์ตมและการชน รายวิชาฟิสิกส์ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนุกสนาน ให้ความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียน การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในรายวิชาฟิสิกส์มากขึ้น ผู้สอนเข้าใจผู้เรียน ในขณะเดียวกันผู้สอนจะรับทราบผลการสอนของตนเองตามความคิดเห็นของผู้เรียนและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2564) กล่าวว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา สามารถนำไปเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ตามหลักซิปปาเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาศัยความร่วมมือของกลุ่ม มีการทำงานเป็นทีม ใช้วิธีการและกระบวนการที่หลากหลายในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มาจากแนวคิดหลัก 5 แนวคิด ดังนี้ 1) ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง (Construction of knowledge) 2) ผู้เรียนต้องพึงการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับเพื่อนบุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย

3) ครูช่วยกระตุ้นการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skills) ต่างๆ ที่เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ การเรียนรู้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องได้ดี ผู้เรียนต้องมีความพร้อมในการรับรู้และการเรียนรู้ มีประสบการณ์ที่ตื่นตัว ไม่เฉื่อยชา 4) การให้มีการเคลื่อนไหวทางกาย (Physical Participation) อย่างเหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเองและความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจะมีความลึกซึ้งและอยู่ได้คงทน 5) ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) ในสถานการณ์ต่างๆที่หลากหลาย

ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ตามลำดับขั้นตอนของโมเดลซิปปาทั้ง 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนในเรื่องที่จะเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ด้วยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยเกมออนไลน์จากแอปพลิเคชัน Blooket เกี่ยวกับเรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ เป็นการแสวงหาความรู้ใหม่ของนักเรียนจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่ครูจัดเตรียมมาให้ให้นักเรียนด้วยการให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจาก PowerPoint คู่มือภาพและตอบคำถามเกี่ยวกับทวีปอเมริกาเหนือ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจกับข้อมูล/ความรู้ที่หามาได้ นักเรียนสร้างความหมายของข้อมูล โดยใช้กระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่ม ด้วยการจัดกิจกรรมตามที่คุณสอนกำหนดในใบงานให้นักเรียนศึกษาอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูล ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม นักเรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับเรื่องทวีปอเมริกาเหนือ รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนเองแก่ผู้อื่นและได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน โดยการใช้เกมออนไลน์จากแอปพลิเคชัน Blooket เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความรู้ช่วยเหลือกันเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเล่นเกมนั้น ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมดทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบด้วยการให้นักเรียนทำฝึกหัดจากใบงาน ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและหรือการแสดงผลงาน คือการให้นักเรียนดูแผนที่ทวีปอเมริกาเหนือพร้อมกันทั้งห้องและให้นักเรียนสรุปความรู้ในรูปแบบแผนผังความคิด เป็นการสร้างความรู้ของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ ช่วยให้นักเรียนได้ต่อยอดหรือตรวจสอบความเข้าใจของตนเองและช่วยส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงผลงานที่ได้รับ ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ การส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับเรื่องทวีปอเมริกาเหนือไปใช้ในการทำแบบทดสอบหลังเรียนจากเกมออนไลน์จากแอปพลิเคชัน Blooket โดยตอบคำถามแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาปีตะย์ คงสิหะ (2562) พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปา สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียน โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนของโมเดลซิปปาทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าว มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติทุกขั้น เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่เรียนโดยผ่านการเล่นเกมออนไลน์ได้ถูกต้อง การเล่นเกมออนไลน์มีเล่นคนเดียวและทั้งเล่นเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เกิดความร่วมมือกันในการทำงาน การนำเกมออนไลน์มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสอนทำให้นักเรียนสนุกสนาน เพลิดเพลินในการทำกิจกรรม เกิดการเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์ตรง นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนและจดจำได้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบชิปป่าร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวงษ์ชชา สีหาวงษ์ (2560) พบว่าการพัฒนาทักษะการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงมาตราโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับโมเดลชิปป่า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงมาตราก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับโมเดลชิปป่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.2 ความพึงพอใจของกลุ่มทดลองหลังเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบชิปป่าร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ผู้วิจัยแยกสรุปเป็นรายด้านได้ผลการทดลองดังนี้

อันดับ 1 คือ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78

อันดับ 2 คือ ด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.78

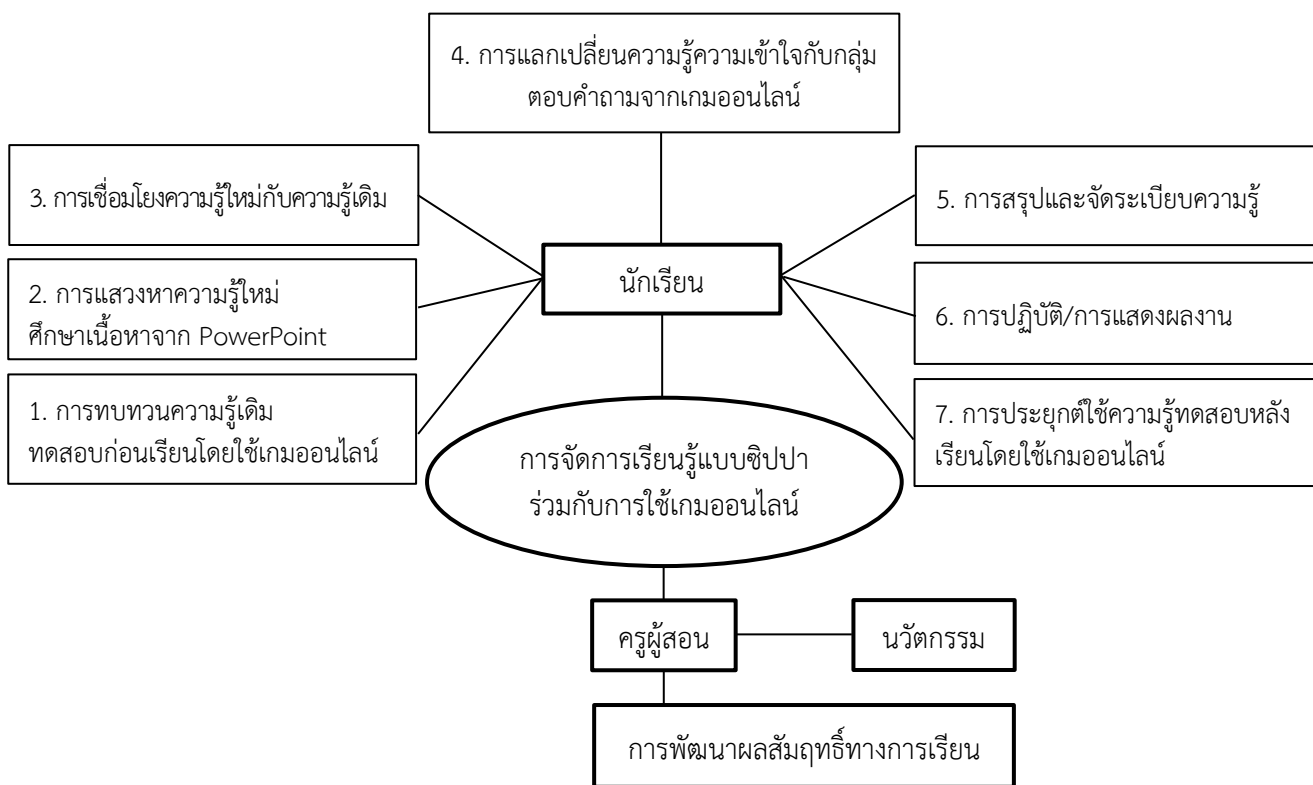
อันดับ 3 คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79

อันดับ 4 คือ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80

การจัดการเรียนรู้แบบชิปป่าร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน มีการจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยส่งเสริมกระบวนการคิด ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงและสามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้เองได้ มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้คัดเลือกเกมที่มีความหลากหลายและสร้างเกมออนไลน์ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา เวลา วัยของนักเรียน เพื่อสร้างความสนใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้นักเรียน ส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหา การสังเกต การจดจำ ช่วยให้นักเรียนที่เบื่อหน่ายต่อการเรียนหันมาสนใจการเรียน เพราะเกมทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการเล่น สร้างความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง รวมถึงการให้ผลหรือข้อมูลจากการแข่งขันย้อนกลับทันที ส่งผลให้นักเรียนได้เล่นเกมอย่างมีความสุขและอยากเล่นซ้ำอีก นอกจากเกมจะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้แล้ว ยังทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาสังคมอีกด้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้ โดยจะต้องให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน เกิดทักษะและฝึกปฏิบัติ สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้และเกิดความพึงพอใจที่ดีต่อวิชาที่เรียน เนื่องจากความพึงพอใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาสังคม นักเรียนมีความพึงพอใจที่ดีก็จะทำให้เกิดความอยากที่จะเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มิสนรีลักษณ์ ปัทมะทัตต์ (2558) พบว่า การใช้สื่อการสอน Kahoot เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชา Fundamental English การศึกษาเรื่องการใช้สื่อการสอน Kahoot เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีผลคะแนนที่เพิ่มขึ้น

5 คะแนน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอน Kahoot ของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยในระดับ มาก งานวิจัยของ Al-Shaw (2014) พบว่า การใช้เกมเป็นยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้คำศัพท์ช่วยพัฒนาความสามารถในการจดจำคำศัพท์ใหม่ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกมช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ในระหว่างเรียน เกมช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ใหม่ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ รวมถึงการช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นในการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ด้วย และงานวิจัยของ Darfilal, Ihem (2015) พบว่า ประสิทธิภาพของการใช้เกมทางภาษาในการสอนคำศัพท์กรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น นักเรียนสามารถเรียนคำศัพท์ใหม่และไม่คุ้นเคยได้ มีแรงจูงใจในการเรียนและสนใจการเรียนดีขึ้นกว่าก่อนการใช้เกมในการสอนคำศัพท์

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือ วิชาสังคมศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้เกมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยได้ออกแบบจัดการเรียนรู้แบบซิปปาซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนในเรื่องที่จะเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ด้วยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยเกมออนไลน์จากแอปพลิเคชัน Blooket ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ของนักเรียนจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่ครูจัดเตรียมมาให้ให้นักเรียนด้วยการให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจาก PowerPoint

คู่มือภาพและตอบคำถามโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจกับข้อมูล/ความรู้ที่หามาได้ นักเรียนสร้างความหมายของข้อมูล โดยใช้กระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่ม ด้วยการจัดกิจกรรมตามที่คุณสอนกำหนดในใบงานให้นักเรียนศึกษาอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูล ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม นักเรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเกี่ยวกับเรื่องทวีปอเมริกาเหนือ รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่นและได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กันโดยการใช้เกมออนไลน์จากแอปพลิเคชัน Blooket เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือกันเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเล่น ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมดทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบด้วยการให้นักเรียนทำฝึกหัดจากใบงาน ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและหรือการแสดงผลงาน ให้นักเรียนสรุปความรู้ในรูปแบบแผนผังความคิดเป็นการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ ช่วยให้นักเรียนได้ต่อย้ำหรือตรวจสอบความเข้าใจของตนและช่วยส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงผลงานที่ได้รับ ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ การส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนไปใช้ในการทำแบบทดสอบหลังเรียนจากเกมออนไลน์จากแอปพลิเคชัน Blooket โดยตอบคำถามแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ ครูผู้สอนได้นวัตกรรมที่ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบชิปาร่วมกับเกมมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ควรใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมงต่อกัน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องครบทุกขั้นตอน

8.1.2 นักเรียนควรเปลี่ยนบทบาทของตนเองในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันกับเพื่อนให้ทุกคนมีโอกาสได้เป็นทั้งผู้นำและผู้ตาม

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การนำเสนอผลงานของนักเรียนครูผู้สอนควรให้นักเรียนนำเสนอผลงานในหลายรูปแบบ เช่น การจัดป้ายนิเทศ และทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานของกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนและมีความกล้าแสดงออก

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการสอนชิปากับการสอนแบบอื่นๆ เช่นการสอนแบบโครงงานกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ หรือในวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาภาษาไทย วิชาการงานอาชีพ วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เป็นต้น

8.3.2 ครูผู้สอนควรเตรียมเกมหรือแอปพลิเคชันอื่นให้มีความหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกเล่นเกมที่ต้องการเล่น นักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น

8.3.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบชิปกับตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

- กุลิศรา จิตรชญาวนิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ. (2562). **วิธีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา แคมมณี. (2564). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 25. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปพิชญา วิชาติ. (2564). **การพัฒนาเกมออนไลน์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- มิสนรีลักษณ์ ปัทมะทัตต์. (2560). **การใช้สื่อการสอน Kahoot เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชา Fundamental English**. สืบค้นจาก http://swis.act.ac.th/html_edu/act/temp_emp_research/2813.pdf
- วณิชชา สีหาวงษ์. (2560). **การพัฒนาทักษะการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงมาตราโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับโมเดลซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อาปีตะส์ คงสิเหร่. (2562). **ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับเกมที่มีต่อความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6*

THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP AND THE
COMPETENCIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE BUALAI
EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT CENTER 1,
NAKHONRATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 6

รัชนิกร ครองยุดิ¹, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์²
Ratchaneekon Krongyuti¹, Artit Chutchaiplrut²
คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1,2}
Faculty of Education and Liberal Arts, Asia Graduate College^{1,2}
Email : kratchaneekon62@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 รวม 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าค่าประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการบริหารจัดการหลักสูตร กับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณไม่มีความสัมพันธ์กัน

คำสำคัญ : ผู้นำทางวิชาการ; สมรรถนะ; ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the relationship between academic leadership and the competencies of school administrators. The sample group used in this research were school administrators and teachers under the Bua Lai Educational Quality Development Center 1, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6, totaling 68 people. The instrument used in the study was a questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation. and the Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The results of the study revealed that (1) the academic leadership of school administrators Bua Lai Educational Quality Development Center 1, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Region 6 overall was at a high level. (2) The performance of school administrators. Bua Lai Educational Quality Development Center 1, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 overall was at a high level. (3) Correlation coefficient between academic leadership and educational institution administrators' competencies. Under the Bua Lai Educational Quality Development Center 1, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6, all aspects had a positive relationship. and have a high level of correlation with statistical significance at the .01 level, except for the aspect of curriculum management and morality, ethics and code of conduct are not related.

Keywords : Academic Leadership; Performance; School administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาสำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2560) การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องเร่งการยกระดับในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ และมีความเข้าใจ เข้าถึงต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมภายในสถานศึกษาในการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครูและสนับสนุนด้านการสอนให้กับครู รวมถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองตามความต้องการของครูโดยแท้จริง จึงจะสามารถนำพาสถานศึกษาสู่ ความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ได้เข้ามา มีบทบาทสำคัญต่อองค์กรต่าง ๆ อย่างมาก (ศิริรัตน์ โนนจิตร, 2560)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานที่จะทำให้สถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ในระดับองค์กรมีการยอมรับกันว่าความสำเร็จขององค์กรไม่ว่าจะเรียกเป็นการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผล ล้วนแต่ขึ้นกับภูมิปัญญา ความคิดอ่านและแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์ของผู้นำในองค์กรทั้งสิ้น (กมลลักษณ์ สิทธิรัตน์ ณ นครพนม, 2558) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้นำยุคใหม่ที่สามารถมองภาพขององค์กรได้อย่างทะลุปรุโปร่งและชัดเจน สามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันและภาพในอนาคตที่ต้องให้ความสำคัญ และต้องเปลี่ยนแปลงรวมทั้งต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ สร้างทีมแห่งการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน (มัลลิกา เขาวังปัญญาเวช, 2556) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่มีอุดมการณ์และมีแนวทางการพัฒนาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน สามารถกำหนดนโยบายแผนกลยุทธ์ และนำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เลือกใช้ทฤษฎีหลักการและกระบวนการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทมหภาคและภูมิสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละให้สังคม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

จากความสำคัญและความจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีนโยบายส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ และคุณภาพการศึกษาก็เป็นอีกด้านหนึ่งที่ทุกโรงเรียนในสังกัดจะต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด ผู้วิจัยได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และสมรรถนะมาเป็นผู้บริหาร ตลอดจนเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาตนเองและผลการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุประสิทธิผล จึงให้ความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เพื่อที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

2.2 เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2565 จากโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 7 คน และครูสอน จำนวน 76 คน รวมทั้งสิ้น 83 คน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จาก 8 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 7 คน และครูผู้สอน จำนวน 61 คน รวมทั้งสิ้น 68 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะ 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 จำนวน 7 ด้าน ซึ่งมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ 0.87 ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปสร้างแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาทำบันทึกเสนอสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากผู้บริหารและครู สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ผู้ศึกษาขอความร่วมมือในการตอบแบบถามจากผู้บริหาร

และครู โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทาง Google Form ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและลงไปเก็บข้อมูลที่โรงเรียนโดยตรง โดยให้ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับคืนทาง Google Form และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

5. ผลการวิจัย

5.1 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมและรายด้านโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมและรายด้าน

ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.35	0.69	มาก
2. การจัดการเรียนการสอน	4.50	0.66	มาก
3. การบริหารจัดการหลักสูตร	4.51	0.65	มากที่สุด
4. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.65	0.55	มากที่สุด
5. การนิเทศการศึกษา	4.38	0.60	มาก
6. การวัดและประเมินผล	4.36	0.68	มาก
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.52	0.58	มากที่สุด
รวม	4.46	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ด้านที่ 1 ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ภารกิจของโรงเรียนไว้ชัดเจน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50), ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสร้างเกณฑ์มาตรฐานวิชาการและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.61), ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดพฤติกรรมกรรมกรเรียนรู้อุของนักเรียน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.70) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมของบุคลากร อยู่ในระดับที่ต่ำสุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.76)

5.2 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวม รายด้านและรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ด้านการพัฒนาวิชาชีพ	4.39	0.56	มาก
2. ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.50	0.57	มาก
3. ด้านการบริหารสถานศึกษา	4.45	0.60	มาก
4. ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	4.49	0.55	มาก
5. ด้านกิจการ และกิจกรรมนักเรียน	4.52	0.53	มากที่สุด
6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.35	0.71	มาก
7. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	4.51	0.67	มากที่สุด
รวม	4.46	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านกิจการ และกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.53) , ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.67) , ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57) และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับที่ต่ำสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.71)

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยการหาค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยการหาค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา															
	Y ₁		Y ₂		Y ₃		Y ₄		Y ₅		Y ₆		Y ₇		Y	
	R	P	r	p	R	P	r	P	R	p	r	P	r	p	r	p
X ₁	.707**	0.00	.693**	0.00	.495**	0.00	.697**	0.00	.736**	0.00	.692**	0.00	.613**	0.00	.786**	0.00
X ₂	.570**	0.00	.535**	0.00	.376**	0.002	.588**	0.00	.557**	0.00	.630**	0.00	.513**	0.00	.646**	0.00
X ₃	.701**	0.00	.738**	0.00	.663**	0.00	.792**	0.00	.580**	0.00	.372**	0.002	0.06	0.63	.624**	0.00
X ₄	.635**	0.00	.724**	0.00	.519**	0.00	.687**	0.00	.625**	0.00	.481**	0.00	.274*	0.024	.648**	0.00
X ₅	.778**	0.00	.676**	0.00	.697**	0.00	.731**	0.00	.653**	0.00	.698**	0.00	.336**	0.005	.765**	0.00
X ₆	.804**	0.00	.733**	0.00	.663**	0.00	.772**	0.00	.709**	0.00	.804**	0.00	.519**	0.00	.848**	0.00
X ₇	.680**	0.00	.710**	0.00	.582**	0.00	.734**	0.00	.804**	0.00	.527**	0.00	.432**	0.00	.737**	0.00
X	.771**	0.00	.757**	0.00	.622**	0.00	.788**	0.00	.735**	0.00	.676**	0.00	.454**	0.00	.803**	0.00

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา (X) มีความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา (Y) อยู่ที่ (r=.803) หรือ 80.30 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร (X₃) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ (Y₇) อยู่ที่ (r=.06) หรือ 06.00 เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเรียงตามลำดับได้ดังต่อไปนี้ คือ การวัดและประเมินผล (X₆) (X₆) มีความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาวิชาชีพ (Y₁) กับการประกันคุณภาพการศึกษา (Y₆) ในระดับสูงสุดอยู่ที่ (r=.804) หรือ80.40 รองลงมาคือ การบริหารจัดการหลักสูตร (X₃) มีความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้(Y₄) อยู่ที่ (r=.792) หรือ 79.20 และการนิเทศการศึกษา (X₅) มีความสัมพันธ์ระหว่างกาหนดภาระกิจของโรงเรียน (Y₁) อยู่ที่ (r = .778) หรือ 77.80 สำหรับการบริหารจัดการหลักสูตร (X₃) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ (Y₇) อยู่ที่ (r=0.06) หรือ 00.60

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากผลการผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา

เขต 6 โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้านรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล และการกำหนดภารกิจของโรงเรียน สามารถอภิปรายผลแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตินา เสนาฤทธิ์ (2560) ได้วิจัย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเสมาภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยพร บุญใบ (2563) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) 3.ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม (LT) และประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยรวม (ET) พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง

3) การบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา มีการประสานงานเกี่ยวกับหลักสูตรกับหน่วยงานต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาใช้ในสถานศึกษา มีระบบบริหารหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ มีการติดตามผลการใช้หลักสูตร มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

4) การจัดการเรียนการสอน พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Walter and Others (2000) ผลของภาวะผู้นำที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนชี้ให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดระหว่าง

ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเพิ่มสูง ขึ้นตามไปด้วย

5) การนิเทศการศึกษา พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่คณะครู มีการนิเทศติดตาม ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนอย่างใกล้ชิด สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อร่วมมือในด้านการนิเทศ ภายใน มีการจัดประชุม อบรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีโอกาสพัฒนางานการเรียนการสอน และสามารถให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แจง ชี้แหล่งวิทยาการที่เหมาะสมให้แก่ครูผู้สอน

6) การวัดและประเมินผล พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชาวลิขย์ ชูจันทร์ (2559) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

7) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wildy, H. and Dimmock, C. (1993) ได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่เป็นผู้นำทางการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 132 คน ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเพียง 1 มิติ คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร บุญใบ (2563) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต1สรุปผลได้ดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

6.2 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้านรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เห็นความสำคัญ ด้านกิจการ และกิจกรรมนักเรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาวิชาชีพ และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถอภิปรายผลแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1) ด้านกิจการ และกิจกรรมนักเรียน พบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย มดแสง และธีระพงศ์ บุศรากุล (2562) ได้วิจัย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อ่างทอง พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงไกร แสนสุข (2564) ได้วิจัย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก

3) ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุเทพ กุศลคุ้ม (2561) ได้วิจัย สมรรถนะผู้บริหาร สถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพครูสภาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 30 ผลจากการศึกษา พบว่า 1) ระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐาน วิชาชีพครูสภาในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการ ครูโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด

4) ด้านหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับสมรรถนะของ ผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ โรมพันธ์ และศันสนีย์ จะสุวรรณ (2559) ศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 3 (หวาง-โตนเพชร) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลางและ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านการวิเคราะห์และ สังเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการ บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน คือด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ส่วนด้านที่แตกต่างกัน คือด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการ บริการที่ดี ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านการพัฒนา ศักยภาพบุคลากร และด้านการมีวิสัยทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5) ด้านการบริหารสถานศึกษา ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนา คุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีริศา มีศรี และโอฬาร กาญจนากาศ (2563) ได้วิจัย

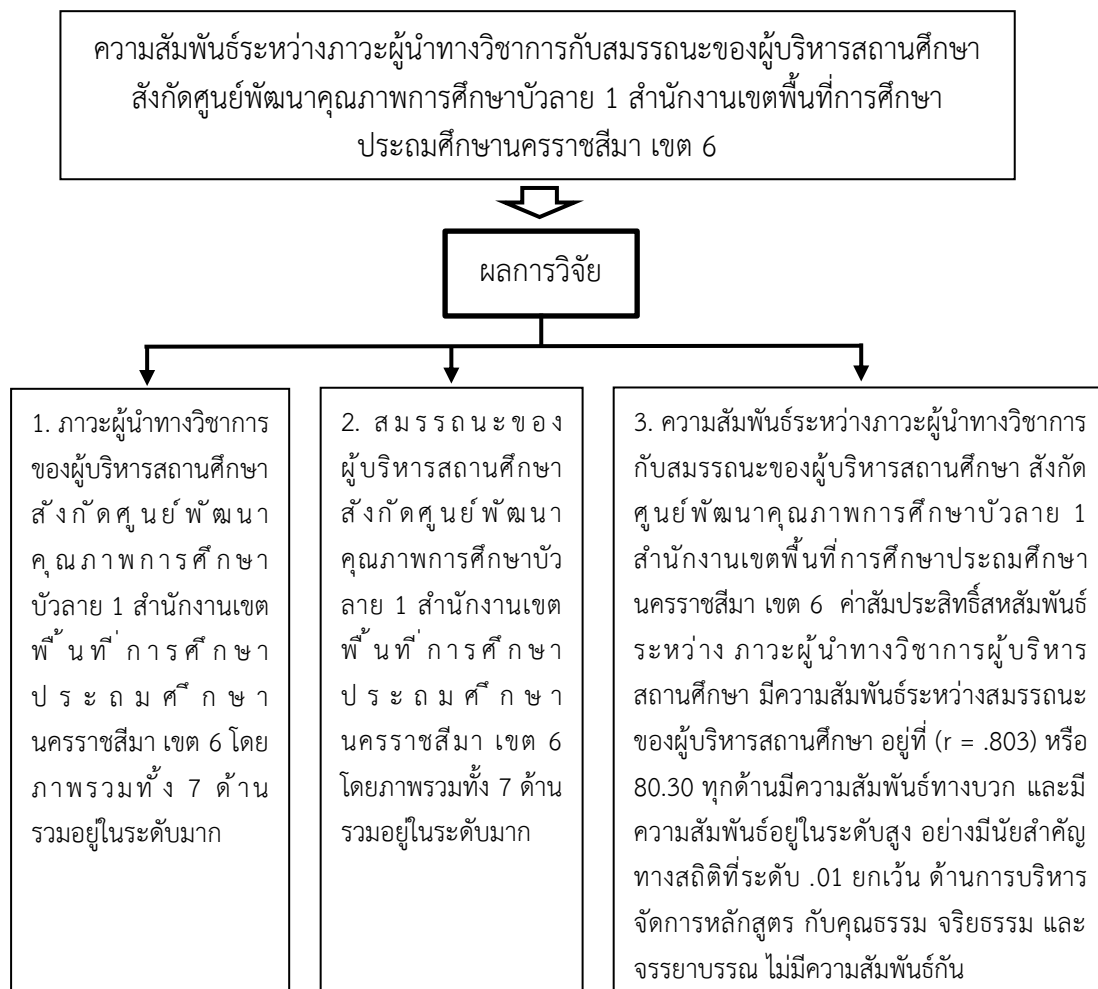
สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมีเพียง 3 สมรรถนะเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการพัฒนาตนเอง

6) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์สิริ เกื้อวราห์กุล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารกับคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก แซ่โค้ว (2565) ได้วิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 จากผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 6 ภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ที่ ($r=.803$) หรือ 80.30 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการบริหารจัดการหลักสูตร กับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก แซ่โค้ว (2565) ได้วิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า 1) สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหาร(X)กับการบริหารงานวิชาการ (Y) ของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1

จากภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา กับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร กับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาบวลาย 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้านรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล และการกำหนดภารกิจของโรงเรียน

8.1.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับสมรรถนะของผู้บริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน มีการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล และการกำหนดภารกิจของโรงเรียน มีการพัฒนากิจการ และกิจกรรมนักเรียน คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ หลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การบริหารสถานศึกษา การพัฒนาวิชาชีพ และการประกันคุณภาพการศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ภารกิจของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน มีการสร้างเกณฑ์มาตรฐานวิชาการและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย มีการกำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีการกำหนดเป้าหมาย การปฏิบัติงานของครู มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ภารกิจของโรงเรียนร่วมกัน มีการกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนร่วมกัน มีการกำหนดพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และมีการกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร

8.2.2 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สามารถจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอก สร้างความรู้ ความเข้าใจ แก่ครูและบุคลากรทาง นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาโรงเรียน กำหนดนโยบายดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ครอบคลุมทุกด้าน และสามารถประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

8.2.3 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร กับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณไม่มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร คือมีการประสานงานเกี่ยวกับหลักสูตรกับหน่วยงานต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำมาใช้ในสถานศึกษา มีระบบบริหารหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ มีการติดตามผลการใช้หลักสูตร มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 8.3.1 ควรมีการศึกษาศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ต่อไป
- 8.3.2 ควรมีการศึกษาศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ต่อไป
- 8.3.3 ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ต่อไป

9. บรรณานุกรม

- กมลลักษณ์ สิทธิรัตน์ ณ นครพนม. (2558). ปัจจัยพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เกรียงไกร แสนสุข. (2564). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ขวัญชนก แซ่ไคว้. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เขาวลิตย์ ชูจันทร์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตินิภา เสนาสุทธิ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปวีรศา มีศรี, โอบาร กายจนากาศ. (2563). สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. 8(1). 138 –144.
- ปิยพร บุญใบ. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- พงศ์สิริ เกื้อวราห์กุล. (2559). **สมรรถนะผู้บริหารกับคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มัลลิกา เชาว์ปัญญาเวช. (2556). **การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วุฒิพงษ์ โรมพันธ์ และศันสนีย์ จะสุวรรณ. (2559). **แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย การจัดการศึกษาที่ 3 (ทงาว-โตนเพชร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศิริรัตน์ โนจิตร. (2560). **ปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2560). **ปฏิรูปการเรียนรู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). **ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษาระดับบัณฑิตยสถาน.
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุเทพ กุศลคุ้ม. (2561). **สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพคุรุสภา ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- เอกชัย มดแสง และธีระพงศ์ บุศรากุล. (2562). **สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง**. *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร.* 7(2). 161-173.
- Anderson. C. A. D. (2000). **The importance of instructional leadership behavior as Perceived by Middle schoolteacher, middle school Principal, and Educational leadership**. Professors Ed.D. Dissertation. Faculty of Graduate School : University of Geogia.
- Wildy, H. and Dimmock, C. (1993). **Instructional leadership in primary and secondary schools in Western Australia**. *Journal of Educational Administration.* 31(1). 43-56.

**การศึกษากลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียน : กรณีโรงเรียนดอนจานวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์***

**A STUDY OF SCHOOL DEVELOPMENT STRATEGIES: THE CASE OF
DONCHAN WITTAYAKHOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE KALASIN**

ดารุณี จันทลือชา¹, ปาริชา มารี เคน², ธีระ ภูดี³

Darunee Chantaluesha¹, Parisha Maree Ken², Theera Phudee³

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์^{1,2,3}

Kalasin University^{1,2,3}

Email : daruneechantaluesha@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมองค์กรของโรงเรียน 2) เพื่อศึกษา
กลยุทธ์การพัฒนางานของโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของโรงเรียน
ดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลใน
การวิจัยครั้งนี้คือผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนจำนวน 20 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ยืนยันผลการวิจัยครั้งนี้
คือ ผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
สรุปกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนโดยการสนทนากลุ่ม ยืนยันกลยุทธ์โดยแบบประชาพิจารณา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านสภาพแวดล้อมองค์กรมีจุดแข็งดังนี้ 1) บุคลากรมีความรู้ความสามารถ
ในสาขาวิชาเอก 2) บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 3) บุคลากรมีความมุ่งมั่น วิริยะ
อุตสาหะ ในการปฏิบัติหน้าที่ 2. กลยุทธ์ที่มีระดับความสำเร็จสูงสุดได้แก่ กลยุทธ์พัฒนาผู้เรียนให้มี
ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร กลยุทธ์พัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่
อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และกลยุทธ์พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพที่ดี และมีสุนทรียภาพ
ซึ่งมีระดับความสำเร็จเป็น 4.75, 4.70 และ 4.65 ตามลำดับ 3. ได้กลยุทธ์ 12 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พัฒนา
ผู้เรียนให้มีสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) พัฒนา
ผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ
สมเหตุสมผล 3) พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการทำงาน
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 4) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการ
อ่านและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียน 5) พัฒนาคู่มือผู้บริหาร
คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชน ให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมี
ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล 6) พัฒนาสถานศึกษาให้มีการจัดการหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้
พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการจัดการสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน

พัฒนาเต็มศักยภาพ 7) จัดให้มีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 8) พัฒนาระบบในสถานศึกษาให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว ตรวจสอบได้ ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์และคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียน 9) มีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามบริบทของสถานศึกษา และมีการเผยแพร่ 10) พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดให้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 11) จัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น 12) พัฒนาระบบกายภาพห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนเพียงพอ

คำสำคัญ : กลยุทธ์; กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียน; โรงเรียนดอนจานวิทยาคม

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) To study the school organizational environment. 2) To study the school organizational development strategy. 3) To study the proposal for implementing the strategy into practice of Donchan Wittayakhom School. Under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin. The target group that provided information in this research were 20 school stakeholders and the confirmed target group in this research were 30 school stakeholders. The research instrument was a questionnaire. Interview, Summarizing the school development strategy by focus group. Confirm strategy by public hearing.

The results of the research revealed that: 1. The strengths of the organizational environment are as follows: 1) personnel with knowledge and competence in major fields. 2) Personnel capable of using technology. 3) Personnel with determination, perseverance and perseverance in performing their duties. 2. The strategy with highest level of success is strategies to develop learners, have necessary knowledge and skills according to the curriculum. Strategies to develop teachers to be able to perform their roles with efficiency and effectiveness. And strategies to develop students for good health and aesthetics which has success levels of 4.75, 4.70 and 4.65 respectively. 3. There are 12 strategies for school development as follows: 1) Develop learners to have good health, aesthetics, morality, ethics and desirable values. 2) Develop learners to have the ability to think systematically and creative thinking. 3) Develop learners to have necessary knowledge and skills according to the curriculum; have the skills to work and able to work with others. 4) Develop learners to have the skills and seek knowledge by themselves. 5) Develop teachers, administrators, school committees and community parents. 6) Develop educational institutes to have curriculum management, learning process. Developing the quality of learners in all aspects.

7) Managed environments and services that encourage learners to reach their full potential. 8) Arrange for internal quality assurance for educational institutions as stipulated in the ministerial regulations. 9) Educational institutions are created, promoted and supported to become learning societies according to the context of educational institutions, and published. 10) Develop educational institutions to achieve the goals according to the vision, philosophy, and emphasizing through a variety of methods and continuous practice. 12) Develop classroom atmosphere, materials, and equipment to support teaching and learning sufficiently.

Keywords : Strategy; School Development Strategies; Donchan Wittayakhom School

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2580 ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้ และ ในประเด็น ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2564 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ.2565 รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวังว่าผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมยุคแห่งความรู้ (Knowledge-based Society) ที่เน้นเรื่องความรู้ ความสามารถของกำลังคนและภูมิปัญญาของประเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประเทศเพื่อการแข่งขันกับนานาประเทศ จึงเป็นผลทำให้หลายประเทศทั่วโลกหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาในฐานะกลไกหรือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพกำลังคน สังคม และประเทศ ประเด็นสำคัญในการพัฒนาด้านการศึกษาดังมุ่งสู่การพัฒนาด้านคุณภาพเป็นสำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2545) แนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 81 ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า ให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้การศึกษามีคุณภาพให้เกิดความรู้คู่คุณภาพ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ดีที่ถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งนำไปสู่การจัดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เป็นกฎหมายหลักทางด้านการศึกษฉบับแรกของประเทศไทย ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีคุณประโยชน์แก่ประชาชนไทยอย่างมาก และนับเป็นครั้งแรกที่มีการบัญญัติกฎหมายทางด้านการศึกษาไว้อย่างชัดเจนหลายประเด็น ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของคนไทย และส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในทุกๆระดับชั้น (สภาสถาบันราชภัฏ, 2545)

การเกิดโรคระบาดทำให้เกิดการชะลอตัวของเศรษฐกิจ รัฐบาลกระตุ้นการใช้จ่ายด้วยการมาตรการทางเศรษฐกิจกระตุ้นให้ประชาชนใช้จ่ายมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันการที่ประชาชนมีการใช้จ่ายมากขึ้นก็ทำให้เป็นหนี้มากขึ้นเช่นกัน ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศจึงเป็นผู้มีรายได้น้อยซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ มีผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นเรื่อย สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) ประชากรอำเภอตอนจอนมีแนวโน้มอัตราการเกิดลดลงและเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประชากรร้อยละ 53.04 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 14.98 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 0.27 ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 1.40 มีนักเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ร้อยละ 8.44 สูบบุหรี่ ร้อยละ 6.16 ต้มสุรา ร้อยละ 1.18 ไม่เก็บออม ร้อยละ 0.30 รายได้ต่ำ ร้อยละ 0.07 มีที่อยู่ไม่มั่นคง (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตอนจอน, 2562)

การศึกษาจึงต้องอาศัยกระบวนการต่าง ๆ เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพ การศึกษาของไทยในอนาคตต้องเป็นระบบที่สามารถเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้เพื่อศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปรับตัวได้กับสภาวะโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและสามารถรับข่าวสารใหม่ ๆ แล้วนำมาคิดและตัดสินใจภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี ทำให้ประเทศไทยต้องพัฒนาประชากรในชาติให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (ไพฑูรย์ ศิลารัตน์, 2554) ผลการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 3 ปี ประจำปีงบประมาณ 2562 – 2564 โรงเรียนตอนจอนวิทยาคม พบสิ่งที่ควรพัฒนาคือ ผลการทดสอบ O-NET คะแนนค่อนข้างต่ำ การบริหารจัดการควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น ครูควรจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์อย่างหลากหลาย และใช้แหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง ครูควรจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และฝึกให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีให้มากขึ้น และพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้ ครูควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และธรรมชาติวิชา ครูควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และครูควรให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อนักเรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง (โรงเรียนตอนจอนวิทยาคม, 2563)

จากการศึกษาสภาพของโรงเรียนตอนจอนวิทยาคมและบริบทดังกล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียน : กรณีโรงเรียนตอนจอนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ให้เกิดคุณภาพนั้นจำเป็นต้องมีบริบทสนับสนุนเกี่ยวข้องหลาย ๆ ประการ ถ้าผู้บริหาร บุคลากร ตลอดจนจนบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้เข้าใจและรับรู้ถึงบริบทต่าง ๆ ที่มีส่วนสนับสนุนและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาโรงเรียน ก็จะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ และสนับสนุนให้การพัฒนาประสบความสำเร็จมากขึ้น เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียน : กรณีโรงเรียนตอนจอนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ เพื่อที่จะได้พิจารณานำผลการศึกษาไปช่วยส่งเสริมปรับปรุงและพัฒนาการโรงเรียนให้มีคุณภาพ อันจะนำไปสู่ความมีประสิทธิผล และประสิทธิภาพของการดำเนินงานการบริหารจัดการในทุก ๆ ด้านของโรงเรียนตอนจอนวิทยาคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาองค์กรของโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน

2.2 เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมองค์กรของโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารจัดการ โรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน

3.2 ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนดอนจานวิทยาคมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาหน่วยงานและโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์พัฒนาโรงเรียน : กรณีโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group) และแบบประชาพิจารณ์ (Public hearing) มีขั้นตอน 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษากลยุทธ์พัฒนาโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน กลุ่มเป้าหมายการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสียในโรงเรียนดอนจานวิทยาคมจำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 2 คน ตัวแทนครูจำนวน 12 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 3 คน และผู้นำชุมชนจำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2562 - 2564 โรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 รายการสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการจัดการศึกษา 3) ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 4) ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 5) ด้านมาตรการส่งเสริม และ 2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพร้อมทั้งสรุปข้อเสนอแนะ ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มาสรุปเป็นข้อความเชิงเนื้อหา แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์การ

พัฒนาโรงเรียน นำเสนอในการสนทนากลุ่ม แล้วสรุปเป็นกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนตอนจวนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน และนำผลไปสร้างแบบประชาพิจารณ์เพื่อ ยืนยันผลต่อไป

2. ขั้นตอนการยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนตอนจวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน กลุ่มเป้าหมายสำหรับยืนยันผลของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ เสียในโรงเรียนตอนจวนวิทยาคมจำนวน 30 คน ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 20 คน คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย คือ แบบประชาพิจารณ์กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนตอนจวนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประชาพิจารณ์ ตอนที่ 2 รายการกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละ การวิเคราะห์ ข้อมูลจากแบบประชาพิจารณ์กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนตอนจวนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน นำมาหาร้อยละ พร้อมทั้งสรุปข้อเสนอแนะ

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษากลยุทธ์การพัฒนางานของโรงเรียนตอนจวนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน สรุปได้ว่า กลยุทธ์ที่มีระดับความสำเร็จสูงสุดได้แก่ กลยุทธ์พัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร กลยุทธ์พัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และกลยุทธ์พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาวะที่ดี และมี สุขทริยภาพ ซึ่งมีระดับความสำเร็จเป็น 4.75, 4.70 และ 4.65 ตามลำดับ กลยุทธ์ที่มีความสำเร็จน้อย ที่สุดได้แก่ กลยุทธ์พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดให้ กลยุทธ์มีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และกลยุทธ์พัฒนาผู้เรียน ให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการอ่านและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีระดับ ความสำเร็จที่ 3.74, 3.95 และ 4.15 ตามลำดับ

5.2 ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมองค์กรของโรงเรียนตอนจวนวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสีย สรุปได้ว่า

5.2.1 ด้านสภาพแวดล้อมองค์กรมีจุดแข็งดังนี้ 1) บุคลากรมีความรู้ความสามารถในสาขา วิชาเอก 2) บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 3) บุคลากรมีความมุ่งมั่น วิริยะ อุทิศตน ในการ ปฏิบัติหน้าที่ 4) บุคลากรมีความสามัคคีกัน ช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน 5) การเบิกจ่ายงบประมาณ เป็นขั้นเป็นตอน 6) มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ พื้นที่กว้างขวาง 7) วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่คุณครูก็ สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนได้ 8) ผู้บริหารมองคนออก ใช้คนได้ถูกกับงาน 9) มีการมอบหมาย งานเป็นขั้นตอนมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี ด้านสภาพแวดล้อมองค์กรมีจุดอ่อนดังนี้ 1) สถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอ 2) งานหน้าที่พิเศษเยอะซึ่งไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) งบประมาณไม่เพียงพอในการบริหาร 4) การเบิกจ่ายงบประมาณมีขั้นตอนที่ไม่เอื้อต่อเจ้าของโครงการ 5) อุปกรณ์และเครื่องมือมีจำกัด การจัดเก็บไม่มีระบบ 6) ผู้บริหารมักจะใช้คนเดิม ๆ ทำงานให้ แต่ได้ ความดีความชอบเท่าคนอื่น 7) ลำดับการสั่งงานหลายขั้นตอนส่งผลให้งานล่าช้า

5.2.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร มีโอกาสดังนี้ 1) สถานการณ์ทางการเมือง การปกครองของอำเภอดอนจานนั้นมั่นคง มีเสถียรภาพ มีความเคารพซึ่งกันและกัน 2) มีตลาดที่สามารถ นำสินค้ามาจำหน่ายได้ตลอด 3) ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชากรในชุมชนสามัคคีปองดองกัน 4) มีที่ดิน ทำกินเป็นของตนเอง 5) ผู้ปกครองสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลาน 6) ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านเทคโนโลยีเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร อุปสรรค ดังนี้ 1) การเปลี่ยนผู้นำบ่อยนโยบายก็จะเปลี่ยนตาม 2) ผู้นำบางคนมักจะเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องก่อน 3) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ไม่แน่นอนส่งผลต่อการมาเรียนของบุตรหลาน 4) สภาพครอบครัว ครอบครัวส่วนใหญ่ผู้ปกครองแยกทางกัน 5) นักเรียนอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ถูกเลี้ยงแบบตามใจ ไม่มีระเบียบวินัย 6) ประชาชนขาดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นำเทคโนโลยีมาใช้น้อยอยู่

5.3 ผลการศึกษาข้อเสนอการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร สรุปได้ว่า กลยุทธ์ที่สามารถนำสู่การปฏิบัติมีทั้งหมด 12 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาวะที่ดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหา ได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล 3) พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 4) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รัก การอ่านและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียน 5) พัฒนาครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชน ให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล 6) พัฒนาสถานศึกษาให้มีการจัดการหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการจัดการสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน พัฒนาเต็มศักยภาพ 7) จัดให้มีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 8) พัฒนาระบบในสถานศึกษาให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว ตรวจสอบได้ ทันท่วงที และคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียน 9) มีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตาม บริบทของสถานศึกษา และมีการเผยแพร่ 10) พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดให้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 11) จัดกิจกรรมตาม นโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพ สูงขึ้น 12) พัฒนาบรรยากาศห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนเพียงพอ

ผลการประชาพิจารณ์กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร พบว่า กลยุทธ์จัดให้มีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเห็นด้วยร้อยละ 90 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 10 โดยให้ข้อเสนอแนะว่า มาตรฐานคุณภาพภายในของสถานศึกษาสถานศึกษาควรกำหนดเอง ส่วนกลยุทธ์ข้ออื่นๆ เห็นด้วย ร้อยละ 100

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาองค์กรของโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร สรุปได้ว่า กลยุทธ์ที่มีระดับความสำเร็จสูงสุดได้แก่ กลยุทธ์ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร กลยุทธ์พัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานตาม

บทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และกลยุทธ์พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาวะที่ดี และมีสุนทรียภาพ ซึ่งมีระดับความสำเร็จเป็น 4.75, 4.70 และ 4.65 ตามลำดับ กลยุทธ์ที่มีความสำเร็จน้อยที่สุดได้แก่ กลยุทธ์พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดให้ กลยุทธ์มีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และกลยุทธ์พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการอ่านและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีระดับความสำเร็จที่ 3.74, 3.95 และ 4.15 ตามลำดับ สอดคล้องกับ สมชาย สุขผึ้ง (2560) ได้ทำการศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพะเยา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การประเมินสภาพของโรงเรียน การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับภาพรวมของโรงเรียนและการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน สอดคล้องกับ เสรี ขามประไพ (2561) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหา และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา ด้านการ กำหนดทิศทางของสถานศึกษาและด้านการศึกษาสภาพสถานศึกษาตามลำดับ และเมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาของ ข้าราชการครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับ สุทัศน์ ลาหนองแคน (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ ของโรงเรียนขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน อีก 2 ด้านอยู่ใน ระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ของแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย คือด้านความเสมอภาคใน โอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพ ด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ด้าน การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญ ที่สุด ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ด้านหลักสูตร สู่การเรียนรู้ ด้านครูและ บุคลากรมืออาชีพ และด้านเทคโนโลยีสู่การเรียนรู้ ผลการเปรียบเทียบระดับ การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับ ประพันธ์ บรรยงค์ (2562) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพการวางแผน กลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากทั้งใน ภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีการ ปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์ รองลงมาคือ ด้านการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้าน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับน้อยทั้ง ในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงและ พัฒนากลยุทธ์ ส่วนด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำ แผนกลยุทธ์

6.2 จากการศึกษาสภาพแวดล้อมองค์กรของโรงเรียนดอนจานวิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน โดยการศึกษาสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า

6.2.1 ด้านสภาพแวดล้อมองค์กรมีจุดแข็งดังนี้ 1) บุคลากรมีความรู้ความสามารถใน สาขาวิชาเอก 2) บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 3) บุคลากรมีความมุ่งมั่น วิริยะ อุตสาหะ ในการปฏิบัติหน้าที่ 4) บุคลากรมีความสามัคคีกัน ช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน 5) การ

เบิกจ่ายงบประมาณเป็นขั้นเป็นตอน 6) มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ พื้นที่กว้างขวาง 7) วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่คุณครูก็สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนได้ 8) ผู้บริหารมองคนออก ใช้คนได้ถูกกับงาน 9) มีการมอบหมายงานเป็นขั้นตอนมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี ด้านสภาพแวดล้อมองค์กรมีจุดอ่อนดังนี้ 1) สถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอ 2) งานหน้าที่พิเศษเยอะซึ่งไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) งบประมาณไม่เพียงพอในการบริหาร 4) การเบิกจ่ายงบประมาณมีขั้นตอนที่ไม่เอื้อต่อเจ้าของโครงการ 5) อุปกรณ์และเครื่องมือมีจำกัด การจัดเก็บไม่มีระบบ 6) ผู้บริหารมักจะใช้คนเดิม ๆ ทำงานให้ แต่ได้ความดีความชอบเท่าคนอื่น 7) ลำดับการส่งงานหลายขั้นตอนส่งผลให้งานล่าช้า สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวิช ดโนทัย (2555) ที่ว่าการพิจารณาปัจจัยภายในจุดแข็งด้านบุคลากรคือ ขยัน กระตือรือร้น ซื่อสัตย์ พุ่มเท ความรู้ดี มุ่งพัฒนาคน จุดแข็งด้านงบประมาณคือ มีมาก คล่องตัว เครียดดี ระบบความคุมดี มีวินัยสูง จุดแข็งด้านเครื่องมือคือ เหมาะสม ทันสมัย ประสิทธิภาพสูง จุดแข็งด้านทักษะบริหารคือ เชี่ยวชาญ มีอาชีพ รอบคอบ มีวิสัยทัศน์ดี ปัจจัยภายในจุดอ่อนด้านบุคลากรคือน้อย เฉื่อยชา แยกแยก ไร้ฝีมือ ประโยชน์ส่วนตัว จุดอ่อนด้านงบประมาณคือ ไม่เหมาะสม ถ้าสมัยเสียบ่อย ต้นทุนสูง จุดอ่อนด้านเครื่องมือคือ อู้วย้าย ขาดวิสัยทัศน์ อยู่พอให้รอดตัว สอดคล้องกับศรชัย ยิ่งเหลือ (2558) ได้ทำการศึกษาสภาพความรู้และการใช้ทักษะในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้บริหารมีระดับความรู้และการใช้ทักษะการบริหารเชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการควบคุมกลยุทธ์อาจเป็นเพราะกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ขององค์กรขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือ ขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภายในสภาพแวดล้อมทั้งหลาย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญ จำเป็น โดยไม่ได้รับข้อมูลที่เหมาะสมถูกต้อง และพอเพียงที่จะเอามาใช้งาน พร้อมกับได้รับมาทันเวลาที่ต้องการใช้นอกจากนี้อาจมีสาเหตุมาจากขาดการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารระดับสูง ที่ถ่ายทอดสู่บริหารระดับต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงาน มีจุดอ่อนด้านบุคลากรในสถานศึกษาจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ บางท่านมีงานพิเศษเยอะเกินไป โดยเฉพาะงานที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และงานพิเศษบางอย่างควรมีเจ้าหน้าที่เฉพาะทาง สอดคล้องกับปราณี เอื้อศิลามงคล (2557) ได้ทำการศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่าบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางต้องรับภาระการปฏิบัติการพิเศษเพิ่มมากมายจึงทำให้ไม่มีเวลาศึกษาข้อมูลการวางแผนขาดความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นปัจจุบันซึ่งต่างจากบุคลากรที่เป็นคณะวางแผนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีหน้าที่รับผิดชอบงานเรื่องการวางแผนเป็นการเฉพาะที่ได้รับผิดชอบงานด้านอื่นๆ มากนัก สอดคล้องกับกลุ่มนโยบายและแผน (2564) ได้ศึกษาวิจัยสภาพการนาแผนกลยุทธ์มาใช้ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 - 2 สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 2 พบว่ามีผู้ให้ข้อเสนอแนะจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ดังนี้ ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนบางสาขา เช่น ครูภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันของบุคลากรเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ทำให้ผลการประเมินมาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งสถานศึกษาแก้ไข้ปัญหาโดยประชุมชี้แจงจัด เอกสารเสริมความรู้ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และควรส่งเสริมให้ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับสุระศักดิ์ แก้วสียา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการวางแผนกลยุทธ์ไว้ดังต่อไปนี้ ควรจัดให้มี

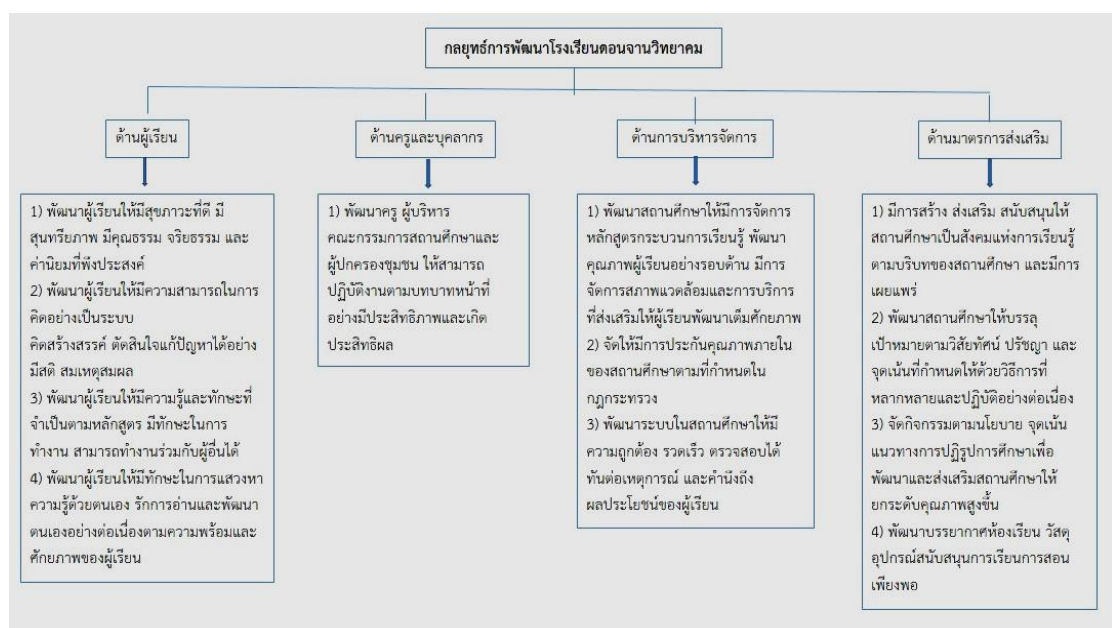
การให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์สำหรับบุคลากร ควรมีการกำหนดองค์ประกอบภายในและภายนอกสถานศึกษาที่สามารถกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาควรสร้างวิสัยทัศน์ที่สามารถปฏิบัติได้ และควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

6.2.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร มีโอกาสดังนี้ 1) สถานการณ์ทางการเมืองการปกครองของอำเภอดอนจานนั้นมั่นคง มีเสถียรภาพ มีความเคารพซึ่งกันและกัน 2) มีตลาดที่สามารถนำสินค้ามาจำหน่ายได้ตลอด 3) ชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชากรในชุมชนสามัคคี ปองดองกัน 4) มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง 5) ผู้ปกครองสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลาน 6) ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านเทคโนโลยีเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร อุปสรรคดังนี้ 1) การเปลี่ยนผู้นำบ่อยนโยบายก็จะเปลี่ยนตาม 2) ผู้นำบางคนมักจะเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องก่อน 3) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ไม่แน่นอนส่งผลต่อการมาเรียนของบุตรหลาน 4) สภาพครอบครัวครอบครัวส่วนใหญ่ผู้ปกครองแยกทางกัน 5) นักเรียนอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ถูกเลี้ยงแบบตามใจ ไม่มีระเบียบวินัย 6) ประชาชนขาดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นำเทคโนโลยีมาใช้น้อยอยู่ สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวิช ดโนทัย (2555) ที่ว่าการพิจารณาปัจจัยภายนอก โอกาสทางการเมืองคือ หนึ่ง มีเสถียรภาพ สร้างโอกาส นโยบายเอื้ออำนวย โอกาสทางเศรษฐกิจคือ ดอกเบี้ยต่ำ แรงงานคุณภาพราคาเหมาะสม โอกาสทางสังคมคือ อบอุ้น เกื้อกูลการศึกษาดี วัฒนธรรมเข้มแข็ง สามัคคี โอกาสทางวิทยาการคือ อินเทอร์เน็ต ข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น อุปสรรคทางการเมืองคือ วนวาย เปลี่ยนแปลงบ่อย นโยบายไม่เอื้ออำนวย อุปสรรคทางเศรษฐกิจคือ แข่งขัน เน้นความเร็ว ต้นทุนสินค้าแพง อุปสรรคทางสังคมคือ แข่งขัน เอรัดเอาเปรียบ ไร้ระเบียบ วัฒนธรรมเสื่อม อุปสรรคทางวิทยาการคือ ไล่ตามไม่ทัน มากเกินไป เกิดช่องว่างของการพัฒนา สอดคล้องกับชัยอนันต์ มั่นคง (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่าโดยภาพรวมคณะได้มีการดำเนินการเป็นไปตามตัวแบบทฤษฎีระบบ คือ มีกระบวนการการกำหนดนโยบายที่พิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการตัดสินใจ ปัจจัยด้านผลผลิตของนโยบาย ที่จะทำให้เกิดเป็นนโยบาย ปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์ของนโยบาย และสามารถส่งผลผลย้อนกลับ ไปสู่การพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง หรือกำหนดนโยบายใหม่ในครั้งต่อไปได้ประกอบกับคณะได้คำนึงถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมซึ่งมีผลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของคณะทั้งทางตรงและทางอ้อม สอดคล้องกับกลุ่มนโยบายและแผน (2564) ได้ศึกษาวิจัย สภาพการนาแผนกลยุทธ์มาใช้ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 - 2 สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 2 พบว่ามีผู้ให้ข้อเสนอแนะจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ดังนี้ ปัญหาด้านสภาพเศรษฐกิจ ของครอบครัวนักเรียนมีความยากจน ส่งผลให้เกิดปัญหาในการศึกษาต่อของผู้เรียน สอดคล้องกับ เร็ม เอช ออเอ็ดด้า (Reem H. Al-Attar, 2019) ได้เสนอแนวทางศึกษา การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแบบเชิงทฤษฎีที่เน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อม (A contingent theory of policy implementation) เรียกว่า PPIP model หมายถึง นโยบาย (Policy) แผนงาน (Program) การปฏิบัติตามนโยบาย (Implementation) เป็นกระบวนการ (Process) ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง เจื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ ผู้รับผิดชอบโดยตรง บุคคลอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องแต่มิได้รับผิดชอบโดยตรง ระเบียบการปฏิบัติงานลักษณะโครงสร้างขององค์การ ทศนคติ ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติต่อนโยบายความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนจากประชาชน ทรัพยากรและการสนับสนุนทางการเมือง

6.3 ผลการศึกษาข้อเสนอการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ สรุปได้ว่า กลยุทธ์ที่สามารถนำสู่การปฏิบัติมีทั้งหมด 12 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล 3) พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 4) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการอ่านและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียน 5) พัฒนาครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชน ให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล 6) พัฒนาสถานศึกษาให้มีการจัดการหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการจัดการสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ 7) จัดให้มีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 8) พัฒนาระบบในสถานศึกษาให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว ตรวจสอบได้ ทันทต่อเหตุการณ์ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียน 9) มีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามบริบทของสถานศึกษา และมีการเผยแพร่ 10) พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดให้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 11) จัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น 12) พัฒนาบรรยากาศห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนเพียงพอ สอดคล้องกับ ภัยญา สายบุญ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้าพบว่า นโยบายการศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้าประกอบด้วย 9 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบการเรียนรู้ 2) การสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนทุกคนในประเทศ 3) การปฏิรูปครูโดยปรับระบบการผลิตครูและการพัฒนาครูให้มีวิทยฐานะสูงขึ้น 4) การจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน 5) การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ 6) การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ 7) การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน 8) การลงทุนด้านการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับโดยความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน รวมถึงชุมชนและ 9) การพัฒนาการศึกษาในจังหวัดพื้นที่พิเศษของประเทศไทยโดยจัดการศึกษาอย่างหลากหลายรูปแบบและสนับสนุนวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สอดคล้องกับสมชัย วงษ์นายะ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร พบว่า แผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วม ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการ และโครงการ โดยมีกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เพิ่มโอกาสของประชากรวัยเรียนทุกคนในเขตพื้นที่บริการให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 2) เร่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับให้มีมาตรฐานและมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) เสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหารและครูให้มีความเป็นมืออาชีพ 4) พัฒนาการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ 5) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และ 6) ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพการประเมินแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาแพงเพชรพบว่า กลยุทธ์ทั้งหมดมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับจิราภรณ์ จันทา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) การพัฒนาระบบที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล ระบบการประกันคุณภาพภายใน 2) การพัฒนาครู และบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาคู่มือให้มีสมรรถนะการวิจัย การเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยี 3) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ประกอบด้วย การจัดระบบการเตรียมความพร้อมด้านผู้เรียนและระบบการเรียนรู้ 5) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ประกอบด้วย การสร้างรูปแบบความสัมพันธ์

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนตอนจวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาฬสินธุ์

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนตอนจวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ แยกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนมีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ด้านครูและบุคลากรมีกลยุทธ์ 1 กลยุทธ์ ด้านการบริหารจัดการมีกลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ และด้านมาตรการส่งเสริมมีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่ากลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนดอนจานวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ทั้ง 12 กลยุทธ์ควรมีการนำไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา พร้อมทั้งมีการสร้างความเข้าใจให้ตรงกันของผู้ปฏิบัติทุกฝ่ายถึงกลยุทธ์แต่ละกลยุทธ์ ควรวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกลยุทธ์

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ควรศึกษาความต้องการของผู้เรียน และผู้ปกครองในการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา

8.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาครูและคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนที่จะนำกลยุทธ์ไปใช้ ควรร่วมกันวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนแล้ว เลือกลยุทธ์ ไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนนั้นๆ

8.2.3 โรงเรียนที่จะนำกลยุทธ์ไปใช้ ควรคำนึงถึง วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วม เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดของโรงเรียน หากมีความสอดคล้องสามารถปรับใช้กลยุทธ์ได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรนำกลยุทธ์ไปปรับใช้ พัฒนาและประเมินผลกลยุทธ์หลังจากการใช้

8.3.2 ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนต้องคำนึงถึงสภาพหรือบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่ง ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในบริบทของโรงเรียนดอนจานวิทยาคมบริบทและความต้องการของโรงเรียน และควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- กลุ่มนโยบายและแผน. (2564). **สภาพการนำแผนกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา** **ขั้นพื้นฐานช่วงชั้น ที่ 1-2 สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2**. ศรีสะเกษ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2.
- จิราภรณ์ จันทา. (2563). **กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชัยอนันต์ มั่นคง. (2557). **การวิเคราะห์การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประพันธ์ บรรยงค์. (2562). **การวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยอีสาน.

- ปราณี เอื้อศิลามงคล. (2557). **ศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูริย์ ศิลารัตน์. (2554). **ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สายนุ้ย. (2558). **การกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้า**. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- โรงเรียนดอนจานวิทยาคม. (2563). **รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2563**. กาลสินธุ์ : โรงเรียนดอนจานวิทยาคม.
- ศรชัย ยิ่งเหลือ. (2558). **การศึกษาสภาพความรู้และการใช้ทักษะในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศิริวิช ดโนทัย. (2555). **กระบวนการวางแผนกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สมชัย วงษ์นายะ. (2563). **การพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สมชาย สุขผึ้ง. (2560). **การศึกษาปัญหาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **รายงานการปฏิบัติการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนจาน. (2562). **การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานปี 2562 อำเภอดอนจาน**. กาลสินธุ์ : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนจาน.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). **ตัวชี้วัดเศรษฐกิจ**. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2564. จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/home.aspx>
- สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. (2545). **ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการศึกษา.
- สุทัศน์ ลาหมองแคน. (2560). **การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุระศักดิ์ แก้วสียา. (2557). **การวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2**. สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- เสรี ขามประไพ. (2561). การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาของข้าราชการครูและ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- Ka-ho-Mok. (2017). Decentralization and Marketization of Education in Singapore:
A Case Student of School Excellence Model. **Journal of Educational
Administration**. 41(4). 348-366.
- Price, M.J. (2021). Strategic Planning and The Link to Implementation in Selected
Illinois School Districts. **Dissertation Abstracts International**. 77(9).1259-1274.
- Reem H. Al-Attar. (2019). **The Effectiveness of Using Scenario-Based Learning Strategy
in Developing EFL Eleventh Graders' Speaking and Prospective Thinking
Skills**. Master Degree in Education. The Islamic University of Gaza.

**การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education
วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา***
**DEVELOPMENT OF TEACHER IN LEARNING MANAGEMENT USING GOOGLE
APPS FOR EDUCATION AT KHAO WONG TECHNICAL COLLEGE UNDER
THE OFFICE OF VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION**

สมปรารถนา จิตจักร¹, ปาริษา มารี่ เคน², ธีระ ภูติ³
Sompradthana Chitchak¹, Parisha Marie Cain², Theera Phudee³
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์^{1,2,3}
Kalasin University^{1,2,3}
Email : oharhz@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางการพัฒนา และผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบบันทึกสรุปการประชุม แบบทดสอบ แบบบันทึกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบบสะท้อนผลการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละความก้าวหน้า

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพและปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education พบว่า วิทยาลัยยังไม่เคยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหารมีการสนับสนุนด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตแต่ยังไม่เสถียร วัสดุ อุปกรณ์ บางส่วนใช้ไม่ได้ ครูผู้สอน มีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการใช้ Google Apps for Education แหล่งข้อมูลในการศึกษาภายในวิทยาลัยยังมีบริการน้อย ตัวแทนครูที่เคยอบรมออนไลน์ยังไม่มีโอกาสถ่ายทอดความรู้ และผู้ร่วมวิจัยมีความต้องการให้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 2. แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education มี 2 แนวทาง คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3. ผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 1) ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education เพิ่มขึ้น 2) ผลจากการพัฒนาครูด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้ร่วมวิจัยสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : การพัฒนาครู; การจัดการเรียนรู้; Google Apps for Education

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the conditions, problems, development guidelines and teacher development results in learning management by using Google Apps for Education, Khao Wong Technical College Under the Office of the Vocational Education Commission using an action research model Target groups include A group of 8 participants was obtained by purposive selection. The tools used were interview forms, assessment forms, meeting summaries, tests, and professional learning community records. performance reflection form Quantitative data were analyzed using statistics, means, standard deviations and progress percentage.

The research results were as follows: 1. The condition and problems of teachers in learning management using Google Apps for Education found that the college had never held a workshop. Administrators have Internet signal support but are not stable. Some materials and equipment are unusable. Teachers have knowledge and basic skills in using Google Apps for Education. There are few educational resources within the college. Teacher representatives who have trained online do not yet have the opportunity to pass on their knowledge. and the co-researchers wanted to organize a workshop. 2. Guidelines for developing teachers it was found that there were 2 approaches: workshops and building a professional learning community 3. The results of teacher development in learning management by using Google Apps for Education, Khao Wong Technical College. Under the Office of the Vocational Education Commission, it was found that 1) The research participants had knowledge Increased understanding of learning management using Google Apps for Education. 2) The results of teacher development through the professional learning community process, it was found that the research participants were able to use it in learning management and were able to find ways to solve problems very well.

Keywords : Teacher development; Learning management; Google Apps for Education

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำกรวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 ในหมวด 4 มาตรา 23 ข้อ 2 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม วิทยาศาสตร์และทักษะด้านเทคโนโลยี จึงได้กำหนดเป็นนโยบายในหมวดที่ 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในมาตรา 64-67 เพื่อให้รัฐกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำราและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ตามพระราชบัญญัติที่กล่าวมาข้างต้น การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญและจำเป็นที่ทุกองค์กรต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาบุคลากรคือการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะความชำนาญในการทำงาน ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การจะพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพได้นั้น จำเป็นต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีความรู้และมีความดีควบคู่กัน ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนนั้น ครูผู้สอนต้องพยายามที่จะคิดค้นนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้กับระบบการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาการของโลก (อนันต์ ศรีอำไพ, 2550) โดยแนวทางหนึ่ง ที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพดังกล่าว คือ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เนื่องจากแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนี้นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการแบบทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุน และอีกหนึ่งแนวทาง คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการประชุมร่วมกัน มีการฝึกอบรม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่วนมากจะมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ การปฏิบัตินิยมร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ มีจุดหมายชัดเจน มีกระบวนการดำเนินการเป็นลำดับ มีการเตรียมการและวางแผนอย่างดี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน (กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ, 2560)

Google Apps for Education เป็นนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษาที่เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทำงานร่วมกันได้ทุกที่ทุกเวลา และเป็นรูปแบบของเทคโนโลยี ที่สามารถจัดการเรียนรู้แบบ Online สามารถติดต่อสื่อสาร กำหนดเวลาเรียนและตารางนัดหมาย ทำกิจกรรมร่วมกันได้ในเวลาเดียวกันบนแฟ้มเอกสารเดียวกัน อีกทั้งครูยังสามารถประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารชั้นเรียนได้อีกด้วย (ไพรัช พวิริยวรกุล และดวงกมล โพธิ์นาค, 2557) การเรียนรู้โดยใช้ Google Apps for Education จะเพิ่มความน่าสนใจให้ผู้เรียน และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องได้รับการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการใช้ Google Apps for Education เพื่อที่จะให้ครูนำความรู้ไปใช้ปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการจัดการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น (ชมพู แสนแสน, 2559)

วิทยาลัยเทคนิคเขาวง ตำบลกุดสิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีนโยบายที่สำคัญ คือพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง และในการจัดการเรียนการสอนภาคเรียนที่ 1/2564 พบว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันซึ่งอยู่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ต้องจัดให้มีหลายรูปแบบ โดยเฉพาะรูปแบบการสอนออนไลน์ที่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนผ่าน Google Apps for Education ครูและบุคลากรส่วนมากยังมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะน้อย ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้อย่างไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ ทั้งในด้านการเรียนการสอน การสื่อสาร การส่งงาน รวมไปถึง

ถึงการสอบเก็บคะแนน จึงมีความต้องการที่จะอบรมพัฒนาทักษะการใช้ Google Apps for Education เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (วิทยาลัยเทคนิคเขาวง, 2565)

ผู้วิจัยได้ตระหนักปัญหาและความต้องการดังกล่าว จึงได้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education ในวิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ มีทักษะในการใช้ Google Apps for Education และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถยกมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพ และปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.3 ได้ทราบผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย จำนวน 1 คน และผู้ร่วมวิจัย (Research Participant) ได้แก่ ครูผู้สอนที่ร่วมกลุ่ม PLC เป็นผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ผู้บริหารประจำกลุ่ม PLC จำนวน 1 คน และวิทยากร จำนวน 1 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2565 ถึง เดือน มิถุนายน 2566 โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ชุด ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4.2.2 แบบประเมิน จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 ชุด และแบบประเมินความพึงพอใจในการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 ชุด

4.2.3 แบบบันทึกสรุปการประชุม จำนวน 1 ชุด ใช้ในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา

4.2.4 แบบทดสอบก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 ชุด ใช้ทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education

4.2.5 แบบบันทึกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) จำนวน 1 ชุด ใช้บันทึกผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education

4.2.6 แบบสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) จำนวน 1 ชุด ใช้ประเมินผลการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการพรรณนาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

4.3.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมิน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอข้อมูล โดยมีเกณฑ์พิจารณา 5 ระดับ

4.3.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกสรุปการประชุม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการพรรณนาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

4.3.4 ข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ นำมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการสอบได้ 0 - 10 คะแนน การแปรผลถือว่าไม่ผ่าน และผลการสอบได้ 11 - 20 คะแนน การแปรผลถือว่าผ่าน

4.3.5 ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการพรรณนาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

4.3.6 ข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (After Action review: AAR) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการพรรณนาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละความก้าวหน้า

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพ และปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

5.1.1 สภาพของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education พบว่า
1) วิทยาลัยยังไม่เคยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) ผู้บริหารมีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ 3) ครูผู้สอน ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะพื้นฐานในการใช้ Google Apps for Education 4) ด้านแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าภายในวิทยาลัย พบว่า

ยังมีบริการน้อย 5) ผู้บริหารมีการส่งเสริมด้าน วัสดุ อุปกรณ์ ส่งตัวแทนครูผู้สอนบางคนเข้าร่วมอบรมออนไลน์ 6) ผู้ร่วมวิจัยมีความต้องการให้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education

5.1.2 ปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education พบว่า 1) การสนับสนุนจากวิทยาลัยให้ครูได้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education ยังมีน้อย 2) อินเทอร์เน็ตยังไม่เสถียร วัสดุ อุปกรณ์ บางส่วนใช้ไม่ได้ 3) ครูผู้เป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ยังไม่มีโอกาสถ่ายทอดความรู้อย่างจริงจัง 4) แหล่งข้อมูลภายในวิทยาลัยยังมีบริการน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของครู 5) ครูผู้สอนมีการประยุกต์ใช้ Google Apps for Education มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ แต่ยังไม่เต็มประสิทธิภาพและยังไม่สามารถเลือกใช้เครื่องมือบางตัวให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชาได้

5.2 แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

5.3 ผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education เพิ่มขึ้น ทั้งรายบุคคลและโดยรวม สามารถสรุปได้จากผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยรวมนีค่า ($\bar{X} = 11.43$) คิดเป็นร้อยละ 57.15 และหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยรวมนีค่า ($\bar{X} = 18.71$) คิดเป็นร้อยละ 93.55 ค่าเฉลี่ยคะแนนของความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 7.29$) คิดเป็นค่าร้อยละคะแนนของความก้าวหน้าเท่ากับ 36.45 2) ผลจากการพัฒนาครูด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ Google Apps for Education พบว่าผู้ร่วมวิจัยสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ และสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบระหว่างการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีการให้ความรู้ผู้เรียนเรียนเกี่ยวกับการใช้ Google Apps for Education ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อได้อย่างรวดเร็ว มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสื่อที่ใช้สอน ไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากการศึกษาสภาพและปัญหาของครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยยังไม่เคยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education ครูส่วนมากมีความต้องการที่จะเข้าร่วมการอบรมพัฒนาทักษะ ผู้บริหารมีการสนับสนุนด้าน วัสดุ อุปกรณ์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ และเคยส่งตัวแทนครูเข้าร่วม

อบรมออนไลน์ ครูผู้สอน ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะพื้นฐานในการใช้ Google Apps for Education โดยการศึกษาด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเพื่อนครู แหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าภายในวิทยาลัยยังมีบริการน้อย ยังไม่มีคู่มือ หนังสือที่เกี่ยวกับ Google Apps for Education โดยตรง ผู้บริหารมีการส่งเสริมด้าน วัสดุ อุปกรณ์ ส่งตัวแทนครูเข้าร่วมอบรมออนไลน์ ครูผู้สอนมีการประยุกต์ใช้ Google Apps for Education มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ แต่ทางวิทยาลัยยังไม่มี การจัดอบรมการฝึกใช้ Google Apps for Education ให้กับครูผู้สอน ครูมีความต้องการให้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education ในวิทยาลัยทุกเดือนหรือทุกภาคการศึกษา เพื่อพัฒนาครูผู้สอนและผู้เรียนให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น พร้อมกับการมีคู่มือที่สามารถเข้าใจได้ง่าย มีผู้คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และแลกเปลี่ยนความรู้กันอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่ ยังไม่เคยได้รับการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการมาก่อน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่ต้องจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ ทำให้ชุดเครื่องมือของ Google Apps for Education มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในวิทยาลัยยังมีน้อย เอกสารและคู่มือยังไม่เพียงพอ และการพูดคุย ปรึกษาปัญหาในการจัดการเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน ยังมีน้อย ยังไม่เป็นระบบและยังไม่มีรูปแบบวิธีการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพู่ แสนเสน (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Apps for Education โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ในผลการวิจัย พบว่า ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Apps for Education โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ พบว่า ครูมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Apps for Education ในระดับมากที่สุด และต้องการได้รับการพัฒนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของโกวิทย์ ปิติพงศ์พล (2563) ที่ทำการศึกษาการพัฒนาครูในการผลิตสื่อ มัลติมีเดียด้วย Google Apps for Education เพื่อการจัดการเรียนรู้ในวิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สภาพด้านครูผู้สอน พบว่า 1) ครูผู้สอน มีการผลิตและใช้สื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนน้อยมาก ครูมีทักษะและประสบการณ์ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย 2) ด้านผู้บริหาร การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ยังมีน้อย ไม่เพียงพอ และการกระตุ้นให้ครูปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อมัลติมีเดียไม่ต่อเนื่อง 3) ด้านแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า วิทยาลัยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย และเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อมัลติมีเดียมีน้อยมาก ปัญหาด้านครูผู้สอน พบว่า 1) ครูมี งบประมาณส่วนตัวที่ใช้ในการผลิตสื่อมัลติมีเดียน้อย ครูบางส่วนยังมีความรู้ ความเข้าใจความหมายและ ประโยชน์ของสื่อมัลติมีเดีย ทักษะและประสบการณ์ในการผลิตสื่อระดับน้อย 2) ด้านผู้บริหาร การจัดให้ มีการประชุมหรือนำคณะครูเข้าร่วมประชุมยังมีน้อย การกระตุ้นให้ครูปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ในการใช้สื่อมัลติมีเดีย และการให้ความสำคัญในการใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับน้อย 3) ด้านแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ระบบเครือข่ายในการสืบค้นไม่เพียงพอ และบุคลากรแกนนำที่ให้ความรู้ในเรื่องนี้มีน้อย

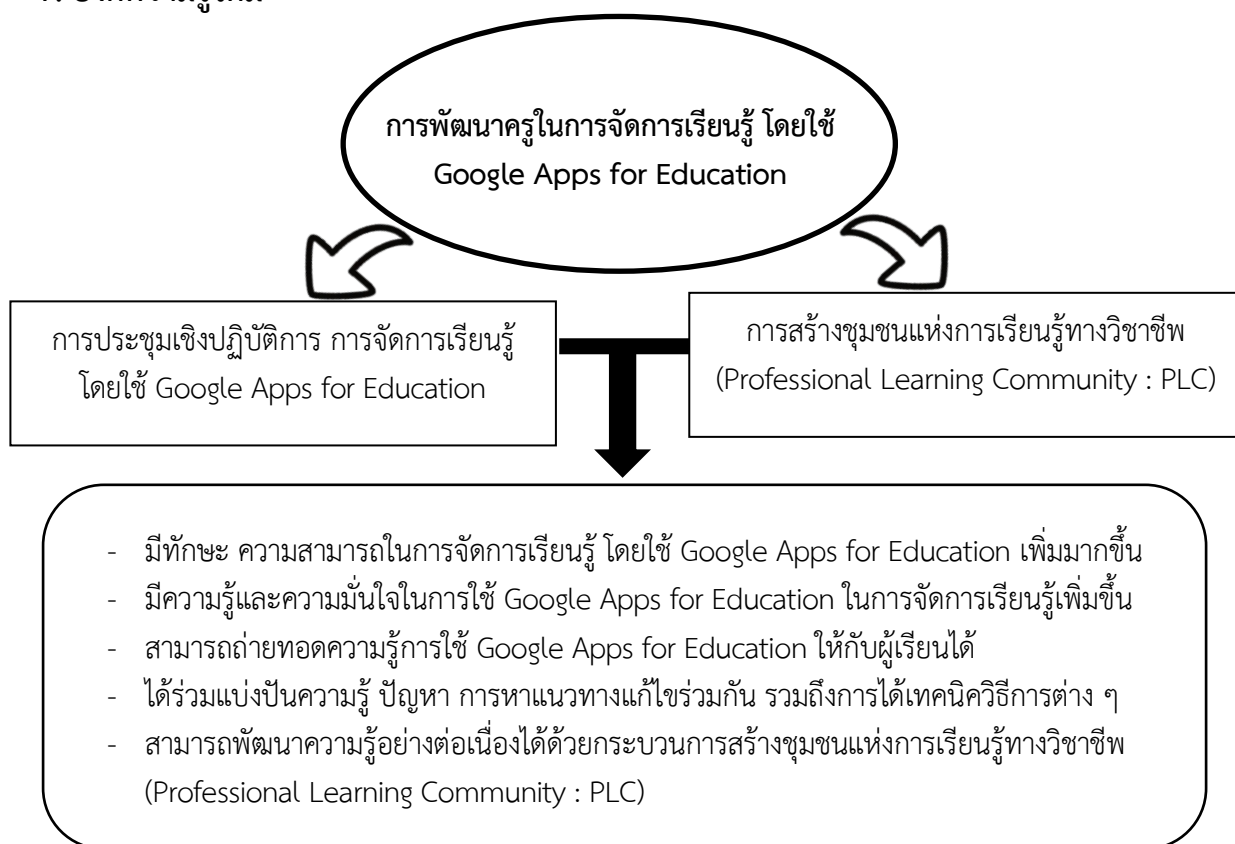
6.2 จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัย เทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education ได้แก่ 1) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community

: PLC) ซึ่งการการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สามารถพัฒนาให้ครูมีความรู้ ทักษะ และมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ร่วมวิจัยมีความต้องการและความตั้งใจเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นฐานเดิม อีกทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งมีวิทยากรผู้มีความรู้ ทักษะอันดี ได้ให้ความรู้ การฝึกปฏิบัติ สามารถทำให้ผู้ร่วมวิจัยนำไปใช้จัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education พัฒนาควบคู่กับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่มีระบบ แบบแผน และมีความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษตมา พรหมรักษา (2559) ที่ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางส่งเสริมการยอมรับภูเกิลแอปส์เพื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางส่งเสริมการยอมรับภูเกิลแอปส์เพื่อการเรียนการสอนฯ คือ ผู้บริหาร บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และผู้เรียน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในการทำให้เกิดการยอมรับภูเกิลแอปส์เพื่อการเรียนการสอน ดังนี้ 1) ผู้บริหาร ควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการใช้ภูเกิลแอปส์เพื่อการเรียนการสอนที่ชัดเจน และจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงเครือข่ายในมหาวิทยาลัย และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ (Device) ในการเข้าถึงการใช้งาน 2) บุคลากรสายวิชาการ ควรมีความรู้ความเข้าใจและฝึกฝนการใช้งานภูเกิลแอปส์เพื่อการเรียนการสอน 3) บุคลากรสายสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี จะต้องจัดทำหลักสูตรเพื่อฝึกอบรมการใช้งานภูเกิลแอปส์เพื่อการเรียนการสอนให้แก่ผู้ใช้งานอย่างทั่วถึง และมีช่องทางในการให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใช้งาน รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้และสร้างแรงจูงใจในการใช้งาน และ 4) ผู้เรียน ควรศึกษาความรู้และฝึกฝนการใช้งานภูเกิลแอปส์เพื่อการเรียนการสอน เพื่อนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนและในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ ชมพู แสนเสน (2559) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Apps for Education โรงเรียนมัธยมวชิรขุมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Apps for Education ได้ดำเนินการ 2 วงรอบ โดยใช้แนวทางในการพัฒนา 3 แนวทาง คือ 1. การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2. การมอบหมายงาน 3. การนิเทศภายใน อีกหนึ่งแนวทางคือ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ซึ่งสอดคล้องกับ กวินทร์เกียรติ นรินทร์พละ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพสำหรับข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย หลักการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครู มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับวิชาชีพครู โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดศักยภาพที่จำเป็น ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ รูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) และการศึกษานบนพื้นฐานของการวิจัย เป็นต้น

6.3 จากการศึกษาผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education เพิ่มขึ้น ทั้งรายบุคคลและโดยรวม สามารถสรุปได้จากผลการทดสอบความรู้ของผู้ร่วมวิจัย มีผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยรวมนีค่า ($\bar{X} = 11.43$) คิดเป็นร้อยละ 57.15 และหลังเชิงปฏิบัติการโดยรวมนีค่า ($\bar{X} = 18.71$) คิดเป็นร้อยละ 93.55 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนของความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 7.29$) คิดเป็นค่าร้อยละคะแนนของความก้าวหน้า

เท่ากับ 36.45 และผลจากการพัฒนาครูด้วยกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ Google Apps for Education พบว่า ผู้ร่วมวิจัยสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ และสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบระหว่างการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีการให้ความรู้ผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้ Google Apps for Education ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อได้อย่างรวดเร็ว มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสื่อที่ใช้สอน สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน มีแบบแผน มีกระบวนการ มีขั้นตอน และมีความต่อเนื่อง ซึ่งการประชุมปฏิบัติการที่เน้นการปฏิบัติ การฝึกจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education พัฒนาต่อเนื่องด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ทำให้ผู้ร่วมวิจัยได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งอาจเป็นเพราะได้คู่มือที่ทันสมัย เข้าใจง่าย และเพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชมพู แสนเสน (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Apps for Education โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในผลการวิจัยพบว่า ครูมีการพัฒนาตนเองและมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Apps for Education สูงกว่าก่อนได้รับการพัฒนาสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ มีทักษะ ในการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Apps for Education ได้ สอดคล้องกับ โกวิทย์ ปิติพงศ์พล (2563) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดียด้วย Google Apps for Education เพื่อการจัดการเรียนรู้ในวิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดียด้วย Google Apps for Education เพื่อการจัดการเรียนรู้ในวิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย ด้านความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย เพื่อการจัดการเรียนรู้ก่อนการพัฒนาผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการผลิตสื่อมัลติมีเดีย มีค่าคะแนน ($\bar{X} = 9.90$) จากคะแนนเต็ม 20 คิดเป็นร้อยละ 49.50 หลังจากได้รับการพัฒนาผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อมัลติมีเดีย เพื่อการจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น มีค่าคะแนน ($\bar{X} = 17.70$) คิดเป็นร้อยละ 88.50 และมีค่าร้อยละความก้าวหน้า 39.00 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ บุญศล (2564) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาวิทยาลัยเทคโนโลยีสว่างแดนดิน ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการจัดกิจกรรม PLC ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ฝึกให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองและมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา และสอดคล้องกับ Mor (2012) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ Google Apps for Education เพื่อการจัดการเรียนรู้กรณีศึกษาของเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม (IET : Technology Coffee Moring) โดยได้ทำการสอนในระดับปริญญาโทด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ซึ่งเน้นในการสร้างแรงจูงใจของการมีส่วนร่วมระหว่างนักศึกษาและผู้สอนโดยใช้ Google Apps For Education เพื่อการจัดการเรียนรู้ในการเชื่อมโยงเว็บไซต์ คอร์สเรียน กับรายละเอียดบรรยาย พร้อมกับแบ่งปันข้อมูล ผลการวิจัย พบว่า ระบบปฏิบัติการของ Google มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการในการใช้งานของผู้เรียนและผู้สอนทำให้สามารถจัดเตรียมผู้เรียนได้อย่างจริงจัง

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education
วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จากภาพที่ 1 การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education วิทยาลัยเทคนิคเขาวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 2 แนวทาง คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ซึ่งเมื่อพัฒนาควบคู่กัน จะทำให้ครูมีทักษะ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ Google Apps for Education เพิ่มมากขึ้น มีความรู้และความมั่นใจในการใช้ Google Apps for Education ในการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น สามารถถ่ายทอดความรู้การใช้ Google Apps for Education ให้กับผู้เรียนได้ มีโอกาสได้ร่วมแบ่งปันความรู้ ปัญหา การหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน รวมถึงการได้เทคนิควิธีการต่าง ๆ และสามารถพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องได้ด้วยกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารหรือหน่วยงานควรมีการสนับสนุนทั้งครูและนักเรียน ให้มีความรู้ ทักษะในการใช้เครื่องมือหรือชุดโปรแกรมต่าง ๆ อย่างครอบคลุม หลากหลาย และต่อเนื่อง

8.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ช่วยให้ครูมีการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษาควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีหัวข้อเนื้อหาที่หลากหลาย ตรงกับความต้องการของครู

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า คู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญที่ทำให้ผู้เข้าร่วมการประชุมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเป็นอย่างดี ดังนั้นในการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการทุกครั้งควรมีการจัดทำคู่มือที่เข้าใจง่ายและมีเนื้อหาที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เข้าประชุมได้นำไปศึกษาและสามารถปฏิบัติตามคู่มือได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบหรือโปรแกรมอื่น ๆ เช่น Canva Kahoot Youtube Tiktok เป็นต้น

8.3.2 ควรทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนหรือวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อยืนยันผลการวิจัยให้มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)

พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2560). การพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

โกวิทย์ ปิติพงศ์พล. (2563). การพัฒนาครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดียด้วย Google Apps for Education เพื่อการจัดการเรียนรู้ในวิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ชมพู แสนแสน. (2559). การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ผ่าน Google Apps for Education โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ไพรัชชนพ วิริยวรกุล และดวงกมล โพธิ์นาค. (2557). **Google Apps for Education นวัตกรรมทางการศึกษายุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิทยาลัยเทคนิคเขาวง. (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565**. กาสสินธุ์ : วิทยาลัยเทคนิคเขาวง.
- อนันต์ ศรีอำไพ. (2550). **การบริหารทรัพยากรบุคลากรทางการศึกษา**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Mor, Y. Z. (2022). **IET Technology Coffee Morning: Using Google Apps to Facilitate Dialectical Education**. Retrieved 8 March 2022. from <http://cloudworks.ac.uk/cloudscape/view/2383>

**การศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้
5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละครรายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ***
**THE STUDY OF CREATIVE THINKING SKILL USING 5 STEPS LEARNING
PROCESS WITH DRAMATICS IN S 31101 SOCIAL STUDIES OF TENTH
GRADE STUDENTS RONGKHAM SCHOOL**

กิตตินันท์ วงษ์แสง¹, อังคณา ตุงคะสมิต²
Kittinan Wongsadaeng¹, Angkana Tungkasamit²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2}
Faculty of Education, Khon Khaen University^{1,2}
Email : kittinan.wo@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำที่ได้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร รายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำที่ได้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร รายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา 3) ศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร รายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สังคมมนุษย์ จำนวน 5 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบอัตนัยมีลักษณะเป็นสถานการณ์ มีคะแนนเต็ม 20 คะแนน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 4) แบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร มีคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละครในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.17

คำสำคัญ : ทักษะการคิดสร้างสรรค์; กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น; การแสดงละคร

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the creative thinking skill of tenth grade students in Rongkham School who have learned by using a 5 STEPs learning process with dramatics in social studies subject S31101 2) to study learning achievements of tenth grade students in Rongkham School who have learned by using a 5 STEPs learning process with dramatics in social studies subject S31101 3) to study the attitudes of tenth grade students in Rongkham School in the management of learning using a 5 STEPs learning process with dramatics in social studies subject S31101. The sample group consisted of the 40 students in grade 10 at Rongkham School, Rong Kham District, Kalasin Province, under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin, who were studying in the first semester of academic year 2021. This research was a Quasi Experimental Research using One Group Pretest – Posttest Design. The instruments for the study included 1) 5 lesson plans using a 5 STEPs learning process with dramatics in unit 4 Human Society within 12 hours of learning activities, under the Social Studies, Religion and Culture Department. 2) a creative thinking skills test, which is a subjective test about situations, 20 points 3) The 4-choice multiple choice achievement test in 30 items 4) a questionnaire on attitudes of the students towards organizing learning management using a 5 STEPs learning process with dramatics in 20 questions that are rating scale 5-level.

The research finding were as follow: 1) The students who have learned by using a 5 STEPs learning process with dramatics have a creative thinking skills posttest mean score was higher than the pretest mean score with statistically significantly at the level of .01 2) The students who have learned by using a 5 STEPs learning process with dramatics have a learning achievement posttest mean score was higher than the pretest mean score with statistically significantly at the level of .01 3) The students in tenth grade have an attitude towards learning management by 5 STEPs learning process with dramatics at a high level with a total mean score of 4.22 and a standard deviation of 0.17.

Keywords : Creative thinking skills; 5 STEPs learning process; Dramatics

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกในศตวรรษที่ 21 ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง และเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ผู้คนในสังคมต้องเผชิญกับข้อมูลข่าวสารที่จะต้องวิเคราะห์ พร้อมทั้งมีการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ในสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้นำไปสู่สภาพการณ์ของการ แข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันตลาดแรงงานก็ต้องการคนที่มีความรู้ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ มีทักษะการทำงาน พร้อมทั้งจะเรียนรู้และทันต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การจัดการศึกษาจะต้องพัฒนาคนไทย สร้างและเตรียมเยาวชนของชาติยุคใหม่ เข้าสู่โลกศตวรรษที่ 21 เพื่อพร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถดำรงตนให้อยู่รอดได้ ในกระแสโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

จากการที่ผู้วิจัยสังเกต และสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรื่องคำ พบว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังพบปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนักเรียน ไม่กล้าคิด ไม่กล้าแสดงออก ไม่สามารถคิดหาคำตอบได้หลากหลายรูปแบบ และ คล่องแคล่วรวดเร็ว ในเนื้อหาสาระ การเรียนรู้ที่กำหนดให้เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งยังขาดความริเริ่มในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ในรายวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีเนื้อหาจำนวนมากครูผู้สอนเน้นการสอนด้วยการให้จำมากกว่าการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม ๆ ทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา

กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความมุ่งหวังของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของ ผู้เรียน ให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และตัดสินใจแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมจิตสาธารณะโดยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ตอบแทนสังคม มีลักษณะสำคัญ คือ 1) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งยึดหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และมุ่งการพัฒนาความสามารถ พื้นฐานที่จำเป็นของผู้เรียน ในด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยอาศัยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ 2 ทฤษฎี คือ (1) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ (2) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 2) มีการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นของผู้เรียน 3 ด้าน คือด้าน ภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้กำหนด จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย และเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) คือความสามารถ ด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2558)

การใช้กระบวนการทางละครตลอดจนการนำเอาความรู้ในการสร้างสรรค์ละครมาปรับใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนหรือเป็นเทคนิคการสอนจะช่วยให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงในการทำงานและการพัฒนาตัวเองจากการทำงานกลุ่มกับเพื่อน มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนเน้นทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกและผจญภัย พัฒนาการคิดสร้างสรรค์และแสดงออกร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกัน (พรรัตน์ ดำรุง, 2547) ผู้วิจัยยังพบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนร่องคำได้นำนักเรียนเข้าร่วมการประกวด และได้รับรางวัลจากการประกวดละครประวัติศาสตร์ และละครคุณธรรม ในการทำงานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการ และเทคโนโลยีของนักเรียน และการแข่งขันอื่นๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศหลายครั้ง นักเรียนโรงเรียนร่องคำจึงให้ความสนใจในการแสดงละครเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่านักเรียนมีความต้องการได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มีความสนุกสนานไม่น่าเบื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ รัชยา วีรการต์ (2561) กล่าวว่าการศึกษาศิลปะการละครรวมไปถึงการสร้างละครและการจัดเสนอละครจะนำไปสู่การพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ความรู้จากการทำงานละคร เน้นการฝึกฝนอย่างเข้าใจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียน การใช้ละครเป็นสื่อการเรียนรู้หัวข้อหรือประเด็นทางสังคมที่ใช้แพร่หลาย ในกิจกรรมละครที่เกิดขึ้นและสัมพันธ์กับโรงเรียนและผู้ชมในโรงเรียน เพื่อสื่อสารข้อมูลทางสังคม เพื่อเป็นเครื่องมือการสอนหรือเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่เป็นเยาวชน

จากการศึกษาเอกสารข้อมูลและปัญหาที่กล่าวไว้ข้างต้นพบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและแสดงออกซึ่งศักยภาพด้านการแสดง ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในการนำกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา เรื่องสังคมมนุษย์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน พัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นตลอดจนเป็นผู้ใช้ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและก่อประโยชน์ให้กับสังคม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำที่ได้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร รายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำที่ได้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร รายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร รายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง มีความกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์

3.2 เป็นการพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนอย่างหลากหลายทั้งด้านการคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมถึงความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3.3 เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละครเพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการทดลองขั้นต้น โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) เพื่อศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สังคมมนุษย์ จำนวน 5 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.36 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ มีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สังคมมนุษย์ ซึ่งเป็นแบบอัตนัยมีลักษณะเป็นสถานการณ์ มีคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่ง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.30 – 0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.30 – 0.90 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 3) แบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเชิงบวก และข้อคำถามเชิงลบ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ จากแบบทดสอบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน หลังจากนั้นนำมาทดสอบสมมติฐานด้วยการหาการหาค่าความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย t-test (บุญชม ศรีสะอาด, 2543) 2. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น

(5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป หลังจากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

5. ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ โดยดำเนินการวิจัยแบบการทดลองขั้นต้น โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิจัย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนเรียน	40	20	8.78	1.59	24.91*
หลังเรียน	40	20	14.93	1.99	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร มีคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการทดสอบก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์เฉลี่ย เท่ากับ 8.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.59 การทดสอบหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์เฉลี่ย เท่ากับ 14.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.99

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนเรียน	40	20	12.48	1.91	18.37*
หลังเรียน	40	20	22.05	2.93	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง การทดสอบก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 12.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.91 การทดสอบหลังเรียน นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ย เท่ากับ 22.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.93 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร

เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 5 แผนแล้ว ทำการทดสอบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละครด้วยแบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เรียน จำนวน 20 ข้อ มีคะแนนประเมิน 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยปานกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเชิงบวก และข้อคำถามเชิงลบ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละครในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.17

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์จากการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร มีคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) เป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้เรียนได้มีโอกาส สร้างความคิด และนำความคิดของตนไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อที่เหมาะสมทำให้ความคิดนั้น ออกเป็นรูปธรรมชัดเจน (ประยูร ไทยธานี, 2556) การใช้กระบวนการทางละครตลอดจนการนำเอาความรู้ในการสร้างสรรค์ละครมาปรับใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนจะช่วยให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรงในการทำงานและการพัฒนาตัวเองจากการทำงานกลุ่มกับเพื่อน ใช้กระบวนการคิดที่สร้างสรรค์ของตนเองในการรังสรรค์ชิ้นงาน มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน เน้นทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกฝึกฝนการพัฒนาการคิดสร้างสรรค์และแสดงออกร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกัน (พรัตน์ ดำรุง, 2547) โดยผู้วิจัยนั้นได้นำเทคนิคการแสดงละครเข้ามาผนวกกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในขั้นที่ 1 การเรียนรู้ตั้งคำถาม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละครที่ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดเพื่อตั้งประเด็นคำถามขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ เป็นกระบวนการค้นหาแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของคำถามที่นักเรียนได้ตั้งไว้ ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนร่วมกันนำองค์ความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นเรื่องราวเพื่อที่จะเป็นการสื่อสารในประเด็นที่นักเรียนสนใจให้กับผู้ชม การเรียนรู้ที่จะนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิพากษ์วิจารณ์ โดยมีครูผู้สอนสมาชิกในห้องเรียนร่วมกันเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาละครให้มีความน่าสนใจ และนำเสนอองค์ความรู้ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม คือ การที่นักเรียนนำละครที่ตนเองสร้างขึ้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน

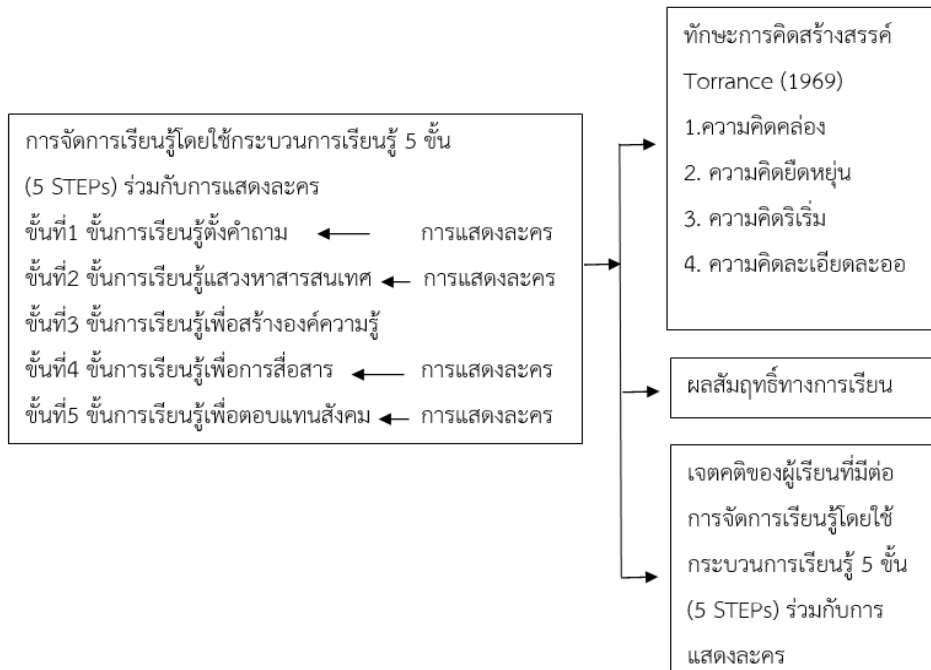
ของนักเรียนเอง ซึ่งจากกระบวนการดังกล่าวจะเห็นได้ถึงการส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมจากกระบวนการการคิด สร้างสรรค์ผลงานด้วยความตั้งใจ เหมาะสมต่อวัยของนักเรียนดังที่ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2558) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง เกิดแรงจูงใจในใฝ่สัมฤทธิ์ และเด็กสามารถนำความรู้ไปประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาสังคม สร้างผลงาน สร้างนวัตกรรม เพื่อนำไปบริการสังคม เผยแพร่ต่อชุมชนต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพักตร์ ช่วยพันธ์, อารี สาริปา, สุพัฒน์ บุตรดี (2560) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น เมื่อเทียบกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชยา วีรการณ (2561) ได้ทำการศึกษา กระบวนการสร้างสรรค์ละครเวทีเพื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้านการเมือง การปกครองเมืองสงขลาของเยาวชน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กระบวนการละครช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มตัวอย่างได้เป็นอย่างดี

6.2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น ร่วมกับการแสดงละคร เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความมุ่งหวังของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของ ผู้เรียน ให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ดังที่ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2558) กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การสื่อความหมายข้อมูลแบบต่าง ๆ การแปลผล จนถึงการสรุปผล หรือการสร้างคำอธิบาย เป็นการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งเป็นแก่นความรู้ประเภท 1. ข้อเท็จจริง 2. ค่านิยม 3. มโนทัศน์ 4. หลักการ 5. กฎ 6. ทฤษฎี ทั้งยังสามารถนำเสนอความรู้ด้วยการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน และเป็นที่น่าสนใจ เป็นการนำเสนอด้วยวาจากระบวนการคิดและการให้เหตุผลของผู้เรียน สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และสอดคล้องกับ ปิ่นนรา บัวอิน (2556) กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนตามหลักการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีลักษณะเป็นการจัดการเรียนรู้ตามบริบทและธรรมชาติของวิชา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามที่คาดหวัง การนำเทคนิคการแสดงละครมาใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นสามารถพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังที่ พรรรัตน์ ดำรุง (2547) กล่าวว่า การละครจะส่งเสริมความจำ เพราะการที่เด็กได้กระทำด้วยตนเองจะช่วยให้เกิดความจำได้ดีที่สุด ทั้งยังเป็นการกระตุ้นจินตนาการและการใช้ความคิดเพราะละครจะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสแสดง เช่น การแสดงบทบาทสมมติ จะช่วยให้เด็กได้คิด ได้จินตนาการ ได้พัฒนาสมองและ สติปัญญา และเป็นการเปิดโอกาสให้ค้นพบความสามารถต่างๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อน การที่ครูให้ เด็กแสดงออก ครูสามารถค้นพบสิ่งต่างๆ ในตัวเด็กได้และได้เปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบ

ความสามารถต่างๆ ที่ไม่เคยได้รู้มาก่อน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พงศธร จันเจียวใช้ (2562) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง รายวิชา ส31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง รายวิชา ส31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนสอบผ่านเกณฑ์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 76.47 ของจำนวนนักเรียน ทั้งหมด 34 คน และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 73.03 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรุณมัย ยิงนอก (2564) ซึ่งได้ทำการศึกษาศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่องทรัพยากรธรณี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่องทรัพยากรธรณี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร รายวิชา ส 31101 สังคมศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละครในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.17 จากการสังเกตของผู้วิจัยในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร ผู้เรียนให้ความสนใจในการทำกิจกรรมในทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร เป็นการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ แปลกใหม่ และสนุกสนานสำหรับนักเรียน ทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ รวมไปถึงเป็นการส่งเสริมการกล้าแสดงออก ค้นพบศักยภาพด้านการแสดงของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา ที่แต่เดิมนั้น ผู้เรียนมักมีเจตคติว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ไม่มีความสุขในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และนลินี บำเรอราช (2560) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านทักษะการพูดโดยการแสดงละครของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจฬาลงกรณ์ เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการพูดโดยใช้การแสดงละคร อยู่ในระดับดีเนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละครก่อให้เกิดบรรยากาศที่สนุกสนานนักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาภายใต้บรรยากาศที่คล้ายกับชีวิตประจำวันที่นักศึกษาได้สัมผัสจริง โดยที่ครูเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ และคอยให้ความช่วยเหลือเท่านั้น

7. องค์กรความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์กรความรู้การศึกษาที่ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละครรายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ

จากภาพที่ 1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละคร หมายถึง รูปแบบการวิจัยที่ผู้วิจัยนำขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) มาร่วมกับการแสดงละครเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทางสติปัญญาโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญให้นักเรียนได้เข้าใจกระบวนการคิดสร้างสรรค์ อย่างเป็นขั้นตอน ประกอบด้วย 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ตั้งคำถาม คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การแสดงละครที่ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดเพื่อตั้งประเด็นคำถามที่นักเรียนมีความต้องการที่จะหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้แนวทางในการแสดงละครมาใช้เพื่อเป็นการกำหนดภาระหน้าที่ของนักเรียนในการแสวงหาแหล่งข้อมูลตามที่นักเรียนได้รับผิดชอบ

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ เป็นกระบวนการที่ให้ผู้เรียนอภิปราย และหาข้อสรุปของกลุ่มเพื่อเป็นการสรุป องค์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร คือ กระบวนการที่นักเรียนร่วมกันนำองค์ความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นเรื่องราวเพื่อที่จะเป็นการสื่อสารในประเด็นที่นักเรียนสนใจให้กับผู้ชม การเรียนรู้ที่จะนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิพากษ์วิจารณ์ โดยที่ครูผู้สอน และสมาชิกในห้องเรียนร่วมกันเสนอแนวทางในการพัฒนาละครให้มีความน่าสนใจ และนำเสนอองค์ความรู้ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม คือ กระบวนการที่นักเรียนนำละครที่ตนเองสร้างขึ้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ทั้งในโรงเรียนและในชุมชนของนักเรียน

ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความคิดคล่อง 2) ความคิดยืดหยุ่น 3) ความคิดริเริ่ม และ 4) ความคิดละเอียดลออ ทั้งยังพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านต่างๆได้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละครครูผู้สอนควรติดตามและให้ความช่วยเหลือ แนะนำนักเรียนบางกลุ่มที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมได้ตามเวลาที่กำหนดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และปฏิบัติได้ทันเพื่อน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.1.2 ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรคำนึงถึงเรื่องเวลา เนื้อหาสาระและจำนวนนักเรียน ภายในห้องเรียน เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอน ต้องคอยให้คำแนะนำแก่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ถ้าเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สั้นและนักเรียนมีจำนวนมากจะทำให้ครูผู้สอนดูแลได้ไม่ทั่วถึง

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ร่วมกับการแสดงละครมาใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นอื่น ๆ

8.3.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ไปใช้ใช้เทคนิคการสอนอื่นๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะด้านต่างๆของนักเรียน

9. บรรณานุกรม

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2550). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กทม. : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- ประยุทธ์ ไทยธานี. (2556). การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ปิ่นนรา บัวอิน. (2558). ความสามารถในการด้านการคำนวณ. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2564. จาก <http://203.172.238.228/plan/km1/?name=research&file=readresearch&id=36>
- พงศธร จันเจียวใช้. (2562). การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง รายวิชา ส 31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พรรัตน์ ดำรง. (2547). การละครสำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีรฤทธิ ยิ่งนอก. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่องทรัพยากรธรณี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญพักตร์ ช่วยพันธ์, อารี สารีปา, สุพัฒน์ บุตรดี. (2560). ผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 17(2). 163-173.
- รัชชา วีรการต์. (2561). กระบวนการสร้างสรรค์ละครเวทีเพื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้านการเมืองการปกครองเมืองสงขลาสำหรับเยาวชน. สงขลา : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และนลินี บำเรอราช.(2557).การศึกษาผลสัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านทักษะการพูดโดยการแสดงละครของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจำปาศักดิ์. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

**การพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน
(5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูเซล รายวิชา ส23101 สังคมศึกษา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร่งคำ***

**THE DEVELOPMENT OF LEARNING AND INNOVATION SKILL BY 5 STEPS
LEARNING PROCESS WITH CAROUSEL TECHNIQUE IN S23101 SOCIAL
STUDIES SUBJECT OF GRADE 9 STUDENTS RONGKHAM SCHOOL**

อณิฎารัต บุตสุริย์¹, อังคณา ตุงคะสมิต²
Aniyarat Butsuri¹, Angkana Tungkasamit²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2}
Faculty of Education, Khon Kaen University^{1,2}
Email : aniyarat_buthuri@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม รายวิชา ส23101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูเซล โดยมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส23101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูเซล โดยมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร่งคำที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูเซล จำนวน 8 แผน 16 ชั่วโมง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลปฏิบัติการ ได้แก่ แบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการณ์ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ แบบประเมินทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม แบบทดสอบย่อยวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาทำนองจร 3) เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย 3 ทักษะ 1) ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 30 คน คิดเป็น

ร้อยละ 100.00 จากนักเรียนทั้งหมด 30 คน และมีคะแนนเฉลี่ย 25.43 จากคะแนนเต็ม 30 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 84.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 นักเรียนทั้งหมด 30 คน และมีคะแนนเฉลี่ย 34.13 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) ผลการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 นักเรียนทั้งหมด 30 คนและมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.70 จากคะแนนเต็ม 30 คิดเป็นร้อยละ 75.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 นักเรียนทั้งหมด 30 คน และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.57 จากคะแนนเต็ม 30 คิดเป็นร้อยละ 78.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม; กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs); เทคนิคคารูเซล

ABSTRACT

The purposes of the present research were: 1) To Development of Learning and Innovation Skills in S23101 Social Studies of Grade 9 Students by 5 Steps Learning Process with Carousel Technique were at least 70% of the students who passed the prescribed criterion of 70% out of total score 2) To Development learning achievement in S23101 Social Studies of Grade 9 Students by 5 Steps Learning Process with Carousel Technique. There were at least 70% of the students who passed the prescribed criterion of 70% out of total score. The target group used in research is Grade 9 Students of Rongkham School in the first semester of academic year 2022 total 30 people conduct research using The Action Research tools are divided into 3 types; 1) The tools used in the operation are the learning management plan that provides learning and Innovation skills activities, 5 Steps Learning Process with Carousel Technique of full 9 study plans 16 hours 2) Research reflective instruments consisted of post lesson report, teacher observation by observation form and observation pattern of student learning behavior, student interview form, communication and collaboration skills evaluation form, creativity and innovation skills evaluation form, critical thinking and solving skills tests of each operational cycle. 3) The tools used to evaluate the performance were critical thinking and solving skills tests, a learning achievement test. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The research found that: 1. The results of learning and innovation skills development in three skills found that: 1) Test results, measure communication and collaboration skills evaluation were 30 students could passed the criteria which was 100%, with the average score of 25.43 out of 30 which was 84.78%, These result were higher than specified criterion. 2) Test results, measure creativity and innovation skills evaluation

were 30 students could passed the criteria which was 100%, with the average score of 34.13 out of 40 which was 85.33%, These result were higher than specified criterion. 3) Test results, measure critical thinking and solving skills evaluation were 23 students could passed the criteria which was 76.67%, with the average score of 22.70 out of 30 which was 75.67%. These result were higher than specified criterion. 2. Test results, measure learning achievement were 26 students could passed the criteria which was 86.67%, with the average score of 23.57 out of 30 which was 78.56%. These results were higher than specified criterion.

Keywords : Learning And Innovation Skills; 5 Steps Learning Process; Carousel Technique

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูงส่งผลต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและเท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุกมิติรอบด้าน โรคอบู้ตีใหม่คร่ำชีวิตคนหลายสิบล้านคนทำให้เกิดกระแสความปกติใหม่ (New Normal) เทคโนโลยียุคดิจิทัลจึงกลายเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นของชีวิต การพัฒนาและปฏิรูปประเทศที่ต้องเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและโลก การศึกษาไทยปรับตัวได้ไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้ไม่เต็มที่ การสร้างทักษะใหม่ ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2564)

ภาคีความร่วมมือเพื่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หรือ P21 (The Partnership for 21st Century Learning) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาที่เน้นการสร้างทักษะความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ทั้งในด้านการงานและการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกัน โดยกำหนดกรอบการพัฒนาการศึกษา เรียกว่า กรอบการเรียนรู้ทักษะจำเป็นเพื่อศตวรรษที่ 21 (Framework for 21st Century Learning) มีเป้าหมายที่ต้องการให้นักเรียนเกิดทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ (The Partnership for 21st Century Skills, 2009) นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดหมาย คือ นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต ซึ่งได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของนักเรียนในข้อ 2 คือ ความสามารถในการคิด มีทั้งความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ และข้อที่ 4 คือ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น และข้อที่ 5 คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีทักษะกระบวนการ

ทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีคุณธรรม ทำให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักคิดรู้จักทำมีความแปลกใหม่ มีการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง มีวิจรณ์ญาณในการแก้ปัญหาไปสู่การสร้างนวัตกรรมตามแผนการศึกษา แห่งชาติพุทธศักราช 2560 - 2579 การศึกษา 4.0 ที่มีเป้าหมายให้นักเรียนสามารถสร้างนวัตกรรม ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งมีความสอดคล้องกับทักษะเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในศตวรรษ ที่ 21 นั่นคือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skill) วิจรณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวว่า ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมนี้เป็นทักษะพื้นฐานที่มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ทุกคนต้องเรียนรู้เพราะยิ่งโลกเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นเรื่อย ๆ ความซับซ้อนยิ่งมากขึ้น คนที่อ่อนแอใน ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมจะเป็นคนที่ตามโลกไม่ทัน การใช้ชีวิตก็เลยยากลำบาก ซึ่งทักษะ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ประกอบด้วยทักษะย่อย ๆ ดังต่อไปนี้ 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจรณ์ญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ (Communication and Collaboration) 3) ทักษะ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) เมื่อนักเรียนได้ฝึกทักษะการ เรียนรู้เหล่านี้จะเกิดความชำนาญ แล้วจะทำให้เป็นคนมีความเชี่ยวชาญในการคิดได้อย่างเป็นระบบ สามารถใช้เหตุผลและตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนและความแตกต่างได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ใช้ทักษะการสื่อสารได้อย่างชัดเจน สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างสร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้ความคิดและจินตนาการในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและใช้นวัตกรรมได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นลักษณะของคนในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องการเป็นอย่างมาก

จากงานวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้น เพื่อทำการวิจัยเชิงนโยบายและเผยแพร่ผลงานวิจัย ได้กล่าวต่อนึ่งว่า “ระบบการศึกษาของไทยยัง มีความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาในระดับสูงและระบบการเรียนการสอนไม่เหมาะกับบริบทของ ศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมที่สำคัญ รวมทั้งทักษะด้าน สารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งนักเรียนควรจะต้องมีความรู้พื้นฐานในด้านสารสนเทศ ด้านสื่อและ ด้านไอซีที ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและสื่อต่าง ๆ ได้ อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการจัดการเชื่อมโยงข้อมูล ประเมินและสร้างสารสนเทศจนถึงการ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีจริยธรรมและคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมาย (สุพรรณิ ขาญประเสริฐ, 2556)

โรงเรียนร่องคำมีจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ซึ่งการจัดการ การเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษานั้น มีการวิเคราะห์ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับทีม ชุมชนทางวิชาชีพโดยกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ยังพบปัญหาและอุปสรรค คือ การสอนที่เน้นให้นักเรียนท่องจำมากกว่าสอนให้ นักเรียนเกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ และไม่มีรูปแบบการสอนที่หลากหลายจึงทำให้นักเรียนเกิดความ เบื่อหน่ายไม่ค่อยสนใจในบทเรียน รวมไปถึงเนื้อหาในรายวิชาที่มีมากทำให้การสอนที่มีกิจกรรม ทำงานเป็นกลุ่มค่อนข้างน้อย และไม่คอยเน้นให้เกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจรณ์ญาณและการ แก้ปัญหา ทำให้ทักษะที่ควรเร่งดำเนินการพัฒนาและสามารถทำให้นักเรียนดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

นั้นได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิต และการทำงาน เพื่อความสำเร็จของนักเรียนทั้งทางด้านการทำงานและการดำรงชีวิต โดยเชื่อมโยงกับระบบส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมินหลักสูตรและการสอน การพัฒนาวิชาชีพครู และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา, 2557) ผู้วิจัยจึงมีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน นั่นคือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สัมพันธ์กับสุขภาพ ตรีศิลป์ (2556) ที่กล่าวว่า สาธารณสุขของการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ แสดงให้เห็นว่าทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมเป็นทักษะที่มีความพร้อมสำหรับการดำรงชีวิตที่ซับซ้อนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในการทำงานมากขึ้น โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การคิดเชิงวิเคราะห์และการทำงานร่วมกันเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนในอนาคต

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5 STEPs) ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญตามความมุ่งหวังของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมจิตสาธารณะโดยให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ตอบแทนสังคมซึ่งมี 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ตั้งคำถาม ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร และขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม มีลักษณะสำคัญ คือ 1) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งยึดหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และมุ่งการพัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นของนักเรียนในด้านภาษา ด้านคำนวณ และด้านเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธดนย์ มหาโยธี (2563) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ร้อยละ 75.50 ของคะแนนเต็มสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนร้อยละ 74.35 ของคะแนนเต็มสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และจากงานวิจัยของกิตตินันท์ วงษ์แสง (2565) ที่ได้ทำการศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5STEPS) ร่วมกับการแสดงละครรายวิชา ส31101 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนั้นจากการศึกษาพบว่า ถ้ามีการนำเทคนิคการสอนแบบคารูลเซล ซึ่งเป็นเทคนิคการสอนที่ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีที่ช่วยทำให้นักเรียนเกิดการกระตือรือร้นในการทำงานเป็นกลุ่ม กระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ระดมความคิด แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม นักเรียนได้เรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ หรือทบทวนความรู้เดิมที่มีอยู่ผ่านการ

เคลื่อนไหวโดยกิจกรรมการเข้าฐานเพื่อตอบคำถามหรือประเด็นปัญหาที่ครูกำหนดขึ้นมา โดยฐานกิจกรรมจะอยู่รอบๆ ห้องเรียนและนักเรียนจะได้เวียนเข้าฐานไปเรื่อย ๆ ตามเวลาที่กำหนด เมื่อเวียนฐานจนครบ นักเรียนจะทราบคำตอบที่หลากหลายจากความคิดของทุกกลุ่ม นอกจากนั้นนักเรียนมีโอกาที่จะไตร่ตรองและปรับแต่งคำตอบก่อนแบ่งปันคำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและช่วยให้นักเรียนสามารถฝึกการประเมินติดตามงานของผู้อื่นร่วมอภิปรายงานต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นผ่านการเขียนข้อเสนอแนะ (Kagan & Kagan, 2009; Martha, 2015) ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการประเมินผลงานและแสดงความคิดเห็นผ่านข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ฝึกให้นักเรียนยอมรับฟังความเห็นต่างของผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติศักดิ์ ทองสร้อย (2565) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคคารูลเซล ร่วมกับการใช้คำถามพัฒนาการคิดขั้นสูงทำให้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาเอกสารข้อมูลและปัญหาที่กล่าวไว้ข้างต้นและปัญหาที่พบทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูลเซล มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม รายวิชา ส23101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมตลอดจนนำความรู้และทักษะที่เกิดขึ้นไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและก่อประโยชน์ให้กับสังคม รวมไปถึงเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม รายวิชา ส23101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูลเซล โดยมีจำนวนนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.1.1 เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ โดยมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป

2.1.2 เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป

2.1.3 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา โดยมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป

2.2 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ส23101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูลเซล โดยมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 นักเรียนได้ฝึกทักษะทางสังคม เช่น กระบวนการคิด การแก้ปัญหา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การสื่อสาร การใช้สื่อเทคโนโลยี และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.2 นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบจากกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูลเซล สามารถพัฒนากระบวนการคิดได้อย่างเป็นขั้นตอน

3.3 ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับสื่อเทคนิคคารูลเซล ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับอื่น ๆ หรือกลุ่มสาระอื่น ๆ ได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & Mc taggart (1988) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งดำเนินการตามวงจรปฏิบัติ 4 ขั้นตอน (PAOR) คือ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/10 จำนวน 30 คน โรงเรียนรุ่งคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามลักษณะการใช้งาน ออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูลเซล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม จำนวน 8 แผน 16 ชั่วโมง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลปฏิบัติการ ประกอบด้วย 2.1) แบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ 2.2) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูและพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน 2.3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน 2.4) แบบประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วย แบบประเมินทักษะในแต่ละวงจร ได้แก่ 2.4.1) แบบประเมินการสื่อสารและความร่วมมือเป็นแบบประเมินการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในขณะทำกิจกรรมของนักเรียนตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินการสื่อสารและความร่วมมือ มีค่าเท่ากับ 1.00 2.4.2) แบบประเมินทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งใช้ประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และการนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติของนักเรียน ตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 2.4.3) แบบทดสอบย่อยวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาทำนองจร ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยสร้างเป็นแบบสถานการณ์ครอบคลุมตามองค์ประกอบย่อยของทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา จำนวนวงจรละ 12 ข้อ รวมทั้งหมด 36 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และผลการ

วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบย่อยวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาท้ายวงจร จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในวงจรที่ 1, วงจรที่ 2 และ วงจรที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 เมื่อนำไป (Try out) พบว่า มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.27-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.33-0.79 และมีค่าเชื่อมั่น วงจรที่ 1 เท่ากับ 0.91, วงจรที่ 2 เท่ากับ 0.85 และวงจรที่ 3 เท่ากับ 0.89 3) เครื่องมือที่ใช้การประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3.1) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาหลังสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 เมื่อนำไป (Try out) พบว่า มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.34-0.77 และมีค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.25-0.73 และมีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 3.2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 เมื่อนำไป (Try out) พบว่า มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.33 - 0.77 และมีค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.35 - 0.75 และมีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

จากการนำรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ เพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมรวมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคการรูเลเชิล โดยได้ทำการทดลองปฏิบัติการทั้งหมด 3 วงจรปฏิบัติการและผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

5.1 ผลจากการใช้แบบประเมินทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ พบว่า มีนักเรียนจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีคะแนนเฉลี่ย 25.43 จากคะแนนเต็ม 30 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 84.78 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

5.2 ผลจากการใช้แบบประเมินทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม พบว่า มีนักเรียนจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีคะแนนเฉลี่ย 34.13 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.33 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

5.3 ผลจากการใช้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา พบว่า มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 ของนักเรียนทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.70 คิดเป็นร้อยละ 75.67 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

5.4 ผลจากการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ของนักเรียน

ทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.57 คิดเป็นร้อยละ 78.56 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

6. อภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคการรูเลเชิลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ผลการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม รายวิชา ส23101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร่องคำ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคการรูเลเชิล ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วย 3 ทักษะ ดังนี้

6.1.1 ด้านทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ พบว่า มีนักเรียนจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีคะแนนเฉลี่ย 25.43 จากคะแนนเต็ม 30 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 84.78 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคการรูเลเชิล มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพูดคุยสื่อสารกัน ทั้งการนำเทคนิคการสอนแบบการรูเลเชิลที่เป็นวิธีช่วยให้นักเรียนเกิดการกระตือรือร้นในการทำงานเป็นกลุ่ม กระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน ระดมความคิด แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม นักเรียนได้เรียนรู้ข้อมูลใหม่ ๆ หรือทบทวนความรู้เดิมที่มีอยู่ผ่านการเคลื่อนไหวโดยกิจกรรมการเข้าฐานเพื่อตอบคำถามหรือประเด็นปัญหาที่ครูกำหนดขึ้นมา โดยฐานกิจกรรมจะอยู่รอบ ๆ ห้องเรียนและนักเรียนจะได้เวียนเข้าฐานไปเรื่อย ๆ ตามเวลาที่กำหนด (Kagan & Kagan, 2009; Martha, 2015) สอดคล้องกับงานวิจัย วราพร สิทธิพรสุวรรณ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กลวิธีการสอนแบบการรูเลเชิลร่วมกับเกมการศึกษาที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กลวิธีการสอนแบบการรูเลเชิลร่วมกับเกมการศึกษาและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กลวิธีการสอนแบบการรูเลเชิลเพียงอย่างเดียว มีทักษะการทำงานร่วมกันหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กลวิธีการสอนแบบการรูเลเชิลร่วมกับเกมการศึกษามีทักษะการทำงานร่วมกันหลังการทดลองทั้ง 3 ด้าน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กลวิธีการสอนแบบการรูเลเชิลเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงทุกขั้นของกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ล้วนสอดคล้องไปด้วยกระบวนการต่าง ๆ ที่หลากหลายก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ สอดคล้องกับสุพรรณษา แสพพลรัง (2562) ที่ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารและการร่วมมือทำงาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้เรื่องภาษาไทยและภาษาถิ่น โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

2) การประเมินทักษะการสื่อสารและการร่วมมือ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.1.2 ผลการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม พบว่า มีนักเรียนจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีคะแนนเฉลี่ย 34.13 จากคะแนนเต็ม 40 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.33 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) เป็นการเน้นให้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างพลังความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้เรียนได้มีโอกาส สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานเพื่อเป็นการนำความรู้ไปประยุกต์จนนำไปเผยแพร่สู่เพื่อตอบสนองสังคม รวมถึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ช่วยให้เกิดทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม จากภาระชิ้นงานที่นักเรียนต้องออกแบบ ทำให้เทคนิคและวิธีการหลากหลายแบบในการสร้างแนวคิดและมุมมองที่แปลกใหม่ ซึ่งพิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2558) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง เกิดแรงจูงใจในใฝ่สัมฤทธิ์ และเด็กสามารถนำความรู้ไปประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาสังคม สร้างผลงาน สร้างนวัตกรรม เพื่อนำไปบริการสังคม เผยแพร่ต่อชุมชนต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพักตร์ ช่วยพันธ์ และคณะ (2560) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เมื่อเทียบกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนปกติ ซึ่งการสอนแบบใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) มีชั้นการเรียนรู้ตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดคำถามและข้อสงสัย จนนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมขึ้นเช่นเดียวกับการสอนวิจัยเป็นฐาน จนทำให้เด็กเกิดทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรมขึ้นได้

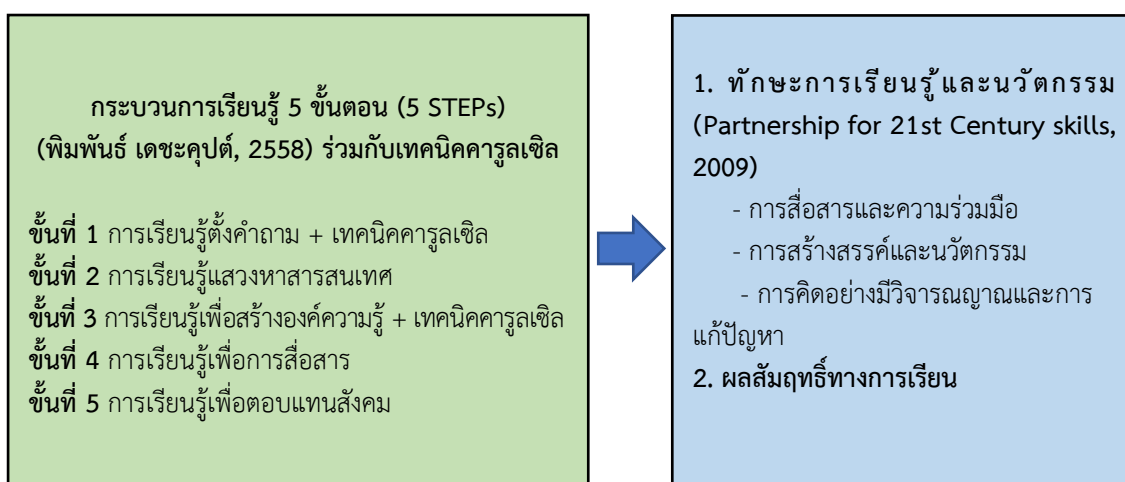
6.1.3 ผลการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา พบว่า มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.70 คิดเป็นร้อยละ 75.67 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับการปฏิบัติชิ้นงาน แผนผังความคิด ใบงานและการวิเคราะห์งานของกลุ่มตนและกลุ่มเพื่อนและการฝึกทำแบบทดสอบ ทำывงจร และก่อให้เกิดความสามารถในการใช้เหตุผล ความสามารถในการใช้การคิดเชิงระบบ ความสามารถในการประเมินและตัดสินใจ และความสามารถในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ พงศธร จันเจียวใช้ (2562) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง รายวิชา ส 31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาผ่านเกณฑ์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 85.29 และมีคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหาเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.1 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์

จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 76.47 และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 73.03 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมถึงการนำเทคนิคการสอนแบบคารูลเซลมาใช้นอกจากจะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเพื่อตอบคำถาม กระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มแล้ว นักเรียนได้พูดคุยกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและช่วยให้นักเรียนสามารถฝึกการประเมินติดตามงานของผู้อื่นร่วมอภิปรายงานต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นผ่านการเขียนข้อเสนอแนะ (Kagan & Kagan, 2009; Martha, 2015) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติศักดิ์ ทองสร้อย (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิคคารูลเซลร่วมกับการใช้คำถามพัฒนาการคิดขั้นสูง ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคคารูลเซลร่วมกับการใช้คำถามพัฒนาการคิดขั้นสูงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคคารูลเซลร่วมกับการใช้คำถามพัฒนาการคิดขั้นสูงมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่านักเรียนมีผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ของนักเรียนทั้งหมด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.57 คิดเป็นร้อยละ 78.56 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารูลเซล มุ่งให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านกระบวนการกลุ่มจนเกิดการสื่อสารและความร่วมมือ สามารถสร้างชิ้นงานใหม่ที่เกิดจากการประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้หาทางในการพัฒนาสังคมให้ดีกว่าเดิมด้วยวิธีที่หลากหลายและออกมาอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นขั้นตอน และสรุปองค์ความรู้ที่ได้ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรุณมัย ยี่งนอก (2564) ที่ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ทรัพยากรธรณี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ทรัพยากรธรณี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยเหตุนี้การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEP5) ร่วมกับเทคนิคคารูลเซล จึงสามารถทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื่องจากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทนกับนักเรียน ทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้คำถามในการกระตุ้นผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและการฝึกให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีการนำสื่อการเรียนรู้มาใช้อย่างหลากหลาย ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

7. องค์ความรู้ใหม่

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารุลเซล หมายถึง รูปแบบการวิจัยที่ผู้วิจัยนำขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ของพิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2558) มาร่วมกับเทคนิคคารุลเซล ที่ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ คือ ขั้นตอนที่ 1 การเรียนรู้การตั้งคำถาม (ร่วมกับเทคนิคคารุลเซล) ขั้นตอนที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ ขั้นตอนที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (ร่วมกับเทคนิคคารุลเซล) ขั้นตอนที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร และขั้นตอนที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม เพื่อให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารุลเซล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารุลเซล

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษาและรายวิชาอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การจัดการการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคคารุลเซล มีขั้นตอนที่ซับซ้อนและต้องทำซ้ำ ๆ ในขั้นการเรียนรู้การตั้งคำถาม และขั้นตอนที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ ซึ่งนักเรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้ จึงควรมีกิจกรรมที่มีความหลากหลายและประเด็นปัญหาที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม เพื่อกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนต้องการตรวจสอบคำตอบของกลุ่มอื่น รวมถึงควรให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเองมากที่สุดและครูต้อง

คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนแต่ละคน และระยะเวลาในการทำกิจกรรม

8.2.2 การจัดการการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคการรูเลเซิล จำเป็นต้องใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่า 2 ชั่วโมง ครูผู้สอนควรปรับเวลาให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

8.2.3 การจัดการการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคการรูเลเซิล ครูผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการคิดและนวัตกรรม เช่น เนื้อหาในสาระเศรษฐศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรพัฒนาการจัดการการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคการรูเลเซิลในการพัฒนาที่ต่อเนื่องเพื่อให้ได้ผลที่ต่อเนื่องต่อไป

8.3.2 ควรพัฒนาการจัดการการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคการรูเลเซิล ในสาระอื่น ๆ หรือรายวิชาอื่น ๆ

8.3.3 ควรพัฒนาการจัดการการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับเทคนิคการรูเลเซิล ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงอื่น ๆ เช่น ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565. จาก <http://www.curriculum51.net/upload/cur-51.pdf>
- กิตตินันท์ วงษ์แสงดง. (2565). **การศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น (5STEPS) ร่วมกับการแสดงละครรายวิชา ส31101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนร่องคำ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พงศธร จันเจียวใช้. (2562). **การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Step) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง รายวิชา ส31102 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พัชรดนย์ มหาโยธี. (2563). **การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2545). **การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน**. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิรุณมัย ยิงนอก. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ที่โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง ทรัพยากรธรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาขาวิชาการศึกษา ศึกษาศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญพักตร์ ช่วยพันธ์. (2560). ผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วราพร สิทธิพรสุวรรณ. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้โดยการใช้กลวิธีการสอนแบบคาริสเซลร่วมกับเกมการศึกษาที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สถาบันคีนันแห่งเอเชีย. (2553). เอกสารการประชุมปฏิบัติการจากครูแกนนำ IN-STEP ปีที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพฯ : สถาบันคีนันแห่งเอเชีย.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2564). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในศตวรรษที่ 21. *ครูสภาวิทยากร*. 2(1). 1-16.
- สันติศักดิ์ ทองสร้อย. (2564). การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิคการรู้อัล ร่วมกับการใช้คำถามพัฒนาการคิดขั้นสูง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุพรรณิชา ชาญประเสริฐ. (2556). การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21. *วารสารสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท)*. 42(185). 10-13.
- สุภาพร ศรีศิลป์. (2556). *ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม*. สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2565. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/509888>
- Kagan, S., & Kagan, M. (2009). *Kagan Cooperative Learning*. San Clemente : Kagan.

Martha, J.A. (2015). Peningkatan Hasil Belajar, Aktivitas, dan Efikasi Diri melalui Pembelajaran Model Carousel Feedback dan Showdown pada mata pelajaran Kewirausahaan. **Journal Konseling Indonesia**. 1(1). 86-95.

The Partnership for 21st Century Skill. (2009). **Framework for 21st Century**. Retrieved 12 June 2021. From http://:21st_century_skills_standards_book_2.pdf (marietta.edu)

สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*

MANAGEMENT COMPETECIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE
DIGITAL ERA UNDER MAHASARAKHAM VOCATIONAL COLLEGE

จตุรภุช เวียงสมุทร¹, พรทิวา ชนะโยธา²
Jaturaphut Wiangsamut¹, Porntiwa Chanayotha²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : klangn1931@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อค้นคว้าสมรรถนะการบริหารงานในสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในดิจิทัล สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) และวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า ผู้บริหารควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเผยแพร่ผลงานทางการบริหาร การพัฒนา และความโปร่งใสในการบริหารงาน ให้เป็นที่ประจักษ์ ควรให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรีมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีผ่านช่องทางติดต่อต่างๆ ที่ผู้รับบริการใช้ในการสื่อสาร เช่น เฟซบุ๊ก, ไลน์, เว็บไซต์ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อการพัฒนาขององค์กร และสามารถแชร์หรือทำงานร่วมกันได้ เช่น กูเกิล ด็อค, กูเกิล ไดรฟ์ และควรค้นหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการทำงาน

คำสำคัญ : สมรรถนะการบริหารงาน; ผู้บริหารสถานศึกษา; ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the administrative competencies of educational institute administrators in the digital era under vocational education Maha Sarakham Province. 2) to compare the administrative competency of educational institute administrators in digital era under vocational education Maha Sarakham Province, classified by position, educational background, and work experience. 3) to study the recommendation of management competency of educational institute administrators in the digital era under vocational education Maha Sarakham Province. The sample group was 196 administrators and teachers. To study the recommendation of management competency of school administrators. The research tool used in this research was questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, average, and standard deviation, (T-test) statistics and F-test (One-Way ANOVA) and Descriptive Analysis statistics. The data collected were analyzed by the computer program, and the statistical devices composed of Frequency, percentage, mean, standard deviation. The hypothesis was tested with t-test, and One-way ANOVA F-test, descriptive analysis

The research results were as follows: 1) Management competencies of school administrators in the digital age under vocational education, Maha Sarakham Province overall, it was at a high level. The aspects with the highest average to the lowest were teamwork, followed by focus on achievement, good service, The aspect with the lowest average was the Self-development. 2) The comparison of the level of opinions of personnel towards the administrative competency of educational institute administrators in the digital age. under vocational education, Maha Sarakham Province, classified by position, education level and work experience were no difference. 3) Recommendations for administrative competency of educational institute administrators in the digital age under the Vocational Education Maha Sarakham Province, it can be concluded that administrators should use digital technology to disseminate management results, development and transparency in administration to be evident service, should be provided with courtesy and good human relations through various communication channels that the service recipient uses to communicate such as Facebook, Line, and website, apply technology in internal management for the development of the organization and can share or collaborate such as Google Doc, Google Drive, and should find information resources that support their work.

Keywords : Management Competency; School Administrators; Digital Era

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย มนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ ทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งพาตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ผู้มาเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กรและสังคมสู่การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ที่มีลักษณะเป็นพลวัต มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นทุกองค์กรจำเป็นต้องมีผู้นำที่มีศักยภาพสูง มีคุณลักษณะ ที่เหมาะสมและมีพลังที่จะขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี และสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ เมื่อทุกองค์กรมีประสิทธิภาพก็จะทำให้สังคมโดยรวม สามารถก้าวทันและเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการสร้างผู้นำที่มีความสามารถและมีพลังที่จะขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ จึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้นำคือผู้ที่สามารถนำผู้อื่นให้ก้าว ไปข้างหน้าสู่จุดหมายตามที่ตั้งไว้ โดยใช้ศักยภาพของความเป็นผู้นำที่มีอยู่ทั้งในด้าน สถานภาพ ความสามารถ อิทธิพล ชีวิต และพฤติกรรม เพื่อส่งผลให้สามารถกำหนด ทิศทางให้บุคคลที่ติดตามมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ฉะนั้นผู้นำ จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการนำองค์กรหรือบุคคลไปสู่ความสำเร็จ มีความสามารถในการใช้อิทธิพลของตนเองหรือของตำแหน่งที่จะทำให้บุคคลอื่นตาม เพื่อบรรลุเป้าหมายและได้มาซึ่งสิ่งที่ปรารถนา ร่วมกัน (ยุพา จันทวงศ์, 2559)

จากศึกษาข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน จึงสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาประเทศและเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จได้ และการบริหารงานในยุคดิจิทัล สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็กและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนำเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันมาช่วยในการบริหารงานจะช่วยให้การจัดใช้ทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคคล และสิ่งของให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นที่ยอมรับของสังคม และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 อาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคามได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

3.2 ผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นทางการศึกษา สามารถนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคามมาใช้ประโยชน์ได้

3.3 สถานศึกษาในกำกับของอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคามสามารถนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ในการบริหารหรือต่อยอดในการบริหารได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 400 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, R.V.& Morgan, D.W. (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 196 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคามนั้นจะใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง 23 คน และจำนวนครูที่ใช้เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง 173 คน โดยทำการสุ่มแบบสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่าง ที่จะศึกษาตามสัดส่วน(Proportional Allocation) ของกลุ่มประชากรตามสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลถึงผู้บริหารในสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งในภาพรวม รายด้านและเป็นรายข้อ แล้วแปรผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์แต่ละข้อ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity), ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation), t-test (Independent Samples), F-test (One way ANOVA)

5. ผลการวิจัย

5.1 สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	อันดับ	แปลผล
1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.26	0.72	2	มาก
2) ด้านการบริการที่ดี	4.23	0.72	3	มาก
3) ด้านการพัฒนาตนเอง	4.17	0.74	4	มาก
4) ด้านการทำงานเป็นทีม	4.29	0.67	1	มาก
รวมเฉลี่ย	4.24	0.71	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศการปฏิบัติงานโดยใช้ช่องทางที่หลากหลายทางดิจิทัล เช่น นิเทศติดตามผ่านระบบ zoom, google meet รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อการบริหารงานและตอบสนองความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน เช่น การประชุมผ่านระบบออนไลน์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาวิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนและการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน

2) ด้านการบริการที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้บริการที่หลากหลายมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้บริการแก่ผู้ปกครอง หรือการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น Facebook, Line, web site, zoom, google meet และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ภาคภูมิใจและมีความสุขในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ เช่น สายตรงผู้บริหารผ่านทางช่องทางออนไลน์ เพื่อปรับปรุงระบบการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น

3) ด้านการพัฒนาตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการรวบรวม สังเคราะห์ข้อมูลความรู้ จัดเป็นหมวดหมู่และปรับปรุงให้ทันสมัย เช่น จัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้คำปรึกษาแนะนำ นิเทศและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ แก่ครูผู้สอนในสถานศึกษาผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ต่างๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมผ่านทางชีวิตประจำวันและทางด้านสื่อดิจิทัลอยู่เสมอ และนำมาพัฒนาตนเองและและบุคลากรในองค์กร

4) ด้านการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาหรืออบรมในรูปแบบออนไลน์เพื่อเพิ่มคุณธรรมและจริยธรรมและความรักใคร่ให้แก่บุคลากรในองค์กร รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาให้เกียรติ ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในโอกาสที่เหมาะสม เช่น การแสดงความยินดีผ่านแอปพลิเคชัน Line, Facebook และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน ที่ได้รับมอบหมาย ผ่านเครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถแชร์หรือทำงานร่วมกันได้ เช่น Google doc, Google drive

5.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมามีบทบาทในการเผยแพร่ผลงานทางการบริหาร การพัฒนา และความโปร่งใสในการบริหารงาน ให้เป็นที่ประจักษ์ โดยใช้สื่อดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ ดังนั้นการศึกษาที่ต้องพัฒนาและขับเคลื่อน ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชุมเครือข่ายออนไลน์เพื่อการบริหารและแก้ปัญหาทางาน และใช้ในประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านการบริการที่ดี ผู้บริหารควรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ภาคภูมิใจและมีความสุขในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ เช่น สายตรงผู้บริหารผ่านทางช่องทางออนไลน์ เพื่อปรับปรุงระบบการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น รวมทั้งควรให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรีมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีผ่านช่องทางติดต่อต่างๆ ที่ผู้รับบริการใช้ในการสื่อสาร เช่น Facebook, Line, web ด้านการพัฒนาตนเอง ผู้บริหารพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น เข้าร่วมการอบรมพัฒนาออนไลน์ต่างๆ, การศึกษาด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์, เพจเฟซบุ๊ก และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อการพัฒนาขององค์กร ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานควรร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงานผ่านเครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถแชร์หรือทำงานร่วมกันได้ เช่น Google doc, Google drive และควรค้นหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการทำงาน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ระดับสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปได้ต่ำสุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาหรืออบรมในรูปแบบออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาวิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนและการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนา ระบบการให้บริการที่หลากหลายมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรพล แสนศิลา (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาวิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนและการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน นิเทศการปฏิบัติงานโดยใช้ช่องทางที่หลากหลายทางดิจิทัล เช่น นิเทศติดตามผ่านระบบ zoom, google meet ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อการบริหารงานและตอบสนองความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง และชุมชน เช่น การประชุมผ่านระบบออนไลน์ มีการเผยแพร่ ผลงานทำการบริหาร การพัฒนา และความโปร่งใสในการบริหารงาน ให้เป็นที่ประจักษ์ โดยใช้สื่อดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรพล แสนศิลา (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2) ด้านการบริการที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนา ระบบการให้บริการที่หลากหลายมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการแก่ผู้ปกครอง หรือการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น Facebook, Line, web site, zoom, google meet ศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงผ่านแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Google Forms ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ภาคภูมิใจและมีความสุขในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ เช่น สายตรงผู้บริหารผ่านทางช่องทางออนไลน์ เพื่อปรับปรุงระบบการให้บริการที่ดีอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภมรวรรณ แป้นทอง, อภิชาติ เลนะนันท์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้แบบดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 สรุปลงอยู่ในระดับมาก เมื่อได้ศึกษาเป็นราย

ด้าน และเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านการบริการที่ดี และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง

3) ด้านการพัฒนาตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการรวบรวม สังเคราะห์ข้อมูลความรู้ จัดเป็นหมวดหมู่และปรับปรุงให้ทันสมัย เช่น จัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ การให้คำปรึกษาแนะนำ นิเทศและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ แก่ครูผู้สอนในสถานศึกษาผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ต่างๆ สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ขององค์กรและวิชาชีพ แอปพลิเคชันออนไลน์ต่างๆ เช่น การประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน หรือสื่อออนไลน์ มาสนับสนุนงาน การแสวงหาความรู้ด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อการพัฒนาขององค์กร และการพัฒนาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมผ่านทางชีวิตประจำวันและทางด้านสื่อดิจิทัลอยู่เสมอ และนำมาพัฒนาตนเองและบุคลากรในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต แสงสว่าง, สุรัชย์ เทียนขาว, สมกุล ถาวรกิจ, อำนวย ศรีแสง (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยสรุปอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่น้อยที่สุด คือ การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นแบบทีม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการบริการที่ดี

4) ด้านการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนการพัฒนาหรืออบรมในรูปแบบออนไลน์เพื่อเพิ่มคุณธรรมและจริยธรรมและความรักใคร่ให้แก่บุคลากรในองค์กร การให้เกียรติ ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในโอกาสที่เหมาะสม เช่น การแสดงความยินดีผ่านแอปพลิเคชัน Line, Facebook ทำงานโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เหมาะสมตามโอกาส เช่น นำเครื่อง Server มาใช้เพื่อจัดเก็บสื่อการเรียนการสอน ใบความรู้ การทำงานร่วมกับบุคคล/กลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และในสถานการณ์ ต่างๆ ผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ต่างๆ เช่น ZOOM, Google meet, Microsoft teams และสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน ที่ได้รับมอบหมาย ผ่านเครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถแชร์หรือทำงานร่วมกันได้ เช่น Google doc, Google drive สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญตรี แก้วอินธิ, ไพฑูรย์ พวงยอด (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับ มากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน ทักษะ การสื่อสารดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล

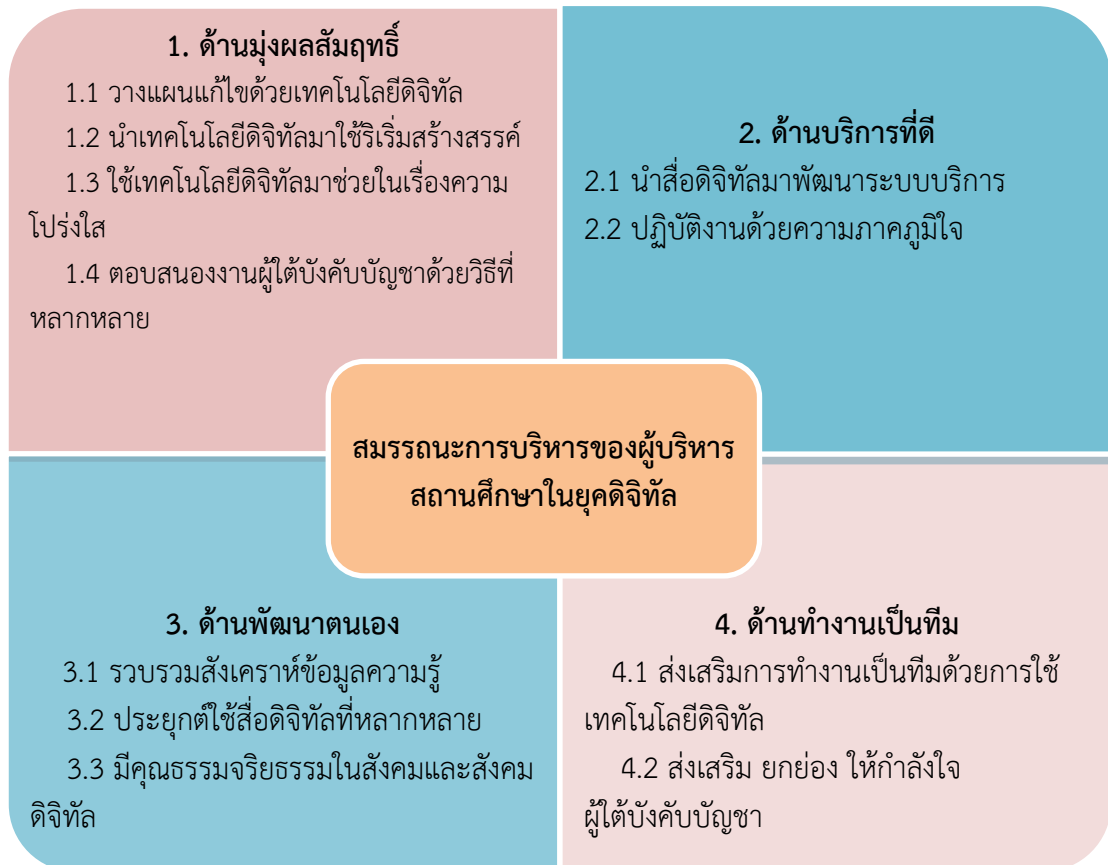
6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกันต่างก็มีความ

เชื่อมั่นในสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่มีอยู่เพื่อการทำงานหรือหลักการบริหารที่ทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยอาศัยสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 4 ด้าน 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและดูแลการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้กำหนดสมรรถนะการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในส่วนของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2. การบริการที่ดี 3. การพัฒนาตนเอง 4. การทำงานเป็นทีม และงานวิจัยของ เนื้อทิพย์ จันทร์ปุย และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2563) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางค์กู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองปรางค์กู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6.3 ข้อเสนอแนะสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนในการเผยแพร่ผลงานทางการบริหาร การพัฒนา และความโปร่งใสในการบริหารงาน ให้เป็นที่ประจักษ์ โดยใช้สื่อดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ ดังนั้นการศึกษาก็ต้องพัฒนาและขับเคลื่อน ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชุมเครือข่ายออนไลน์เพื่อการบริหารและแก้ปัญหาทางาน และใช้ในประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา ด้านการบริการที่ดี ผู้บริหารควรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ภาคภูมิใจและมีความสุขในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ เช่น สายตรงผู้บริหารผ่านทางช่องทางออนไลน์ เพื่อปรับปรุงระบบการให้บริการที่ดียิ่งอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรีมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีผ่านช่องทางติดต่อต่างๆ ที่ผู้รับบริการใช้ในการสื่อสาร เช่น Facebook, Line, web ด้านการพัฒนาตนเอง ผู้บริหารพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น เข้าร่วมการอบรมพัฒนาออนไลน์ต่างๆ การศึกษาด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์, เพจเฟซบุ๊ก และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อการพัฒนาขององค์กร ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานควรร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงานผ่านเครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถแชร์หรือทำงานร่วมกันได้ เช่น Google doc, Google drive และควรค้นหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ozcelik and Ferman (2006) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะที่เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล : ผลลัพธ์และความสำคัญในการทางานในประเทศตุรกี บทความนี้เป็น การตรวจสอบจุดหมายของสมรรถนะที่มีส่วนในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management : HRM) ในองค์การ รวมทั้ง การทบทวนเอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตามมุมมองต่าง ๆ ในเรื่องของสมรรถนะ จากการสร้างทฤษฎีก่อนหน้านี้และหลักฐานที่สังเกตได้ บางอย่าง

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม สรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

จากภาพที่ 1 สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ 1) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประกอบด้วย 1.1) วางแผนแก้ไขด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล 1.2) นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ริเริ่มสร้างสรรค์ 1.3) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในเรื่องความโปร่งใส 1.4) ตอบสนองงานผู้ได้บังคับบัญชาด้วยวิธีที่หลากหลาย 2) ด้านบริการที่ดี 2.1) นำสื่อดิจิทัลมาพัฒนาระบบบริการ 2.2) ปฏิบัติงานด้วยความภาคภูมิใจ 3) ด้านพัฒนาตนเอง 3.1) รวบรวมสังเคราะห์ข้อมูลความรู้ 3.2) ประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลที่หลากหลาย 3.3) มีคุณธรรมจริยธรรมในสังคมและสังคมดิจิทัล 4) ด้านทำงานเป็นทีม 4.1) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 4.2) ส่งเสริม ยกย่อง ให้กำลังใจ ผู้ได้บังคับบัญชา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ด้านการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนกำหนดนโยบายเพื่อการทำงานร่วมกันและสร้างทีมงานในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารสถานศึกษาของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

8.1.2 ด้านการพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวันผ่านทางด้านสื่อดิจิทัลและนำมาพัฒนาตนเองและบุคลากรในองค์กร

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาวิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนและการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน

8.2.2 จากผลการวิจัย ด้านการบริการที่ดี อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ภาคภูมิใจและมีความสุขในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ เช่น สายตรงผู้บริหารผ่านทางช่องทางออนไลน์ เพื่อปรับปรุงระบบการให้บริการที่ดีอย่างต่อเนื่อง

8.2.3 จากผลการวิจัย ด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรทางการศึกษานำโปรแกรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ ICT

8.2.4 จากผลการวิจัย ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน ช่วยเหลือ เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงานผ่านเครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถแชร์หรือทำงานร่วมกัน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานในยุคดิจิทัล ทักษะในการนำสื่อ โปรแกรม เครื่องมือ อ และนวัตกรรมดิจิทัลที่มีอยู่ ในปัจจุบันเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานภายในองค์กร และเพื่อการพัฒนาต่อยอดต่อไป

8.3.2 ศึกษาสมรรถนะในยุคดิจิทัลที่ใช้สำหรับการบริหารงานภายในสถานศึกษานวัตกรรมการศึกษาจึง จำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิมเพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จตุรพล แสนศิลา. (2564). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เนื่อทิพย์ จันทรปุ้ย และภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2563). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเมืองปรางกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(1). 26-40.
- ภมรรวรรณ แป้นทอง และอภิชาติ เลนะนันท์. (2561). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการเรียนรู้แบบดิจิทัลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*. 11(1). 2687-2703.
- ยีน ภู่วรรณ. (2558). *บทบาทของครูในยุคดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2565. จาก <https://hongyokyok.wordpress.com/64-2>
- ยุพา จันทวงศ์. (2559). *การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิจิต แสงสว่าง, สุรัชย์ เทียนขาว, สมกุล ถาวรกิจ, อำนาจ ศรีแสง. (2563). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเตรียมคนไทย 4.0 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 14(1). 218-231.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2545). *การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี*. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Boyatzis, R.E. (1982). *The Competent Manager: A model of Effective Performance*. New York : John Wiley and Sons Inc.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.
- Queensland University of Technology. (2002). *The Thailand Education Reform Project*. Retrieved 3 October 2012. Form <http://www.edthai.com/publication/0005/fulltext.pdf>

แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด*
GUIDELINES FOR DEVELOPING EFFICIENT PROCUREMENT MANAGEMENT
OF SCHOOL SUPPLIES MANAGEMENT UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE ROI-ET

ณัฐชัย กุดเสนา¹, ธัญยาภรณ์ นวลสิงห์²

Nattachai Gootsen¹, Thanyaporn Nualsing²

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}

Roi Et Rajabhat University^{1,2}

Email : natt25355@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด 2) เพื่อออกแบบแนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งหมด 218 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 60 คน และครู 158 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นของการบริหารพัสดุ พบว่า ด้านที่มีค่าสูงสุดคือ ด้านการยืมพัสดุ 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการวางแผนและจัดหาพัสดุ ได้แก่ จัดทำโครงการใช้พัสดุประจำปี ขอใช้พัสดุตามโครงการ จัดซื้อพัสดุโดยวิธีการตามระเบียบ มีคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ด้านการเก็บ การบันทึกและการเบิกจ่ายพัสดุ ได้แก่ เจ้าหน้าที่พัสดุรับมอบพัสดุ จัดเก็บพัสดุในที่ ๆ ปลอดภัย บันทึกการจัดซื้อพัสดุ เบิกจ่ายพัสดุที่ให้ผู้รับผิดชอบโครงการ จัดทำบันทึกการเบิกพัสดุ ด้านการยืมพัสดุ ได้แก่ จัดทำแบบบันทึกขอยืมพัสดุ ส่งคืนพัสดุต้องตรวจสอบสภาพให้เรียบร้อย มีการติดตามทวงถามให้คืนพัสดุเมื่อเกินกำหนด ด้านการบำรุงรักษาและการตรวจสอบพัสดุ ได้แก่ ดูแลรักษาพัสดุให้พร้อมใช้งานเสมอ พาสุดเกิดความเสียหาย ต้องขอซ่อมแซมพัสดุ และทำประวัติการซ่อมแซมพัสดุ ตรวจสอบพัสดุประจำปีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ด้านการจำหน่ายพัสดุ ได้แก่ พาสุดที่ชำรุด เสื่อมสภาพ ให้ดำเนินการจำหน่ายพัสดุ

คณะกรรมการดำเนินการจำหน่ายพัสดุตามความเหมาะสมของแต่ละประเภท รายงานการดำเนินการ
ต่อสำนักงานเขตพื้นที่และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; การบริหารพัสดุ; ประสิทธิภาพ

ABSTRACT

This research has the following objectives 1. to study the current situation, desired conditions, and necessary requirements for improving the management of resources efficiently in educational institutions affiliated with the Educational District Office of Roi Et Province. 2. To design guidelines for resource management improvement in educational institutions affiliated with the Educational District Office of Roi Et Province for the academic year 2022. The total number of participants in this research was 218 people, consisting of 60 school administrators and 158 teachers. The research used questionnaires and statistical analysis methods, including percentages, means, standard deviations, and necessity indices.

The research findings are as follows: 1. Regarding the current situation and desired conditions of resource management in educational institutions affiliated with the Educational District Office of Roi Et Province, it was found that the average current situation score was high, while the average desired conditions score was the highest. The area with the highest necessity index for resource management was in the borrowing of resources. 2. Regarding the guidelines for resource management improvement in educational institutions affiliated with the Educational District Office of Roi Et Province, it was found that in the planning and procurement of resources, the institutions have implemented projects for annual resource utilization, procured resources according to regulations, and established committees for resource acceptance. In terms of storage, record-keeping, and distribution of resources, the institutions have ensured safe storage of resources, recorded procurement and distribution, and maintained records of resource distribution. Regarding resource borrowing, institutions have maintained records of resource borrowing, inspected resources upon return, and followed up on overdue resources. In terms of resource maintenance and inspection, institutions have consistently maintained and prepared resources for use, repaired damaged resources, and maintained a history of resource repairs. In terms of resource disposal, institutions have disposed of damaged and worn-out resources and established committees to manage resource disposal as appropriate for each type. Institutions have reported their activities to the Educational District Office and the Office of the Inspector-General at the end of the fiscal year.

Keywords : Development guidelines; Procurement management; Efficiency

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การปฏิรูปการศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ทั้งนี้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีฐานะเป็นนิติบุคคลและกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ทำให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไปมากยิ่งขึ้น สำหรับด้านงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มอบอำนาจให้อำนาจการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องรับผิดชอบต่อการทำนิติกรรมที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาตามกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำนิติกรรมเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างที่อาจเกิดความผิดพลาด อันเนื่องมาจากการขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นจึงจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานพัสดุให้สถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินและการ ตรวจสอบจากภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

การบริหารงานพัสดุมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงานทุกแห่ง ทั้งนี้เพราะพัสดุเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การบริหารงานพัสดุจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ประหยัด ทนต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน การมีความพร้อมด้านวัสดุ ครุภัณฑ์จึงทำให้องค์การประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ หากองค์การใดขาดหลักการบริหารงานพัสดุที่ดีแล้ว การทำงานย่อมจะเกิดความล่าช้าและสิ้นเปลือง และจะทำให้องค์การนั้น ด้อยประสิทธิภาพ ประกอบกับการบริหารงานพัสดุเป็นงานที่สนับสนุนแผนงาน โครงการต่าง ๆ ซึ่งได้วางแผนไว้โดยให้มีพัสดุพอใช้ตลอดเวลาทำให้งาน และโครงการดำเนินไปได้ ส่วนงานด้านอื่น ๆ นั้นจะประสบความสำเร็จไม่ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายพัสดุ (เบญญาภา ยาโตปะมา, 2558)

การปฏิบัติงานพัสดุของโรงเรียนให้ถูกต้องและโปร่งใส ภาครัฐจึงได้กำหนดหน่วยงานมากำกับติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ คือ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินโดยมีภาระและลักษณะงานภารกิจในการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบการเงินทั่วไป เป็นการตรวจสอบบัญชี การตรวจสอบสืบสวน การตรวจสอบการดำเนินงาน การตรวจสอบเชิงป้องกัน การตรวจสอบ การจัดเก็บรายได้ การตรวจ สอบเงินอุดหนุน และการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง นอกจากการตรวจสอบด้านพัสดุของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ตรวจสอบ พบว่าการบริหารงานพัสดุมีปัญหาหลายประการ เช่น การแบ่งซื้อและแบ่งจ้างพัสดุประเภทเดียวกัน มีความต้องการใช้ในระยะเวลาเดียวกัน การแบ่งซื้อและแบ่งจ้างโดยลดวงเงิน หรือใช้วิธีการจัดซื้อ - จัดจ้างเปลี่ยนไปเป็นวิธีสำหรับวงเงินที่ต่ำกว่า หรือทำให้อำนาจการสั่งซื้อและสั่งจ้างเปลี่ยนไป อันเป็นประโยชน์ต่อผู้มีอำนาจและผู้เกี่ยวข้อง การแต่งตั้งคณะกรรมการแต่ละคณะไม่ครบ องค์ประกอบ การจำแนกประเภทไม่ถูกต้อง คือ วัสดุ

โดยสภาพมีลักษณะสิ้นเปลือง หมดไป แปรสภาพ หรือไม่คงสภาพเดิม หรือคงทนถาวรและมีราคาต่อหน่วย ทรูภณต์ โดยสภาพมีลักษณะ คงทนถาวร การปิดอาคารแสดตมภ์สัญญาจ้างและใบสั่งจ้าง ซึ่งต้องคำนวณจากจำนวนค่าจ้างระยะเวลาการตรวจรับ การตรวจรับพัสดุที่จ้างทำซึ่งไม่ใช่งานจ้างก่อสร้างตามระเบียบฯ การจัดทำ ราคากลางงานก่อสร้างจากข้อสังเกตของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินทางโรงเรียนไม่มีการจัดตั้ง

จากสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจุบันไม่มีบุคลากรตำแหน่งเจ้าหน้าที่พัสดุ ไว้สำหรับปฏิบัติงาน โดยเฉพาะ สถานศึกษาทุกแห่งต้องแต่งตั้งครูผู้สอนมาทำหน้าที่ เจ้าหน้าที่พัสดุอีกตำแหน่งหนึ่งทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานพัสดุ เนื่องจากมี การโอนย้ายหรือเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ตลอดเวลาครูที่รับแต่งตั้งทำหน้าที่เกี่ยวกับ งานพัสดุ ต้องเริ่มต้นศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจกับงานที่ได้รับมอบหมายกันใหม่ ซึ่งเป็นภาระงานค่อนข้างหนักสำหรับครูที่ต้องสอนไปพร้อม ๆ กันด้วย จึงทำให้การดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างเกิดการล่าช้า โดยได้รับการอนุมัติเงินประจำงวดตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ แต่สถานศึกษาดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้เมื่อปลายปีงบประมาณ การควบคุมการเบิกจ่ายไม่รัดกุมไม่ถูกต้อง วัสดุขาด-เกิน บัญชีไม่มีการตรวจสอบความ ถูกต้องของใบเบิกพัสดุ (ธนวรรณ ทองคำสุก, 2559)

จากปัญหาทางพัสดุที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารพัสดุของสถานศึกษา จึงสนใจศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการบริหารพัสดุในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุและเจ้าหน้าที่พัสดุในสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่ทราบปัญหาและใกล้ชิดกับการบริหารพัสดุมากที่สุด เพื่อได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และแนวทางพัฒนาการบริหารพัสดุ เพื่อนำผลการวิจัยนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาและแก้ไขปัญหาการบริหารพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
- 2.2 เพื่อหาแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ทำให้ทราบองค์ประกอบการบริหารพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด นำไปกำหนดขอบข่ายงานพัสดุในสถานศึกษา
- 3.2 เป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการกำกับดูแลติดตามเกี่ยวกับการบริหารพัสดุของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 เป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานพัสดุในสถานศึกษา นำไปใช้ในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่พัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวนทั้งหมด 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ระยะเวลาที่ 1 ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารพัสดุของสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนและจัดหาพัสดุ 2) ด้านการเก็บการบันทึกและการเบิกจ่าย 3) ด้านการยืม 4) ด้านการบำรุงรักษาและการตรวจสอบ 5) ด้านการจำหน่ายพัสดุ หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 - 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และทดลองใช้ (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 31 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.833 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.834 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทดลองใช้เครื่องมือ และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 41 แห่ง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีการจัดอันดับความสำคัญของความคาดหวังระยะที่ 2 ใช้แบบสัมภาษณ์การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารพัสดุของ
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

การบริหารงานพัสดุ	ระดับสภาพปัจจุบัน			ระดับสภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการวางแผนและจัดหาพัสดุ	4.41	0.20	มาก	4.89	0.12	มากที่สุด	0.109	2
2. ด้านการเก็บ การบันทึก และการเบิกจ่าย	4.41	0.18	มาก	4.88	0.11	มากที่สุด	0.107	3
3. ด้านการยืม	4.39	0.21	มาก	4.88	0.13	มากที่สุด	0.112	1
4. ด้านการบำรุงรักษาและการตรวจสอบ	4.40	0.17	มาก	4.87	0.11	มากที่สุด	0.107	3
5. ด้านการจำหน่ายพัสดุ	4.45	0.23	มาก	4.87	0.14	มากที่สุด	0.094	5
รวม	4.41	0.12	มาก	4.88	0.07	มากที่สุด	0.106	

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ส่วนค่าเฉลี่ยระดับที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวางแผนและจัดหาพัสดุและผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น สูงสุดมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการยืม ลำดับที่ 2 คือ ด้านการวางแผนและจัดหาพัสดุ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการเก็บ การบันทึกและการเบิกจ่าย และด้านการบำรุงรักษาและการตรวจสอบ และลำดับที่ 5 คือ ด้านการจำหน่ายพัสดุ

5.1.1 ด้านการวางแผนและจัดหาพัสดุ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานในการใช้พัสดุ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและความจำเป็น ส่วนค่าเฉลี่ยระดับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการจัดหาพัสดุได้อย่างรวดเร็วตรงตามความต้องการของผู้ใช้ในแต่ละกิจกรรมและผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานในการใช้พัสดุทุกปีงบประมาณ

5.1.2 ด้านการเก็บ การบันทึกและการเบิกจ่ายพัสดุ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบันในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาสามารถตรวจสอบการบันทึกพัสดุได้ ส่วนค่าเฉลี่ยระดับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการจัดเก็บพัสดุได้อย่างปลอดภัย สถานศึกษาสามารถตรวจสอบการจัดเก็บพัสดุได้และสถานศึกษาสามารถตรวจสอบการเบิกจ่ายพัสดุได้ และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดเก็บพัสดุได้อย่างปลอดภัย

5.1.3 ด้านการยืม พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการยืมพัสดุอย่างโปร่งใส ส่วนค่าเฉลี่ยระดับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการยืมพัสดุอย่าง

โปร่งใสและผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการทำบัญชียืม-คืนพัสดุอย่างชัดเจน

5.1.4 ด้านการบำรุงรักษาและการตรวจสอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบันในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการตรวจสอบพัสดุประจำปีทุกปีงบประมาณ ส่วนค่าเฉลี่ยระดับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการบำรุงรักษาพัสดุอย่างโปร่งใสและผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็น สูงสุด คือ สถานศึกษามีการตรวจสอบพัสดุอย่างสม่ำเสมอ

5.1.5 ด้านการจำหน่ายพัสดุ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับสภาพปัจจุบันในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาสามารถตรวจสอบการจำหน่ายพัสดุได้ ส่วนค่าเฉลี่ยระดับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการจำหน่ายพัสดุถูกต้องเป็นไปตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจำหน่ายพัสดุถูกต้องเป็นไปตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

5.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

5.2.1 ด้านการวางแผนและจัดหาพัสดุ ควรดำเนินการดังนี้

- 1) สถานศึกษาจัดทำโครงการใช้พัสดุประจำปี ระบุความต้องการใช้พัสดุของแต่ละงานตลอดปีงบประมาณให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้จัดสรร โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าการใช้พัสดุ
- 2) บันทึกขอใช้พัสดุตามโครงการโดยผ่านงานพัสดุ ขออนุมัติจากผู้บริหาร
- 3) ฝ่ายพัสดุจัดซื้อพัสดุให้รวดเร็วและทันเวลา โดยวิธีการตามระเบียบตามความต้องการของโครงการที่ต้องการใช้ โดยยึดประโยชน์ของราชการเป็นสำคัญ
- 4) ถ้าเป็นพัสดุเฉพาะที่ต้องใช้ความชำนาญในการเลือกซื้อ จะให้ฝ่ายที่มีความชำนาญเป็นผู้จัดหาพัสดุ
- 5) ฝ่ายพัสดุและฝ่ายขอซื้อ ร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ตามที่ขอจัดซื้อให้ถูกต้องตามที่โครงการต้องการอย่างโปร่งใส

5.2.2 ด้านการเก็บ การบันทึกและการเบิกจ่ายพัสดุ ควรดำเนินการดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่พัสดุรับมอบพัสดุจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ
- 2) จัดเก็บพัสดุในที่ ๆ ปลอดภัยและสามารถตรวจสอบได้ง่าย
- 3) บันทึกการจัดซื้อพัสดุ โดยแยกประเภท ลงในทะเบียนคุมพัสดุ ครุภัณฑ์ โดยใช้โปรแกรมในการบันทึกพัสดุเข้ามาช่วยในการทำงาน เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบได้รวดเร็วขึ้น
- 4) งานพัสดุเบิกจ่ายพัสดุให้ผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรงเพื่อให้ทันต่อการใช้งาน
- 5) จัดทำบันทึกการเบิกพัสดุให้ชัดเจนโปร่งใส เพื่อให้ทราบผู้รับผิดชอบในพัสดุที่จัดซื้อ

5.2.3 ด้านการยืมพัสดุ ควรดำเนินการดังนี้

- 1) จัดทำแบบขอยืมพัสดุ โดยถ้ายืมใช้ภายในต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้างาน พักตร์ ถ้ายืมใช้ภายนอกต้องได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา และส่งมอบพัสดุให้ฝ่ายยืมได้รวดเร็ว

- 2) งานพัสดุตรวจสอบพัสดุทุกครั้งเพื่อให้พร้อมต่อการใช้งานก่อนการให้ยืมพัสดุ
- 3) ฝ่ายยืมพัสดุจะส่งคืนพัสดุ ต้องตรวจสอบสภาพให้เรียบร้อย ถ้าเจอการชำรุดเสียหายผู้ยืม ต้องซ่อมแซมให้กลับมาสภาพเดิมโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการซ่อมแซม และบันทึกคืนพัสดุทุกครั้งเพื่อป้องกันการสูญหาย
- 4) เมื่อครบกำหนดการยืม ถ้ายังไม่คืนพัสดุนานพัสดุต้องมีการติดตามทวงถามให้คืนพัสดุภายใน 7 วัน นับตั้งแต่วันครบกำหนด

5.2.4 ด้านการบำรุงรักษาและการตรวจสอบพัสดุ ควรดำเนินการดังนี้

- 1) ฝ่ายพัสดุต้องดูแลรักษาพัสดุให้พร้อมใช้งานเสมอ
- 2) กรณีพัสดุเกิดความเสียหาย ให้ฝ่ายรับผิดชอบพัสดุนั้น ทำบันทึกขอซ่อมแซมพัสดุ โดยใช้งบประมาณให้คุ้มค่าตามที่ได้จัดสรรในโครงการที่รับผิดชอบและทำประวัติการซ่อมแซมพัสดุอย่างละเอียด
- 3) ฝ่ายพัสดุและฝ่ายที่ขอซ่อมแซมร่วมกันตรวจรับพัสดุเมื่อซ่อมแซมแล้วเสร็จว่าสามารถใช้งานได้ปกติ
- 4) ฝ่ายพัสดุทำบันทึกคืนพัสดุให้แก่ฝ่ายที่ขอซ่อมบำรุงเสร็จแล้ว
- 5) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบการปฏิบัติงานพัสดุ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันทำการ ตั้งแต่วันที่เริ่มตรวจพัสดุ
- 6) คณะกรรมการตรวจสอบพัสดुरายงานการตรวจสอบพัสดุต่อผู้บริหารและรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่พร้อมทั้งรายงานต่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

5.2.5 ด้านการจำหน่ายพัสดุ ควรดำเนินการดังนี้

- 1) สถานศึกษาตรวจสอบพัสดุประจำปีเสร็จสิ้น เมื่อพบพัสดุที่ชำรุด เสื่อมสภาพ ไม่สามารถซ่อมแซมให้เหมือนเดิมหรือไม่คุ้มค่าที่จะซ่อมแซมหรือซ่อมแซมบ่อยครั้ง ให้ดำเนินการจำหน่ายพัสดุอย่างรวดเร็วและตรวจสอบได้
- 2) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง คณะกรรมการสอบราคากลาง และคณะกรรมการจำหน่ายพัสดุเพื่อดำเนินการจำหน่ายพัสดุตามความเหมาะสมของแต่ละประเภทอย่างโปร่งใส
- 3) คณะกรรมการจำหน่ายพัสดุเสร็จสิ้นทั้งหมดรายงานการดำเนินการต่อผู้บริหารและรายงานการจำหน่ายพัสดุต่อสำนักงานเขตพื้นที่พร้อมทั้งรายงานสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อภิปรายผลได้ ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

สภาพปัจจุบันของการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ในภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ด้าน

ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจำหน่ายพัสดุ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการยืม เนื่องจากการจำหน่ายพัสดุ มี พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และที่ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ระบุถึงแนวทางการดำเนินและกฎเกณฑ์การจำหน่ายพัสดุอย่างชัดเจน ทำให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ สิริภพ เรืองโรจน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับ อภิวัฒน์ พูลทรัพย์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ กาญจน์สมิตา ไสภณนา (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ในภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการวางแผนและจัดหาพัสดุ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการบำรุงรักษาและการตรวจสอบ และด้านการจำหน่ายพัสดุ เนื่องจากการวางแผนและจัดหาพัสดุ สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปี เพื่อรายงานต่อต้นสังกัด ซึ่งจะระบุถึงความต้องการใช้พัสดุของแต่ละงานในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาวางแผนการใช้พัสดุได้เพียงพอต่อการใช้ในตลอดปีงบประมาณ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ นิธิกานต์ กาลจักร (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารพัสดุในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบำรุงรักษาการตรวจสอบ ด้านการยืม ด้านการเก็บการบันทึกการเบิกจ่าย และด้านการจำหน่ายพัสดุ ตามลำดับ และทั้งสอดคล้องกับ ญัฐฐาพร สุนขุนทด (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนพัสดุ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการควบคุมพัสดุ รองลงมา ด้านการควบคุมพัสดุ รองลงมา ด้านการจัดหาพัสดุ รองลงมา ด้านการจำหน่ายพัสดุ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ

6.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 5 ด้าน ซึ่งสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

6.2.1 ด้านการวางแผนและจัดหาพัสดุ 1) สถานศึกษาจัดทำโครงการใช้พัสดุประจำปี ระบุความต้องการใช้พัสดุของแต่ละงานตลอดปีงบประมาณให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้จัดสรร โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าการใช้พัสดุ 2) บันทึกขอใช้พัสดุตามโครงการโดยผ่านงานพัสดุ ขออนุมัติจากผู้บริหาร 3) ฝ่ายพัสดุจัดซื้อพัสดุให้รวดเร็วและทันเวลา โดยวิธีการตามระเบียบตามความต้องการของโครงการที่ต้องการใช้ โดยยึดประโยชน์ของราชการเป็นสำคัญ 4) ถ้าเป็นพัสดุเฉพาะที่ต้องใช้ความชำนาญในการเลือกซื้อ จะให้ฝ่ายที่มีความชำนาญเป็นผู้จัดหาพัสดุ 5) ฝ่ายพัสดุและฝ่ายขอซื้อร่วมเป็น

คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตามที่ขอจัดซื้อให้ถูกต้องตามที่โครงการต้องการอย่างโปร่งใส สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจน์สมิตา โสภณนา (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า การวางแผนงานพัสดุ ได้แก่ การวางแผนงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การจัดทำวางแผนงานพัสดุประจำปี จัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และการจัดหาพัสดุ ได้แก่ การจัดทำแผนการจัดหาพัสดุโดยกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน การใช้งานการสำรวจความต้องการพัสดุจากกลุ่มงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา การจัดหาพัสดุตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการกำกับ การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ การตรวจรับพัสดุตรงตามคุณลักษณะเฉพาะ

6.2.2 ด้านการเก็บ การบันทึกและการเบิกจ่ายพัสดุ 1) เจ้าหน้าที่พัสดุรับมอบพัสดุจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ 2) จัดเก็บพัสดุในที่ ๆ ปลอดภัยและสามารถตรวจสอบได้ง่าย 3) บันทึกการจัดซื้อพัสดุ โดยแยกประเภท ลงในทะเบียนคุมพัสดุ ครุภัณฑ์ โดยใช้โปรแกรมในการบันทึกพัสดุเข้ามาช่วยในการทำงาน เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบได้รวดเร็วขึ้น 4) งานพัสดุเบิกจ่ายพัสดุที่ให้ผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรงเพื่อให้ทันต่อการใช้งาน 5) จัดทำบันทึกการเบิกพัสดุให้ชัดเจน โปร่งใส เพื่อให้ทราบผู้รับผิดชอบในพัสดุที่จัดซื้อ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิธิกานต์ กาลจักร (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารพัสดุในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ ต้องศึกษาระเบียบ ในด้านการเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย ให้เข้าใจ การเก็บและการบันทึก จะต้องมีการลงบัญชีหรือทะเบียน เพื่อควบคุมพัสดุ แยกเป็นชนิด และแสดงรายการโดยให้มีหลักฐานการรับเข้าบัญชีหรือทะเบียนไว้ประกอบรายการด้วย เก็บรักษาพัสดุให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย ปลอดภัย และให้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามบัญชี และเมื่อมีการเบิกจ่ายพัสดุ ผู้จ่ายพัสดุต้องตรวจสอบ ความถูกต้องของใบเบิก แล้วลงบัญชี หรือทะเบียนทุกครั้งที่มีการจ่าย และเก็บใบเบิกจ่ายไว้เป็นหลักฐานด้วย

6.2.3 ด้านการยืมพัสดุ 1) จัดทำแบบขอยืมพัสดุ โดยถ้ายืมใช้ภายในต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้างาน พักตร์ ถ้ายืมใช้ภายนอกต้องได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา และส่งมอบพัสดุให้ฝ่ายยืมได้รวดเร็ว 2) งานพัสดุตรวจสอบพัสดุทุกครั้งเพื่อให้พร้อมต่อการใช้งานก่อนการให้ยืมพัสดุ 3) ฝ่ายยืมพัสดุจะส่งคืนพัสดุ ต้องตรวจสอบสภาพให้เรียบร้อย ถ้าเจอการชำรุดเสียหายผู้ยืม ต้องซ่อมแซมให้กลับมาสภาพเดิมโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการซ่อมแซม และบันทึกคืนพัสดุทุกครั้งเพื่อป้องกันการสูญหาย 4) เมื่อครบกำหนดการยืม ถ้ายังไม่คืนพัสดุงานพัสดุต้องมีการติดตามทวงถามให้คืนพัสดุภายใน 7 วัน นับตั้งแต่วันครบกำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิวัฒน์ พูลทรัพย์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุมภวาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า ด้านการยืม ได้แก่ จัดระบบสารสนเทศทะเบียนคุมพัสดุ ครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน และควรจัดทำคู่มือการกำหนดรูปแบบและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันอย่างเคร่งครัด

6.2.4 ด้านการบำรุงรักษาและการตรวจสอบพัสดุ 1) ฝ่ายพัสดุต้องดูแลรักษาพัสดุให้พร้อมใช้งานเสมอ 2) กรณีพัสดุเกิดความเสียหาย ให้ฝ่ายรับผิดชอบพัสดุนั้น ทำบันทึกขอซ่อมแซมพัสดุ โดยใช้งบประมาณให้คุ้มค่าตามที่ได้จัดสรรในโครงการที่รับผิดชอบและทำประวัติการซ่อมแซม

พัสดุอย่างละเอียด 3) ฝ่ายพัสดุและฝ่ายที่ขอซ่อมแซมร่วมกันตรวจรับพัสดุเมื่อซ่อมแซมแล้วเสร็จว่าสามารถใช้งานได้ปกติ 4) ฝ่ายพัสดุทำบันทึกคืนพัสดุให้แก่ฝ่ายที่ของซ่อมบำรุงเสร็จแล้ว 5) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบการปฏิบัติงานพัสดุ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันทำการ ตั้งแต่วันที่เริ่มตรวจพัสดุ 6) คณะกรรมการตรวจสอบพัสดुरายงานการตรวจสอบพัสดุต่อผู้บริหารและรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่พร้อมทั้งรายงานต่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐฐาพร สุนขุนทด (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ด้านการบำรุงรักษาพัสดุ สถานศึกษามีการจัดตั้งงบประมาณในการซ่อม บำรุงรักษาพัสดุ ครุภัณฑ์ ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี สถานศึกษาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในด้านการซ่อมบำรุงรักษาพัสดุ ครุภัณฑ์ แต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับพัสดุ ผู้ใช้งานนั้น หรือเจ้าหน้าที่พัสดุ เป็นผู้รับผิดชอบการบำรุง รักษาพัสดุ ครุภัณฑ์

6.2.4 ด้านการจำหน่ายพัสดุ 1) สถานศึกษาตรวจสอบพัสดุประจำปีเสร็จสิ้น เมื่อพบพัสดุที่ชำรุด เสื่อมสภาพ ไม่สามารถซ่อมแซมให้เหมือนเดิมหรือไม่คุ้มค่าที่จะซ่อมแซมหรือซ่อมแซมบ่อยครั้ง ให้ดำเนินการจำหน่ายพัสดุอย่างรวดเร็วและตรวจสอบได้ 2) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง คณะกรรมการสอบราคากลางและคณะกรรมการจำหน่ายพัสดุเพื่อดำเนินการจำหน่ายพัสดุตามความเหมาะสมของแต่ละประเภทอย่างโปร่งใส 3) คณะกรรมการจำหน่ายพัสดุเสร็จสิ้นทั้งหมดรายงานการดำเนินการต่อผู้บริหารและรายงานการจำหน่ายพัสดุต่อสำนักงานเขตพื้นที่พร้อมทั้งรายงานสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริภพ เรืองโรจน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า ด้านการจำหน่าย ควรมีการศึกษาจากกรณีศึกษาเกี่ยวกับการแปรสภาพหรือทำลายและการพิจารณาตามราคาอย่างสมเหตุสมผล ควรจำหน่ายวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดว่าด้วยการจำหน่ายวัสดุครุภัณฑ์

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาต้องการพัฒนาด้านการยืมพัสดุมากที่สุด จึงต้องมุ่งพัฒนาให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบถึงแนวทางการยืมพัสดุ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 สถานศึกษาควรกำหนดขอบเขตการทำงานของงานพัสดุให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่พัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบ

7.2.2 ควรมีการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านพัสดุของสถานศึกษา จากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

7.3.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

8. บรรณานุกรม

- กาญจน์สมิตา โสภณนา. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ใสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐภาพร สุนขุนทด. (2565). แนวทางการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธนวรรณ ทองคำสุก. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการบริหารงานพัสดุของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นิธิกานต์ กาลจักร. (2565). แนวทางการบริหารงานพัสดุในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เบญญาภา ยาโตปมา. (2558). การบริหารพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพ ของสำนักปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิรภพ เรืองโรจน์. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารพัสดุของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อภิวัฒน์ พูลทรัพย์. (2566). การบริหารพัสดุของโรงเรียนเครือข่ายกุ่มภาปีในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชธานี.

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน* THAI LANGUAGE LEARNING MANAGEMENT WITH FLIPPED CLASSROOM

ชุลีพร นาหวนิน¹, ณัฐกิตต์ สิริวัฒนาทากุล², ปรีดา นวลรักษา³,
จำเนียร ฉิรินัง⁴, ริสร พงษ์สุวรรณ⁵

Chuleeporn Nahuanin¹, Natthakit Siliwatthanathakun², Preda Nulruksa³,
Jamnian Chirinung⁴, Risorn Pongsuwan⁵
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย^{1,2,3,4,5}
Mahamakut Buddhist University^{1,2,3,4,5}
Email : Chuleeporn.nah@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ห้องเรียนกลับด้านจากการศึกษาพบว่าเป็นห้องเรียนในยุคความปกติถัดไปที่เปลี่ยนชั้นเรียนแบบเดิม ผู้สอนเป็นผู้บอกหรืออธิบายความรู้เข้าสู่ชั้นเรียนแบบใหม่ที่ผสมผสานศาสตร์การสอนและเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมจากการใช้วีดิทัศน์สำหรับการเรียนรู้นอกห้องเรียนด้วยการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียนในยุคปัจจุบันและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลโดยใช้หลักการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่น วัฒนธรรมการเรียนรู้ เนื้อหาที่คิดสรร และความเป็นผู้สอนมืออาชีพ ผ่านการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกสถานที่และทุกเวลาด้วยการเรียนรู้ก่อนเข้าชั้นเรียน ในชั้นเรียน และหลังเข้าชั้นเรียน การปฏิบัติภารกิจการเรียนรู้ที่ใช้ความคิด ลงมือปฏิบัติจริง และการสะท้อนความคิดอย่างหลากหลายจนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ภายใต้ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างความรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย; ห้องเรียน; ห้องเรียนกลับด้าน

ABSTRACT

This article aims to study Thai Language Learning Management with Flipped Classroom was a classroom in the next normal era that has changed the traditional class. The instructor was the one who explained the knowledge to the new class that combines the science of teaching and digital technology to support the students' learning. It could be further developed from the use of videos for learning outside the classroom with the use of modern media and technology and appropriate to learners in modern time. By using the 4 Principles in learning management were Flexible environment, Learning culture, Curated content, and professional teaching. Through the creation of learning space to happen anywhere and anytime with pre-class learning, in class, and after class, the practice of learning tasks that used thinking, took action and reflecting on variety of ideas until learning was meaningful under experience and learning environment that encouraged knowledge creation, authorized students to acquire the essential skills for the 21st century learning.

Keywords : Thai Language Learning Management; Classroom; Flipped Classroom

1. บทนำ

โลกปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและผันผวน ความเป็นพลวัตสูง ด้วยความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคมทุกมิติการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องเน้นการพัฒนามนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในภาวะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (วัฒนาพร ระบุว่า, 2563) ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเตรียมความพร้อมให้กับคนทุกช่วงวัยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตลอดจนมีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่มีความสำคัญต่อคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังพระราชดำรัสในพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า “...ประเทศไทยนั้นมีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน...เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาลจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้” ภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างเอกภาพของชาติ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตลอดจนเป็นเครื่องมือที่ใช้พัฒนาคนในชาติ ดังนั้นภารกิจสำคัญของการศึกษาประการหนึ่งก็คือการสอนภาษาไทยให้คนในชาติสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาไทยเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และสามารถสืบทอดมรดกทางภาษา มีความชื่นชมที่จะใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง และมีเจตนาที่ดีต่อภาษาไทย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507)

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะสำคัญที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต อันประกอบด้วย 1) ความรู้ในวิชาหลัก (Core subjects) 2) ทักษะอาชีพและทักษะชีวิต (Life and career skills) 3) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and innovation skills) และ 4) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and technology skills) (จินตวีร์ คล้ายสังข์, 2561) หากผู้สอนยังจัดการเรียนการสอนแบบเดิม อาจไม่สนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2562) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การพูดบรรยาย การมอบหมายงาน เป็นต้น ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อีกต่อไป เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างฉับพลัน (Disruptive innovation) ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาแทนที่ด้วยการเรียนรู้ผ่านโลกออนไลน์จึงเกิดการนำความรู้เหล่านั้นไปสร้างสรรค์โครงการ หรือนวัตกรรมตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

รูปแบบการสอนหรือรูปแบบการเรียนการสอนว่า หมายถึง สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการสอนภาษาไทย หมายถึง สภาพขององค์ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยที่ได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบ ตามแนวคิด หลักการเรียนรู้ หรือทฤษฎีการเรียนรู้ที่ยึดถือ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (ทิตนา เขมมณี, 2560)

ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) เป็น วิธีการจัดการเรียนการสอน ที่มีแนวความคิดว่า “เรียนที่บ้านทำการบ้านที่โรงเรียน” การเรียนรู้จึงไม่ได้จำกัดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น (วิจารณ์ พานิช, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมยุคปัจจุบัน ดังนั้น เมื่อมนุษย์เรียนรู้และปรับตัวจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นในวิถีใหม่ จนกลายเป็นบรรทัดฐานวิถีปกติห้องเรียนกลับด้าน จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคความปกติถัดไป ด้วยการออกแบบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ผสานเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ และผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

กรรณิกา ทรัพย์วิริยะกุล (2557) การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้าง สติปัญญา และพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์และ การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความคิดในระดับสูง และคิดแบบองค์รวม สามารถคิดสร้างสรรค์ตนเอง สังคม ประเทศชาติ และโลก นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาการทางอารมณ์ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในอารมณ์อย่างถูกต้อง

เหมาะสม การจัดการศึกษายึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

ทศนา แคมมณี (2560) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย หรือ รูปแบบการเรียนการสอนว่า หมายถึง สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการสอนภาษาไทย หมายถึง สภาพขององค์ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยที่ได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบ ตามแนวคิด หลักการเรียนรู้ หรือทฤษฎีการเรียนรู้ที่ยึดถือ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2 กระบวนการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษา วิเคราะห์ จุดหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่ เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนบทบาทของผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ออกความรู้แก่ผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุน เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน โดยดำเนินการดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนรู้แบบทดลองแบบโครงการ แบบศูนย์การเรียนรู้ แบบสืบสวนสอบสวน แบบอภิปราย แบบสำรวจ แบบร่วมมือ เป็นต้น

2. ตัดค้นหาเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ด้านเนื้อหา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

3. จัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้ในการเรียนรู้แบบอื่น ๆ และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถด้านเนื้อหา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ เหมือนกับการทำงานในชีวิตจริง ให้อำนาจการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ รู้จักวิธีการวางแผน คิดวิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง และฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามลักษณะของโครงการ เป็นเรื่องของการศึกษา ค้นคว้าทดลอง ตรวจสอบ สมมติฐาน โดยอาศัยการศึกษา วิเคราะห์ ใช้ทักษะกระบวนการ

3.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีการหรือพฤติกรรมที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ผลงาน ความรู้สึกและ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ลักษณะของการสอนแบบนี้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองจนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจจากการปฏิบัติงานไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด มีวิธีการหลากหลายวิธีการหนึ่งคือ การใช้คำถาม การตั้งคำถามเน้นกระบวนการคิด โดยใช้หมวดความคิด 6 ใบ เป็นการใช้คำถามอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมที่พัฒนาทักษะความคิดในการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องใช้คำพูดและวิธีการต่าง ๆ กระตุ้นให้นักเรียนคิดลงมือปฏิบัติ ประเมิน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนางานของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เช่น กิจกรรมการอภิปราย แก้ไข พัฒนางานของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เช่น กิจกรรมการอภิปราย การวิเคราะห์ การวิจารณ์ การค้นคว้า การทำโครงการ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องสอดแทรกคุณธรรมในกระบวนการคิดควบคู่ไปด้วย เช่น ความรับผิดชอบ ความอดทน ความเพียรพยายาม นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผน ดำเนินชีวิตในอนาคต เพื่อให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ด้วยการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ในโรงเรียน และในชุมชน เช่น การเล่าเรื่อง การอภิปราย การวิจารณ์ การโต้เถียง การคัดลายมือ การเขียนเรียงความ การทำโครงการ การประกวดการอ่าน การศึกษาค้นคว้า การแข่งขันตอบคำถาม การอ่านทำนองเสนาะ

3.5 การพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษา จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของภาษา และวัฒนธรรมไทย เกิดความตระหนักว่าภาษามีความสำคัญและมีพลัง กิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษา จำเป็นต้องจัดควบคู่และสัมพันธ์กับกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทุกกิจกรรม

3.6 การพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการเรียนรู้เรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน การจัดกิจกรรมจึงควรเน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะภาษาเพื่อเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยการอ่าน พิจารณา วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่าวรรณกรรมและวรรณคดีอย่างมีเหตุผล มีการนำเสนอความเข้าใจ ความซาบซึ้ง ข้อคิดและประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรายงาน การจัดแสดง การสร้างสรรค์วรรณกรรมทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง เป็นต้น ทั้งนี้จะเกิดผลทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นแนวทางในการผลิตผลงานเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

3.7 การพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีชีวิตและศิลปะการใช้ภาษาของคนในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมจำเป็นต้องให้ผู้เรียนใช้ทักษะภาษาเพื่อการเรียนรู้ เช่น การสัมภาษณ์ การรายงาน การทำโครงการ การจัดการแสดง เป็นต้น โรงเรียนและชุมชนจะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาทางภาษา วิธีการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้สอนสามารถนำมาใช้ได้อย่างกว้างขวาง โดยใช้เทคนิควิธีการอย่างหลากหลายที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและเรียนอย่างมีความสุข ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของผู้เรียนและธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ที่เรียน เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

2.3 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

ทิศนา แคมมณี (2560) กล่าวว่า รูปแบบการการสอนจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้น ๆ
2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ
4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รูปแบบการสอนจึงต้องสามารถทำนายผลที่จะเกิดตามมาได้ และมีศักยภาพในการสร้างความคิดรวบยอดและสร้างความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ได้

2.4 ประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

Joyce & Weil (1996) แบ่งรูปแบบการสอนออกเป็น 4 กลุ่มตามจุดมุ่งหมายและวิธีการเรียนรู้ของมนุษย์ ได้แก่

1. รูปแบบการสอนในกลุ่มที่ใช้การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social family) เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้ประโยชน์จากการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยเห็นว่าการจัดการห้องเรียนจะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์แบบร่วมมือในห้องเรียน มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ มีดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันในการแก้ปัญหาทางวิชาการและปัญหาของสังคม
- 2) พัฒนาทักษะทางด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียน
- 3) สร้างความตระหนักในด้านค่านิยมของตนและสังคม

ตัวอย่างรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ เพื่อนเรียน (partners in learning model) กลุ่มสืบสอบ (group investigation model) รูปแบบการสอนโดยการซักค้าน (jurisprudential inquiry model) และรูปแบบการสอนบทบาทสมมติ (role playing model) เป็นต้น

2. รูปแบบการสอนในกลุ่มกระบวนการประมวลผลสารสนเทศ (information - processing family) เป็นรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างความเข้าใจและจดจำ

สารสนเทศของผู้เรียน และการพัฒนาความคิด สติปัญญาของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ มีดังนี้

- 1) ส่งเสริมการสร้างความคิดรวบยอดและหลักการ
- 2) พัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ได้แก่ ทักษะการคิดและกระบวนการคิดต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น
- 3) พัฒนาทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการสืบสอบ

ตัวอย่างของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (concept attainment model) รูปแบบการสอนโดยการนำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า (advance organizer model) รูปแบบการสอนที่เน้นความจำ (memory assists model) รูปแบบการสอนแบบสืบสอบทางวิทยาศาสตร์ (scientific inquiry model) เป็นต้น

3. รูปแบบการสอนในกลุ่มที่เกี่ยวกับการพัฒนาตน (personal family) รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

- 1) สร้างความสำนึกในคุณค่าของตนเองและความเข้าใจตนเอง
- 2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้แนะแนวช่วยเหลือผู้เรียนให้มีความเข้าใจบทบาทในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ และวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของตนเองได้
- 3) ทำให้ผู้เรียนเปิดใจกว้างต่อประสบการณ์ใหม่

ตัวอย่างรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการสอนทางอ้อม (nondirective teaching) รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความตระหนักแห่งตน (enhancing self-esteem) เป็นต้น

4. รูปแบบการสอนในกลุ่มที่เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรม (behavioral systems family) จุดมุ่งหมาย หลักของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด ตลอดจนการฝึกทักษะและพัฒนาพฤติกรรมทางสังคม โดยมอบหมายงานให้ผู้เรียนปฏิบัติและได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติ ซึ่งนักเรียนจะปฏิบัติงานจนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เมื่อได้รับทราบข้อมูลย้อนกลับและได้รับผลจากการปฏิบัตินั้น

ตัวอย่างของรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้แบบรอบรู้ (mastery learning) รูปแบบการสอนตรง (direct instruction) รูปแบบการเรียนรู้ทางสังคม (social learning) รูปแบบการสอนแบบโปรแกรม (programmed schedule) เป็นต้น

3. การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

3.1 ความหมายของห้องเรียนกลับด้าน

ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) มีที่มาจาก Bergmann and Sams ครูในสหรัฐอเมริกาที่ต้องการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาตามชั้นเรียนไม่ทัน เพราะต้องขาดเรียนไปเล่นกีฬาหรือไปทำกิจกรรม หรือเพราะเรียนรู้ได้ช้า เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้ครูสร้างวีดิทัศน์การสอนได้ง่ายขึ้น และนำไปอัปโหลดไว้บนอินเทอร์เน็ต โดยให้นักเรียนที่ขาดเรียนเข้าไปศึกษาเรียนรู้ได้ หรือนักเรียนที่เรียนช้าก็เข้าไปทบทวนได้เช่นกัน นอกจากนี้ ยังลดเวลาที่โรงเรียนในการเรียน

เนื้อหาวิชาของผู้เรียนได้ แต่เป็นการใช้เวลาให้เกิดคุณค่าต่อตนเอง โดยการฝึกฝนและการเปลี่ยนความรู้เป็นความเข้าใจที่เชื่อมโยงกับโลกชีวิตจริง (วิจารณ์ พานิช, 2556) เมื่อแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเข้ามาสู่บริบททางการศึกษาของประเทศไทย จึงมีคำศัพท์ที่ใช้ในแวดวงของการเรียนการสอนอยู่ 2 คำ ได้แก่ “ห้องเรียนกลับด้าน” และ “ห้องเรียนกลับทาง” ตามการให้คำนิยามดังต่อไปนี้

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558) ได้อธิบายว่า ห้องเรียนกลับทาง หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาของบทเรียนด้วยตนเองที่บ้าน และนำผลงานหรือ ปัญหาที่บันทึกไว้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สอนหรือเพื่อนในห้องเรียน ห้องเรียนกลับทางจึงเป็นวิธีการจัดกิจกรรมที่เปลี่ยนบทบาทของผู้สอน จากการเป็นผู้บรรยายเนื้อหาเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองที่บ้าน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในห้องเรียน ขณะที่ อิศรานุรักษ์ (2559) ได้สรุปนิยามไว้ว่า ห้องเรียนกลับด้าน คือ ศาสตร์การสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่เปลี่ยนจากการสอนแบบบอกความรู้หรือรอรับความรู้ มาเป็นการเรียนรู้เชิงรุก ภายใต้การเชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ ผ่านการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนกับการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบออนไลน์ โดยที่ผู้สอนจะเป็นผู้แนะนำทางปัญญาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ความรู้ และการสร้างสรรค์ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

สำหรับบทความนี้จะใช้คำว่า ห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนรูปแบบใหม่บนพื้นฐานที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่และทุกเวลา (Anywhere, Anytime) เป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบเดิม (Traditional paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ (New paradigm) ที่สร้างพื้นที่การเรียนรู้ทั้งนอกชั้นเรียนและในชั้นเรียน โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ (Coaching) สร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ และตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติการกิจกรรมเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล สามารถสร้างความรู้สำหรับตนเองได้อย่างมีความหมาย

3.2 แนวคิดหลักสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

แนวคิดหลักของห้องเรียนกลับด้าน คือ การนำเอาสิ่งที่เคยทำในชั้นเรียนไปทำที่บ้านแล้วเอาสิ่งที่เคยทำที่บ้านมาทำในชั้นเรียน (Bergmann & Sams, 2012) ซึ่ง Flipped Learning Network (FLN) (2014) ได้ขยายแนวคิดออกไปให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยอธิบายถึงหลักการ 4 เสาหลักของ F-L-I-P ที่ผู้สอนจะต้องคำนึงในการออกแบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) สภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่น (Flexible environment) การเรียนรู้แบบกลับด้านเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยที่ผู้สอนสามารถออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้เพื่อรองรับการทำงานแบบกลุ่มหรือการเรียนรู้แบบอิสระ สร้างพื้นที่การเรียนรู้เวลาในการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นผู้เรียนสามารถเลือกได้ว่า จะเรียนที่ไหนและเมื่อไหร่ ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์และสะท้อนผลการเรียนรู้ตามความต้องการผู้สอนทำหน้าที่สังเกตและติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ออกแบบและนำเสนอเนื้อหาให้กับผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม

2) วัฒนธรรมการเรียนรู้ (Learning culture) การเรียนรู้แบบกลับด้านเป็นการเปลี่ยนการเรียนรู้จากผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ไปสู่การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เวลาในชั้นเรียนจึงมุ่งเน้นไปที่การสำรวจบทเรียนในเชิงลึกมากขึ้น และสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการสร้างความรู้ขณะที่มีส่วนร่วม และการประเมินการเรียนรู้วัฒนธรรมการเรียนรู้จึงเกิดขึ้นผ่านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรม ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้บนความแตกต่าง และการสะท้อนผลอย่างมีความหมายสำหรับตนเอง

3) เนื้อหาที่คัดสรร (Intentional content) ผู้สอนจะต้องออกแบบและกำหนดเนื้อหาที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน และเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเลือกใช้เนื้อหาที่คัดสรรในการเพิ่มเวลาในชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและระดับขั้นของผู้เรียน ผ่านการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทางตรงเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงด้วยตนเอง ตลอดจนสร้างและดูแลจัดการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกคน

4) ผู้สอนมืออาชีพ (Professional educator) ความเป็นมืออาชีพนั้นสำคัญและจำเป็นอย่างมากในห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งผู้สอนมีส่วนสำคัญในการออกแบบ วางแผน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยที่จะต้องคอยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้การสะท้อนกลับ (Feedback) ในขณะเรียนรู้และประเมินชิ้นงาน ทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และชั้นเรียนจัดทำแบบประเมินระหว่างเรียนอย่างต่อเนื่องผ่านการสังเกตและบันทึกข้อมูล นอกจากนี้ จะต้องสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของตนเองกับผู้สอนท่านอื่นหรือผู้สังเกตการสอนด้วย ยอมรับคำวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

Bergmann and Sams (2012) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบและลักษณะที่สำคัญของห้องเรียนกลับด้านว่า ห้องเรียนกลับด้านเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายและยั่งยืน โดยที่ผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน คือ ผลลัพธ์ที่คาดหวังในการเรียนรู้ของผู้เรียน อาจกำหนดเป็นผังมโนทัศน์ หรือการระบุเกณฑ์ในสิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้

2) หากวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการศึกษาและแสวงหาความรู้จากการสอนทางตรง ผู้สอนต้องสร้างวีดิทัศน์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ซึ่งอาจเป็นวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้นด้วยตนเอง หรือจัดหาวีดิทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องมาใช้ได้

3) ผู้เรียนสามารถเข้าถึงวีดิทัศน์ได้อย่างหลากหลาย ด้วยการอัปโหลดขึ้นบนระบบออนไลน์หรือการบันทึกเป็นแผ่นวีดิทัศน์ก็ได้

4) ผู้สอนรวบรวมกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถทำได้ในชั้นเรียน เช่น การเตรียมวีดิทัศน์ ใบงาน ใบความรู้ เป็นต้น สำหรับผู้เรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

5) สร้างวิธีการประเมินและสรุปผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงผลการเรียนรู้ผ่านภารกิจการเรียนรู้ หรือการทดสอบต่าง ๆ

3.4 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

ห้องเรียนกลับด้าน เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพ ดังนี้

- 1) ชั้นเรียนไร้พรมแดนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การเชื่อมต่อสื่อสารต่าง ๆ จึงสะดวกและรวดเร็ว เกิดเป็นชั้นเรียนที่มีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้
- 2) ชั้นเรียนมีชีวิตชีวา สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน ทั้งแบบประสานเวลา (Synchronous learning) และไม่ประสานเวลา (Asynchronous learning)
- 3) ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีการคิดขั้นสูง สามารถนำไปสู่การสร้างผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ได้
- 4) ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อรายวิชาที่เหมาะสมกับช่วงวัย สนองต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
- 5) ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) มีทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

3.5 รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน

การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เป็นแนวคิดในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่ไม่มีรูปแบบเฉพาะเจาะจง ผู้สอนสามารถนำแนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านมาจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบตามบริบท โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ได้มีผู้เสนอรูปแบบที่น่าสนใจไว้ดังต่อไปนี้

Bergmann and Sams (2012) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการเรียนรู้ สามารถสรุปได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผนบทเรียน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และพิจารณาว่า วิดีทัศน์ที่จะจัดทำขึ้นนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ ผู้สอนควรทำการศึกษาและเรียนรู้โปรแกรมการแชร์หน้าจอ (Screen casting) ในการสร้างวีดิทัศน์ให้เกิดความชำนาญ เพื่อให้วีดิทัศน์มีประสิทธิภาพมากที่สุด
2. ขั้นบันทึกวีดิทัศน์เป็นการบันทึกโดยใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับอุปกรณ์เทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น ไมโครโฟน กล้อง หรืออุปกรณ์ในการใช้เขียน โดยขณะบันทึกผู้สอนไม่ควรเขียนบท (Script) เนื่องจากเอกสารประกอบการสอนนั้นเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถปรับใช้ในการบรรยายได้ นอกจากนี้การอ่านบทยังทำให้ขาดความเป็นธรรมชาติและความสร้างสรรค์อีกด้วย
3. ขั้นการตัดต่อแก้ไขวีดิทัศน์ ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะต้องมีความพิถีพิถัน ละเอียดรอบคอบ เนื่องจากขั้นตอนนี้ใช้เวลาค่อนข้างมาก แต่การตัดต่อช่วยให้สามารถตัดทอนเนื้อหาที่ไม่ต้องการ หรือเนื้อหาที่มีความผิดพลาดออกไปได้โดยไม่ต้องบันทึกใหม่ทั้งหมด
4. ขั้นการเผยแพร่วีดิทัศน์ การเผยแพร่นั้นขึ้นอยู่กับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียนในการเข้าถึงเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ เช่น ผู้สอนอาจจะอัปโหลดลงบนเครือข่ายหรือแพลตฟอร์มออนไลน์และอาจจะบันทึกบนแผ่นดีวีดีในกรณีที่ผู้เรียนไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

Lo and Hwang (2018) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านไว้ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนชั้นเรียน โดยที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการทำงานแบบเน้นภาระงาน เช่น การศึกษาวิดีโอที่ค้นการเรียนการสอนในเรื่องที่เกี่ยวข้อง การทำแบบฝึกหัดแบบออนไลน์หรือออฟไลน์ หรือสถานการณ์ปัญหาที่ต้องใช้กระบวนการคิด เป็นต้น

2. กิจกรรมในชั้นเรียน เป็นการทบทวนการเรียนรู้ก่อนชั้นเรียนด้วยคำถามหรือการสนทนาร่วมกัน โดยที่ผู้สอนเป็นผู้อธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เน้นกิจกรรมการเรียนรู้รายบุคคลและแบบกลุ่มย่อย เช่น กิจกรรมเพื่อนสอนเพื่อน (Peer instruction) หรือกิจกรรมเพื่อนคู่คิด (Think pair share) เป็นต้น

3. กิจกรรมหลังชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทบทวนเนื้อหาและสะท้อนผลการเรียนรู้ อาจเป็นการทำแบบฝึกหัดออนไลน์และออฟไลน์หรือการบันทึกการเรียนรู้

สุพัตรา อุตมั่ง (2558) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ไว้ดังนี้

1. จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง
2. อธิบายวิธีการเรียนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านให้ผู้เรียนเข้าใจ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อให้ทั้งผู้ปกครองและผู้เรียนยอมรับและพร้อมที่จะปรับตัวในการจัดการเรียนการสอน

3. จัดกิจกรรมในห้องเรียนให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ให้รู้จริงตามความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล โดยที่ผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ชเพื่อคอยอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำในการเรียนรู้

4. สร้างระบบประเมินผลอย่างเหมาะสมและเน้นการประเมินตามสภาพจริงการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน จึงเป็นการเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเดิม (Traditional classroom) ไปสู่การจัดการเรียนรู้ในวิถีใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสนองตอบต่อการเรียนรู้ในยุคความปกติถัดไป (อิศรา ก้านจักร, 2559)

4. การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในชั้นเรียนภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในภาษาประจำชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในยุคความปกติถัดไปจึงต้องกลับด้านจากการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบเดิมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน ไปสู่การให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านบนพื้นฐานแนวคิดแบบใหม่ ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ และบูรณาการแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล (Edu Learn) มาสร้างเป็นสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ออกแบบบนพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้และง่ายต่อการใช้งานที่ตอบสนองการเรียนรู้ในวิถีใหม่

(มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2564) สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในชั้นเรียนภาษาไทย ได้บูรณาการกรอบแนวคิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สร้างนวัตกรรมที่มีความคิดสร้างสรรค์ (สุมาลี ชัยเจริญ และคณะ, 2563) มาใช้ในการออกแบบชั้นเรียน โดยมีชั้นกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ก่อนเข้าชั้นเรียน (Pre-class) ผู้เรียนศึกษาหลักการ ทฤษฎี หรือเนื้อหา มาล่วงหน้าก่อนเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ ชั้นที่ 1 การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ โดยการกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา และปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและขยายแนวคิดที่หลากหลาย

2. การเรียนรู้ในชั้นเรียน (In-class) มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติแนวคิดหรือสมรรถนะที่ต้องการตามที่ได้ศึกษาหลักการทฤษฎีมาล่วงหน้า ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ชั้นที่ 3 การสร้างความเข้าใจของตนเองและกลุ่มโดยการสะท้อนความคิด และชั้นที่ 4 การสรุปองค์ความรู้

3. การเรียนรู้หลังเข้าชั้นเรียน (Post-class) มุ่งเน้นการสรุปองค์ความรู้ เนื้อหา วิเคราะห์ และทบทวนสิ่งที่เรียนรู้ผ่านการตรวจสอบความเข้าใจ สร้างและนำเสนอผลงาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ชั้นที่ 5 การผลิตผลงานเชิงสร้างสรรค์และนำเสนอ

5. สรุป

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) จึงเป็นห้องเรียนในยุคความปกติถัดไป (Next normal) ที่เปลี่ยนชั้นเรียนแบบเดิมที่มีความเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีเฉพาะในห้องเรียน ผู้สอนเป็นผู้บอกหรืออธิบายความรู้ มาสู่ชั้นเรียนแบบใหม่ที่ผสมผสานศาสตร์การสอนและเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมจากการใช้วีดิทัศน์สำหรับการเรียนรู้นอกห้องเรียน ด้วยการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เช่น Edu Learn, Google Classroom, Microsoft Teams, Facebook, Line และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลอื่น ๆ โดยใช้หลักการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่น วัฒนธรรมการเรียนรู้ เนื้อหาที่คัดสรร และความเป็นผู้สอนมีอาชีพ ผ่านการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกสถานที่และทุกเวลาด้วยการเรียนรู้ก่อนเข้าชั้นเรียน ในชั้นเรียน และหลังเข้าชั้นเรียน ห้องเรียนกลับด้าน จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยการออกแบบห้องเรียนระหว่างการเรียนรู้แบบผสมผสานเวลาและไม่ผสมผสานเวลา ผ่านการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ความคิด ลงมือปฏิบัติจริง และการสะท้อนความคิดอย่างหลากหลายจนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ภายใต้ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างความรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีคุณภาพ

6. บรรณานุกรม

- กรรณิกา ทรัพย์วิริยะกุล. (2557). **การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย**. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2566. จาก http://koikanni.blogspot.com/p/blog-page_88.html
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2561). **ยุควิวัฒนาการเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการเรียนรู้: การออกแบบที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : หน่วยปฏิบัติการวิจัยสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2507). **พระราชกรณียกิจด้านอักษรศาสตร์ พิพิธภัณฑสถาน และวัฒนธรรม : พระราชกรณียกิจ และพระอัจฉริยภาพในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช**. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2566. จาก <https://3king.lib.kmutt.ac.th/King9CD/chapter13/page3.html>
- ทิตินา แคมมณี. (2560). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2564). **EDULEARN**. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2566. จาก <https://edulearn.ednopark.com>
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2563. สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World). **ครุสภาวิทยาจารย์**. 1(1). 8-11.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). **การจัดการเรียนรู้ในยุค Disruptive Innovation**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัยฉบับราชบัณฑิตยสภา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุพัตรา อุตมิ่ง. (2558). แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน: ภาพฝันที่เป็นจริงในวิชาภาษาไทย. **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์**. 16(1). 51-58.
- สุมาลี ชัยเจริญ และคณะ. (2563). **กรอบแนวคิดกระบวนการจัดการเรียนรู้โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สร้างนวัตกรรมที่มีความคิดสร้างสรรค์**. ขอนแก่น : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อิสรา ก้านจักร. (2559). **ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์. ฟรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- อิสรา ก้านจักร. (2559). **พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)**. ขอนแก่น : คลังน่านาวิทยา.

- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). **Flip your classroom: Reach every student in every class every day.** Washington, DC : ISTE.
- Flipped Learning Network (FLN). (2014). **The Four Pillars of F-L-I-P™.** Retrieved 9 March 2022. From www.flippedlearning.org/definition
- Joyce, B. & Weil, M. (1996). **Models of teaching.** 5th ed. Boston : Allyn & Bacon.
- Lo, C. K., & Hwang, G. J. (2018). How to advance our understanding of flipped learning: Directions and a descriptive framework for future research. **Knowledge Management & E-Learning.** 10(4). 441-454.

RETRACTED

หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูปฐมวัยเพื่อทักษะภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน*

TRAINING CURRICULUM OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION TEACHER'S COMPETENCY FOR LEARNERS' THAI LANGUAGE SKILLS

รัชนีบุรณ์ เนตรภักดี¹, ณัฐกิตต์ สิริวัฒนาทากุล², วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา³,
คัมภีรภาพ คงสำรวย⁴, พระกิตติพงษ์ สิริปณฺโญ (สิมณี)⁵

Radchaneeboon Neadpuckdee¹, Natthakit Siliwatthanathakun², Wirat Wongpinanwattana³,
Khamphiraphap Kongsumruay⁴, Phra Kittipong Siripanyo (Simmani)⁵

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย^{1,2,4,5}

Mahamakut Buddhist University^{1,2,4,5}

มหาวิทยาลัยขอนแก่น³

Khon Kaen University³

Email : pimradchane@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูปฐมวัยเพื่อทักษะภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรอบรมครูปฐมวัยเพื่อพัฒนากระบวนการทางภาษา จึงประกอบด้วย 1)ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้างเนื้อหา 5)กิจกรรมการฝึกอบรม 6)สื่อและแหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและและเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพึงกระทำเป็นอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยให้สามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลก เนื่องจากปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการวางรากฐานการพัฒนาในทุกด้านเนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่พัฒนาการด้านต่างๆ โดยเฉพาะสมองมีการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ที่ดีและถูกต้องตามหลักพัฒนาการหลักการเรียนรู้ และหลักวิชาการแล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาต่อไป ซึ่งในปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มีเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี การสื่อสารและการดำเนินชีวิต เด็กจึงต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม; สมรรถนะครูปฐมวัย; ทักษะภาษาไทย

ABSTRACT

This article was aimed at studying training curriculum of early childhood education teacher's competency for learners' Thai language skills. The findings were found that the training curriculum was a planning procedure of learning activity to enable behavioral changes according to aim and purpose. The concepts of training curriculum development for early childhood education teachers for development of language process contained 1) background, 2) principle, 3) purpose, 4) content structure, 5) training activity, 6) media and learning source, and 7) assessment and evaluation. Developing curriculum to suit social conditions and current changes was necessary for those who involved in educational management. Due to the most importance and necessity of childhood through development in all aspects that brain was rapidly developed and learned, this should be prioritized for development of early childhood education teacher's competency for self and social development to be up to global changes. Provided that children got proper nurture and learning management in accordance with the principles of learning and academic development, they would be able to be developed potentially affected to future quality of life. As the changes in the 21st century, it was illuminated that characteristics development of children were acquired for living worthily in the 21st century.

Keywords : Training curriculum; Early childhood education teacher's competency; Thai language skills

1. บทนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการศึกษาของประเทศไทยนั้น ต้องเผชิญกับวิกฤตทางการศึกษาหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดการศึกษาที่ไม่ทั่วถึง และไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีจำนวนนักเรียนที่ตกหล่นจากระบบการศึกษาค่อนข้างมากใช้วิธีการจัดการศึกษาที่ล้าสมัย รวมถึงมีการตื่นตัวของกระแสการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สิ่งเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาของประเทศไทยทำให้เกิดปัญหาความด้อยคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเทียบกับการจัดการศึกษาของประเทศชั้นนำอื่นๆ ปัญหาของนักเรียนไทยที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ ปัญหาในเรื่องของการประยุกต์ใช้ เพราะระบบการศึกษาของโรงเรียนยังคงยึดติดกับวิธีการสอนแบบเดิมๆ ทำให้ผู้เรียนถูกปลูกฝังด้วยการเรียนรู้แบบท่องจำเพื่อนำไปสอบมากกว่าที่จะเรียนรู้เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ และมุ่งสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านต่างๆ ที่ตนเรียนรู้ มาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและสังคมได้ กล่าวคือ เด็กไทยนั้นมีสมรรถนะที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น อันเป็นสิ่งที่เสียเปรียบอย่างมากในการแข่งขันกับนานาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

สาเหตุดังกล่าวทำให้กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนรู้ขึ้นใหม่ โดยเปลี่ยนจุดเน้นจากที่เคยเป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหา (Content Based) คือ เน้นเนื้อหาวิชา และมีมาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมาก ไปเป็นหลักสูตรที่เป็นฐานสมรรถนะ (Competency Based) คือมุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม เมื่อผ่านการเรียนรู้ ดังนั้นแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากำหนดให้ หลักสูตรฐานสมรรถนะนั้นเป็นแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้เกิดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต หลักสูตรฐานสมรรถนะจะกำหนดมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ขึ้นเป็นสมรรถนะเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามวิชาหรือคร่อมวิชา คือเป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น และ 2) สมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา/สาขาวิชาที่จำเป็นสำหรับวิชานั้นๆ ซึ่งสมรรถนะทั้ง 2 ประเภทนั้นไม่ว่าจะเป็นสมรรถนะหลัก หรือสมรรถนะเฉพาะต่างก็มีระดับตั้งแต่ง่ายไปยาก ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบไต่ระดับไปตามระดับความสามารถของตน (เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2562)

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลเกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นการวางแผนการประเมินผลให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลกว่าได้บรรลุตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์จริงหรือไม่ เพื่อผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะได้รู้และคิดเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป ทั้งนี้ การฝึกอบรมจะช่วยให้ได้พื้นฐานความรู้เดิม และเพิ่มพูนความรู้ใหม่ รวมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ ทำให้แต่ละบุคคลมีการพัฒนาความสามารถสูงขึ้น (Smith, 1990) และในการฝึกอบรมนั้นจะต้องมีหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งเป็นโครงการฝึกอบรมที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ เพื่อจัดไว้ให้กับผู้เข้าฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชราภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง, ภัทรารวรรณ จันทร์เนตร (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ สำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า 1) ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 2) ได้หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาหลักสูตรอบรม (4) การจัดกิจกรรมอบรม (5) สื่อการเรียนรู้ (6) การวัดและประเมินผล และ(7) การจัดกิจกรรมการอบรมเป็นแบบผสมผสาน ดังนั้น หลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมในสมัยหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไปสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และเทคโนโลยีเปลี่ยนไป หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทในการจัดการศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และความต้องการของบุคคลในยุคนั้นๆ

จึงเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนาให้ประชากรของประเทศสามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลกและมีประโยชน์สูงสุดในการนำไปใช้ด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

2.1 ความหมายของหลักสูตร

สิ่งที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจมากในปัจจุบันและมากขึ้นโดยลำดับ คือ การศึกษาและการจัดการเรียนรู้ซึ่งเด็กที่ได้รับการศึกษากับเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนั้นแตกต่างกันจากประวัติการศึกษาในประเทศไทย จะเห็นได้ว่าทุกยุคทุกสมัยให้ความสำคัญของการจัดการศึกษา และในปัจจุบันถ้าจะกล่าวถึงการเลือกสถานศึกษาให้กับบุตรหลาน ซึ่งความนิยมสมัยนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่มั่นเลือกโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมีผลผลิตที่แสดงออกถึงควมมีคุณภาพ ซึ่งตัวชี้วัดหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีคุณภาพในทัศนคติของผู้ปกครองคือ การที่มีศิษย์เก่าสามารถเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงหรือศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยชั้นนำหรือในสาขาที่เป็นที่นิยม เช่น แพทย์ศาสตร์ เป็นต้น แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็มีได้เอ่ยถึงคำว่า หลักสูตร ที่ทางสถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนเลย ซึ่งความเป็นจริงรายวิชาหรือการจัดการเรียนการสอนที่ทางสถานศึกษาได้จัดให้แก่ผู้เรียนนั้นย่อมเกี่ยวกับคำว่า หลักสูตร อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ซึ่งหลักสูตรก็เพียงเป็นที่สนใจแก่นักการศึกษา ครู อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ส่วนพ่อ แม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จะสนใจมองที่ผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรมากกว่า

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตร ซึ่งลักษณะความหมายของหลักสูตรมีลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงและขยายความหมายออกไปอย่างกว้างขวางซึ่งการให้ความหมายของหลักสูตรในแต่ละยุคสมัยเป็นผลสืบเนื่องมาจากสาเหตุใหญ่ ๆ สามประการคือ ประการแรกยุคสมัยหรือกาลเวลา ประการต่อมาสภาพการดำรงชีวิต สังคม วัฒนธรรมตลอดจนการปกครองและประการที่สามคือความเชื่อในลัทธิปรัชญาและจิตวิทยาทางการศึกษาหรือข้อค้นพบใหม่จากการวิจัย ซึ่งทั้งสามประการสำคัญที่เป็นตัวกำหนดความหมายของคำว่า หลักสูตรและความหมายจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดยั้ง トラบโดที่มนุษย์ยังเห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการศึกษาและการเรียนรู้ของมนุษย์

จากการศึกษาได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรในทำนองเดียวกันไว้ว่า Taba, H. (1962) Beauchamp, G. A. (1981) Smith, F. and Gay, S. P. (1990) Oliva, Peter F. (1992) Print, M. (1993) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) และกาญจนา คุณารักษ์ (2558) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรในทำนองเดียวกันว่า หลักสูตร หมายถึง แผน หรือแผนงาน หรือแผนการเรียน หรือ แผนการจัดประสบการณ์ หรือ โครงการของความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ หรือรายการรายวิชาที่ตั้งใจให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ประกอบไปด้วย จุดประสงค์เลือกและการลำดับเนื้อหา กิจกรรมวิธีการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผล และวัสดุจุดมุ่งหมายเฉพาะ โครงสร้าง การอุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร มีความสอดคล้องกัน มีการระบุการประเมินผลของหลักสูตรที่ชัดเจน หลักสูตรสามารถจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ พัฒนาศักยภาพของตนเอง

อย่างสูงสุดได้อย่างเหมาะสม รู้จักตนเอง มีการดำเนินชีวิตในโรงเรียนและในสังคม และในโลกได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

Crow and A.W. Crow. (1980) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) และชวลิต ชูกำแหง (2559) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรในทำนองเดียวกันว่าหลักสูตรหมายถึง มวลความรู้และประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะ ตามที่กำหนดไว้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นเป้าหมายและมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการหลักสูตรทางพุทธศาสนาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมของเยาวชน กลุ่มเปราะบางในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเยาวชนกลุ่มเปราะบาง ประกอบไปด้วย 1) สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) สารการเรียนรู้ประจำหน่วย 5) กระบวนการฝึกอบรม 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผลหลักสูตร โดยกระบวนการอบรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เร้าความสนใจ (Stimulation) ขั้นที่ 2 ระดมพลังสมอง (Brainstorming) ขั้นที่ 3 ปฏิบัติงาน (Action) ขั้นที่ 4 สรุปและอภิปราย (Discussion) และขั้นที่ 5 สะท้อนผล (Reflection)

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างต่อการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนในแต่ละวัยแต่ละระดับการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกันหรือไม่ จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีนักการศึกษาและมีผลงานวิจัยที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรของนักการศึกษา

องค์ประกอบของหลักสูตร	Taba, H.	Tyler	Kerr	Beauchamp, G. A.	อำนาจ บัวศรี	สังต์ อุทรานันท์	วิชัย ประสิทธิ์วิฑูริ	สุชัย กุพันธ์	พิชญ พงศ์ศรี	กาญจนา คุณารักษ์	รวม
เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา					√				√		
จุดหมายของหลักสูตร	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	*
เนื้อหาของหลักสูตร	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	*
โครงสร้างและแบบแผนการเรียนรู้	√				√						
กิจกรรมการเรียนการสอน	√	√	√		√		√	√	√	√	*
การประเมินผล	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	*
สื่อการสอน					√						

ตารางที่ 2 องค์ประกอบของหลักสูตรจากงานวิจัย

องค์ประกอบของหลักสูตร	โชติกา ภูณสิทธิ์	ณัฐกิตต์ สิริวัฒนาทาภากุล	พัชรพร ศุภกิจ	มนฤดี ลิทธิชัย	วิทยา ทัตมี	อาทิตย์ ขาวพลา	รวม
1. ความเป็นมา	✓	✓			✓		
2. หลักการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
3. จุดมุ่งหมาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
4. สมรรถนะสำคัญ	✓				✓		
5. โครงสร้างเนื้อหา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
6. กิจกรรมการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
7. สื่อและแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
8. ระยะเวลา		✓	✓	✓			
9. การวัดและประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*

จากตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรข้างต้น อธิบายได้ว่าส่วนประกอบของหลักสูตรจะต้องประกอบไปด้วย 1) หลักการสำคัญของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาของหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อ 6) การวัดผลประเมินผล

จากการศึกษาความหมายของหลักสูตรจะเห็นว่าหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายทางการศึกษาได้ตั้งไว้ให้บรรลุความมุ่งหมาย เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นแผนหรือโครงการความรู้และประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งระบุเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อทราบการพัฒนาของผู้เรียน ทั้งความรู้เจตคติ และคุณลักษณะที่ได้กำหนดไว้ตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ อีกทั้งเป็นการกำหนดแนวทางในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยมในอันที่จะนำประเทศไปสู่ความเจริญในทุก ๆ ด้าน

2.2 ความสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบตามความจำเป็นในการฝึกอบรมเป็นการมุ่งปรับปรุงหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะคติในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร สถาบันในหน่วยงาน หรือเป็นรายบุคคลเป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรหรือสถาบัน หน่วยงานในสภาพปัจจุบันและในอนาคตอีกทั้งยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะคติที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ในการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาให้บุคคลมีความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเรื่องความรู้ ทักษะ และทัศนคติ อันจะช่วยปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม

เมื่อมองการฝึกอบรม ในฐานะที่เป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการตามนโยบายของรัฐ "การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อช่วยให้ข้าราชการมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ และเพื่อให้เกิด ความร่วมมือกันระหว่างข้าราชการในการปฏิบัติงานร่วมกันในองค์กร" หรือการฝึกอบรม คือ การถ่ายทอดความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติในทางที่ถูกที่ควร เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและภาระหน้าที่ต่าง ๆ ในปัจจุบันและอนาคตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ..ไม่ว่าการฝึกอบรม จะมีขึ้นที่ใดก็ตาม วัตถุประสงค์ก็คือ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน หรือเพิ่มขีดความสามารถในการจัดรูปขององค์กรในระยะหลัง เรามักจะมองการฝึกอบรมในเชิงของกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันสืบเนื่องมาจากเรียนรู้ การฝึก อบรมจึงหมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ เพื่อให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถที่จำเป็น และมีทัศนคติที่ดีสำหรับการปฏิบัติงาน อย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานหรือองค์กรนั้น

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อน หรือการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ เป็นขั้นเป็นตอน (นิรมล ศตวุฒิ, 2551) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมักจะเกี่ยวข้องกับ 3 องค์ประกอบหลักๆ คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตรนั้น Oiva (1992) ได้อธิบายว่า การวางแผนหมายถึง การคิดหรือขั้นตอนการออกแบบส่วนการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การนำแผนลงสู่การปฏิบัติ และการประเมินหลักสูตรหมายถึง การประเมินผลลัพธ์ การเรียนรู้ของผู้เรียนนั่นเอง

3. สมรรถนะของครูปฐมวัย

ปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการวางรากฐานการพัฒนาในทุกด้าน เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่พัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะสมองมีการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ที่ดีและถูกต้องตามหลักพัฒนาการ หลักการเรียนรู้ และหลักวิชาการแล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาต่อไป ซึ่งในปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มีเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี การสื่อสารและการดำเนินชีวิต เด็กจึงต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ การเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การพัฒนาเด็กต้องไม่ใช่การให้ความรู้ แต่เป็นการพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2557) ซึ่งได้แก่ ทักษะการคิด รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้เท่าทันสารสนเทศ รู้เท่าทันสากล สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และมีทักษะชีวิตในการพัฒนาเด็กให้มีลักษณะดังกล่าว ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก หากครูมีคุณภาพจะส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กดีตามไปด้วย ดังนั้น การเตรียมเด็กปฐมวัยสู่

ศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมโดยเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่เด็ก เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีพัฒนาการอย่างรอบด้านและที่สำคัญคือ การพัฒนาให้เด็กมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ในการพัฒนาเด็กให้มีทักษะดังกล่าวครูเองจะต้องมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้วย ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ว่าควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ประการ คือ 1) สร้างและบูรณาการความรู้ได้ 2) มีความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ 3) มีวิสัยทัศน์และตลกกลึกทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนได้ 4) รู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ 5) มีทักษะการสอนเด็กให้เติบโตเต็มตามศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ ๆ ให้ได้ 6) เข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรมจริยธรรมและชักชวนให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อสังคม และ 7) มีบทบาทนำในด้านการสอนและในวิชาชีพพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและในวิชาชีพร่วมกับผู้บริหารให้มากขึ้น

สมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้ให้ความหมายของคำว่า สมรรถนะ ว่าเป็น คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้ บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงาน อื่น ๆ ในองค์การซึ่งเมื่อนำความหมายดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับการทำงานครูปฐมวัย อาจกล่าวได้ว่า เป็นความสามารถในการทำงาน หรือเป็นพฤติกรรมในการทำงานของครูปฐมวัยที่สะท้อนให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจการกิจกรรมการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้งานการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ต้องครด้านกรพัฒนาครูปฐมวัย รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา (Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services, 2008) ได้กำหนดสมรรถนะครูปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้ครูปฐมวัยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับปรุงคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของเด็กโดยแบ่งสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Commitment to Quality) หมายถึง ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานตามคุณภาพและที่กำหนด 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ 3) ด้านการสนับสนุน (Advocacy) หมายถึง การส่งเสริมและให้ความรู้ด้านสมรรถนะครูการศึกษาปฐมวัยแก่ชุมชน 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในประเทศไทย ได้จัดทำแบบประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ประเมินตนเองเป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะหลัก (Core competency) เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูทุกคนต้องมี เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ประสบความสำเร็จ ด้านสมรรถนะประจำสายงานเป็นสมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งสายงานครู และด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 จะต้องเริ่มจากการให้ความรู้ที่จะเป็นพื้นฐานแก่ผู้เรียนเป็นลำดับแรก ซึ่งความรู้ดังกล่าว อาจแบ่งเป็น 2 ด้าน คือความรู้ในเชิงวิชาการ อัน

ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของมนุษย์ ซึ่งความรู้เหล่านั้น จะช่วยให้มนุษย์เข้าใจ ธรรมชาติเข้าใจเพื่อนมนุษย์ในสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมถึงเข้าใจสิ่งที่เรียกว่าเป็นอารยธรรม ของมนุษยชาติ ซึ่งผู้เรียนอยู่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมโลก และอีกกความรู้หนึ่งได้แก่ ความรู้ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในอนาคต การให้ความรู้พื้นฐานทั้งสองประการนี้ ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ ทักษะทางปัญญา

กันตวรรณ มีสมสาร (2560) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการ เรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ทั้งสมรรถนะที่เป็นจริงและสมรรถนะที่คาดหวังประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการ จัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับมาก 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ดังนั้น สมรรถนะครูปฐมวัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของเด็ก แบ่งสมรรถนะทาง วิชาชีพครูปฐมวัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ 3) ด้านการสนับสนุน 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ประการ คือ 1) สร้างและบูรณาการความรู้ได้ 2) มีความคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ 3) มีวิสัยทัศน์และตักมผลึกทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนได้ 4) รู้ และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ 5) มีทักษะการสอนเด็กให้เติบโตเต็ม ตามศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ ๆ ให้ได้ 6) เข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรมจริยธรรมและชักชวน ให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อสังคม และ 7) มีบทบาทนำในด้านการสอนและในวิชาชีพพัฒนาคุณภาพของ โรงเรียนและในวิชาชีพพร้อมกับผู้บริหารให้มากขึ้น

4. ทักษะทางภาษาไทยในศตวรรษที่ 21

ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมทั้งชีวิตใน ศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อ วิธีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อ เตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไป จากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (LEARNING SKILL) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียน การสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ศตวรรษที่ 21 จะเป็นช่วงเวลาแห่งอนาคตก็ตาม แต่ผู้ ที่เกิดในช่วงหลังปี ค.ศ. 2000 ก็เริ่มมีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับอนาคตเพิ่มขึ้น รูปแบบของการใช้ชีวิต การ ติดต่อและการสื่อสารกับบุคคลรอบข้าง ล้วนแต่แตกต่างจากคนรุ่นก่อนทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตรประจำวัน ดังที่ Rogers (2003) ได้อธิบายโดยสรุปว่า เยาวชนรุ่นใหม่ได้รับประสบการณ์จากเทคโนโลยีที่หลากหลายมาก อาทิ วิดีโอเกม ไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ โทรศัพทสมาร์ตโฟน และคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีเหล่านี้ได้เข้ามาสู่ชีวิตของ

ผู้เรียนตั้งแต่ช่วงวัยเด็กมาก จึงเป็นผลให้สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้ มีอิทธิพลต่อลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ของคนรุ่นใหม่กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เด็กเหล่านี้ เมื่อพวกเขาเข้าสู่ระบบการศึกษา จึงมีฐานความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูลดิจิทัล สามารถที่จะติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์มาก่อนแล้วจึงถือเป็นเรื่องปกติ ที่ผู้เรียนยุคใหม่จะมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีตลอดเวลา ในระดับชั้นเรียนหรือครอบครัว หากได้รับอนุญาตจากครูผู้สอนหรือผู้ปกครอง พวกเขาก็สามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ตนเองต้องการ รวมถึงใช้ข้อมูลเหล่านั้น เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อน การทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวของผู้เรียนในปัจจุบัน เป็นแต่เพียงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการทดลองผิดลองถูก หรือเป็นประสบการณ์เฉพาะสำหรับตนเอง หาได้เกิดจากการจัดการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ

เครือข่ายองค์การความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st Century Learning, 2015) หรือที่เรียกอย่างย่อว่า เครือข่าย P21 ที่ประกอบด้วยนักการศึกษา นักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์นักธุรกิจ และเครือข่ายทางวิชาชีพอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง ได้นำเสนอทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยแยกแยะอย่างชัดเจนว่าทักษะที่จำเป็นดังกล่าวประกอบด้วย 3 ทักษะของวิชาแกนหลัก คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะเทคโนโลยีและสารสนเทศ ซึ่งความสำคัญของวิชาแกนหลัก 3 ทักษะนี้ช่วยให้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษนี้ ได้แก่ การอ่าน การเขียน และ คณิตศาสตร์ นอกจากนี้เครือข่าย P21 ระบุชัดเจนว่าการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว ต้องประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานหลักสูตรพร้อมทั้งการประเมินหลักสูตร การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาวิชาชีพครู และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 จะต้องเริ่มจากการให้ความรู้ที่จำเป็นพื้นฐานแก่ผู้เรียนเป็นอันดับแรกซึ่งนอกเหนือจา การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ผู้เรียนควรได้รับการฝึกหัด การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน และการนำเสนออย่างเป็นระบบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยการพัฒนาหลายๆ ทักษะย่อยควบคู่กันไป ในการส่งเสริมและฝึกหัด ครูผู้สอนพึงให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะเหล่านั้นดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งว่า สอดคล้องกับ ณัฐกิตติ์ นานา (2558) ได้สรุปว่า วิธีการสอนภาษาไทยที่ต้องอาศัยรูปแบบวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่างๆ เข้ามาช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนด้วย สอดคล้องกับ วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (2550) ที่กล่าวถึงการสื่อสารภาษาไทยในงานวิชาการว่า การที่ผู้ส่งสารหรือผู้เขียนคำนึงถึงองค์ประกอบของการเขียนและข้อควรคำนึงในการใช้ภาษาไทยในงานวิชาการ นอกจากจะทำให้งานชิ้นนั้นน่าอ่านแล้ว ยังช่วยเพิ่มคุณค่าและสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านในฐานะผู้รับสาร อันเป็นเป้าหมายหลักของการสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จด้วย

5. หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูปฐมวัย

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรอบรมครูปฐมวัยเพื่อพัฒนากระบวนการทางภาษา มีดังนี้

1. ความเป็นมา	- สัมพันธ์กับชื่อเรื่องหรือเรื่องที่จะศึกษา - ทบทวนวรรณกรรม
↓	
2. หลักการ	- สัมพันธ์กับชื่อเรื่องหรือเรื่องที่จะศึกษา - แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการทางภาษา
↓	
3. จุดมุ่งหมาย	- สัมพันธ์กับชื่อเรื่องหรือเรื่องที่จะศึกษา
↓	
4. โครงสร้างเนื้อหา	- สัมพันธ์กับชื่อเรื่องหรือเรื่องที่จะศึกษา - แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการทางภาษา - แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะทางด้านภาษา
↓	
5. กิจกรรมการฝึกอบรม	- สัมพันธ์กับชื่อเรื่องหรือเรื่องที่จะศึกษา - เด็กปฐมวัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง
↓	
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้	- สัมพันธ์กับชื่อเรื่องหรือเรื่องที่จะศึกษา - หลักสูตรที่จะเกิดขึ้น
↓	
7. การวัดผลและประเมินผล	- สัมพันธ์กับชื่อเรื่องหรือเรื่องที่จะศึกษา - รูปแบบของการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม

5.1 สมรรถนะของครูปฐมวัยเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน

เมื่อผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาสมรรถนะและทักษะด้านความรู้ การคิดและการปฏิบัติงานได้ระยะหนึ่งแล้ว ครูก็ควรที่จะส่งเสริมให้พัฒนาทักษะ ที่จะเกิดขึ้นได้ เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม ทั้งที่เป็นรูปแบบการปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว หรือปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ นั่นก็คือทักษะการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นผู้เรียนควรจะได้รับฝึกหัดฟัง พูด อ่าน เขียน และนำเสนออย่างเป็นกระบวนการโดยพัฒนาหลาย ๆ ทักษะย่อยควบคู่กันไป และในการส่งเสริมและฝึกหัด ครูผู้สอนพึงให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะเหล่านั้น ร่วมกับบุคคลแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนและครู การส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม สืบค้น วิเคราะห์เรียบเรียง นำเสนอ และสื่อสารต่อสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ คือหลักการสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งระหว่างการทำงานหรือเรียนรู้แลกเปลี่ยนกับ

ผู้เรียนก็จะมีโอกาสได้พัฒนาสมรรถนะในด้านการทำงานร่วมมือกับผู้อื่น สามารถที่จะปรับตัว และอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างจากความคิด ความเชื่อของตนเองได้

6. สรุป

หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูปฐมวัยเพื่อทักษะภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน เป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมาย และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรอบรมครูปฐมวัยเพื่อพัฒนากระบวนการทางภาษา จึงประกอบด้วย 1)ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้างเนื้อหา 5)กิจกรรมการฝึกอบรม 6)สื่อและแหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชรัภัทร เตชะวัฒน์ศิริดำรง, ภัทราวรรณ จันทร์เนตร ที่ได้สรุปว่า หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาหลักสูตรอบรม 4) การจัดกิจกรรมอบรม 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล และ 7) การจัดกิจกรรมการอบรมเป็นแบบผสมผสาน ดังนั้น หลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมในสมัยหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไปสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และเทคโนโลยีเปลี่ยนไป หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทในการจัดการศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และความต้องการของบุคคลในยุคนั้นๆ จึงเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนาให้ประชากรของประเทศสามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลก

7. บรรณานุกรม

- กันตวรรณ มีสมสาร. (2560). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 7(2). 45-57.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). **พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2562). **พัฒนาการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน: จากอดีตสู่ยุคเปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency)**. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2563. จาก https://www.thaiedreform.org/wpcontent/uploads/2019/08/Core_competency09.pdf
- ชวลิต ชูกำแหง. (2559). **การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). **นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี : พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปรินต์ติ้ง.
- ณัฐกิตติ์ นานา. (2558). กลยุทธ์การสอนภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 13(1). 57-69.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2543). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- พัชรภา ตันติชูเวท และ จริญญา มาติลโกวิท. (2559). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเจเนอเรชั่นแอลฟาที่เหมาะสมกับสังคมไทยในอนาคต. **วารสารครุศาสตร์**. 44(1). 129-142.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2557). **เติบโตตามศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี, ญัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล. (2565). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการหลักสูตรทางพุทธศาสนาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมของเยาวชนกลุ่มเปราะบางในจังหวัดขอนแก่น. **Journal of Educational Issues**. 8(1). 546-556.
- วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง, ภัทราวรรณ จันทร์เนตร. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ สำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 9(2). 103-121.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). **การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). **พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2550). การสื่อสารภาษาในงานเขียนทางวิชาการ. **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 24(2). 34-52).
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2549). **การประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID - PLAN) และแผนพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ (CAREER PLAN)**. นครปฐม : ฝ่ายวิชาการ โครงการพัฒนาระบบการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). **รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ประจำปี 2555**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). **คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามระดับอุดมศึกษา (ฉบับสถานศึกษา) พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- Beauchamp, G. A. (1981). **Curriculum Theory**. 4th ed. Illinois : F.E. Peacock.
- Crow and A.W. Crow. (1980). **Introduction to Education**. New Delhi : Euraga Publishing House.
- John Wiles. (2009). **Leading Curriculum Development**. California : Corwin.
- Oliva, Peter F. (1992). **Developing The Curriculum**. 3rd ed. New York : Harper Collins Publishers.
- Print, M. (1993). **Curriculum development and design**. 2nd ed. Sydney : Allen & Unwin.
- Richards, J. C. and Rodgers, T. (1986). **Approaches and Methods in Language Teaching**. Cambridge: Cambridge University Press.

- Rogers, E. (2003). **Diffusion of Innovations**. New York : Free Press.
- Smith, F. and Gay, S. P. (1990). **Teachers and Research : Language Learning in the Classroom**. New York : International Reading Association.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development Theory and Practice**. New York : Harcourt, Brace and World.
- The Partnership for 21st Century Learning. (2015). **Learning for 21st Century: A Report and Mile Guide for 21st Century skills**. Retrieved 9 March 2022. From <http://www.21stcenturyskills.org>
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). **21st Century Skills: Learning for Life in Our Times**. San Francisco, CA : John Wiley & Sons.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน
หลักเกณฑ์และวิธีการส่งต้นฉบับเพื่อพิมพ์เผยแพร่
วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1. ลักษณะของวารสาร

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นวารสารเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทความรายงานการวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยและบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารรายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน เนื้อหาบทความหรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น กองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยต้นฉบับจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์

2. การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับจะเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และต้องมีบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ต้นฉบับต้องพิมพ์บนกระดาษขาวขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียวใส่เลขกำกับหน้าทุกหน้าพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Word ใช้แบบอักษร (Font) TH Sarabun ขนาด 16

ถ้ามีภาพประกอบควรเป็นภาพถ่ายขาว – ดำ ที่ชัดเจน

ถ้าเป็นภาพวาดลายเส้นให้วาดบนกระดาษขาวโดยใช้หมึกดำให้สะอาดและลายเส้นคมชัด ความยาวของเนื้อเรื่องภาพประกอบ ตาราง และบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษรวมเอกสารอ้างอิงไม่ควรเกิน 12-15 หน้า

ส่งต้นฉบับมายังกองบรรณาธิการวารสารวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด มาที่ Email : JournalMBU101@gmail.com หรือส่งเข้าระบบออนไลน์ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

3. รายละเอียดขนาดตัวอักษรและรูปแบบการพิมพ์

ส่วนประกอบของบทความ	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อบทความ	กลาง หน้ากระดาษ	18	ตัวหนา
ชื่อผู้แต่ง	ชิดขวา	16	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ -ภาษาไทย -ภาษาอังกฤษ	กลาง หน้ากระดาษ	18	หัวข้อตัวหนา เนื้อหาตัวปกติ
หัวข้อแบ่งตอน	ชิดซ้าย	18	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	ใช้หมายเลข	16	ตัวปกติ

เนื้อหาบทความ	-	16	ตัวปกติ
การเน้นความในบทความ	-	16	ตัวปกติ
ข้อความในตาราง	-	16	ตัวปกติ
บรรณานุกรม	ขีดซ้าย	16	ตัวหนา
ภาพประกอบ / คำอธิบายใต้ภาพ	กลาง หน้ากระดาษ	16	ปกติ

ตัวอักษร TH Sarabun ขนาด 16 เว้นขอบด้านบน / ขอบด้านซ้าย 1.5 นิ้ว เว้นขอบด้านล่าง / ขอบด้านขวา 1 นิ้ว

4. ชื่อผู้เขียน

ระบุชื่อ – นามสกุลจริง (ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) โดยวางไว้ทางขวามือใต้ชื่อของบทความ ระบุ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน และ e-mail ตามลำดับ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

5. บทคัดย่อ

บทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยใช้บทคัดย่อภาษาอังกฤษก่อนบทคัดย่อภาษาไทย และจำนวนคำ 300-500 คำ

บทความภาษาอังกฤษต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้บทคัดย่อภาษาไทยก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และจำนวนคำไม่เกิน 300-500 คำ

ท้ายบทคัดย่อให้ผู้เขียนกำหนดคำสำคัญ (Keywords) สำหรับคำดัชนีเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

6. เกณฑ์การพิจารณาบทความ

1. กองบรรณาธิการวารสารพิจารณาคัดเลือกคุณภาพบทความ และ/หรือปรับแก้ตามความเหมาะสมก่อนส่งผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คนเป็นผู้พิจารณาเนื้อหาสาระ ตรวจสอบความถูกต้อง และคุณภาพทางวิชาการของบทความและเห็นชอบให้ตีพิมพ์ทั้ง 2 คน กรณีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบ 1 ใน 2 คนทางกองบรรณาธิการวารสารฯ จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมอีก จำนวน 1 คน (และในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งเพิ่มขึ้นผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1,000 บาท) และบทความที่จะได้รับการตีพิมพ์จะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 คน กรณีเมื่อเสนอบทความต่อผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไร ผู้เขียนบทความประสงค์จะไม่ตีพิมพ์ในวารสาร ผู้เขียนบทความจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนของผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านละ 1,000 บาท

3. กองบรรณาธิการวารสารจะไม่คืนต้นฉบับให้กับเจ้าของบทความในทุกรณี

7. ประเภทของบทความที่รับพิจารณา

บทความวิชาการ บทความวิชาการวิจัย บทความปริทัศน์ และหรือบทวิจารณ์หนังสือ

8. หลักการอ้างอิง

ให้ใช้ “ระบบฝังโน” และตัวเลขให้ใช้ “ตัวเลขอารบิก” ที่เป็นสากล

9. เขียนตามแบบที่กำหนดไว้

9.1 บทความวิชาการ

แบบการเขียน “บทความวิชาการ” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....
.....(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....
.....

คำสำคัญ :;;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

.....
.....
.....

Keywords :;;;(3 – 5 คำ)

1. บทนำ

(พิมพ์รายละเอียด).....

.....
.....
.....

2. เนื้อหา : ในส่วนนี้ การอ้างอิงในเนื้อเรื่องให้ใช้แบบนาม-ปี (Name-Year) ระบุชื่อ-นามสกุล ผู้แต่งปีที่พิมพ์เอกสารและหน้าไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความนั้นก็ได้ เช่น กุลธิดา ท้วมสุข (2548 : 16) กุลธิดา ท้วมสุข (2548) หรือ (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548) (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548 : 16))

2.1.

2.2.

2.3.

ฯลฯ

3. สรุป

(พิมพ์รายละเอียด).....

.....

4. บรรณานุกรม

.....
(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิชาการเท่านั้น)

9.2 บทความวิจัย

แบบการเขียน “บทความวิจัย” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
 วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

เรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....
(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....

คำสำคัญ :;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

Keywords :;;; (3 – 5 คำ)

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

.....

(ความยาวประมาณ 2/3หน้ากระดาษ A4)

2. โจทย์วิจัย(ถ้ามี)

2.1
 2.2

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อ
 3.2 เพื่อ.....

4. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

4.1
 4.2

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1
 5.2

6. วิธีดำเนินการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ ½
 หน้ากระดาษ A4)

7. ผลการวิจัย

.....
 มีตาราง/รูปภาพ/แผนภูมิประกอบ ถ้าวิจัยเชิงคุณภาพให้ใส่รูปภาพ 1-2 รูป (ความยาวประมาณ 2-3
 หน้ากระดาษ A4)

8. อภิปรายผลการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ 1/3 หน้ากระดาษ A4)

9. องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี)

.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....

11. บรรณานุกรม

.....
(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิจัยเท่านั้น)

การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม

การระบุแหล่งที่มาของข้อมูล 1) ในเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนามปี (author-date in text citation) โดยระบุ ชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และระบุเลขหน้าเอกสารอ้างอิงในกรณียกข้อความมาทั้งหมด 2) การอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้นๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้วลี “บรรณานุกรม” สำหรับผลงานวิชาการภาษาไทย หรือ “Reference” สำหรับผลงานวิชาการภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ดังปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างเบื้องต้น

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

2. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ระบุเลขของปีที่(ระบุเลขของฉบับที่). ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความเรื่องนั้นๆ.

นัฐธยา พิพัฒน์นราธ, นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2561). การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์**. 5(1). 223-240.

3. วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. สถานที่พิมพ์
ตัวอย่างเช่น

รัศมี สีहनัน. (2551). การประเมินสมรรถนะความเป็นครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ
ประเมินผล. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

4. เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่

ชื่อผู้จัดประชุม. (ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงานการประชุม. เมืองที่พิมพ์-ถ้ามี : สำนักพิมพ์-ถ้ามี.

5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์/เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่องที่ปรากฏในเว็บ. สืบค้นเมื่อระบุวันที่เดือนปี. จากชื่อเจ้าของเว็บไซต์ :
<http://xxxxxx>

เสาวรัจ รัตนคำฟู.(2563). วิกฤตโควิด-19 รัฐต้องเร่งลดช่องว่างดิจิทัล เพื่อความเท่าเทียมในห้องเรียน
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2563. จาก <https://tdri.or.th/2020/04/digital-divide-online-education-inequalities/>

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ
วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(MBU Roi Et Journal of Global Education Review)
ISSN : 2730-4132 (Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้น จึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการในวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.1 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของบทความตามกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

1.2 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการในพิจารณาบทความโดยอ้างอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้นิพนธ์บทความและเนื้อหาบทความที่พิจารณาไม่ว่าจะด้วยกรณีใดๆ ทั้งสิ้น

1.3 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความ ไม่ว่านจะเป็นประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือในการนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

1.4 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความและผู้นิพนธ์บทความ

1.5 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

2. บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์บทความในวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2.1 บทความที่ผู้นิพนธ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน

2.2 ผู้นิพนธ์บทความต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น

2.3 หากผลงานทางวิชาการของผู้นิพนธ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้นิพนธ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

2.4 ผู้นิพนธ์บทความต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด แล้ว

2.5 ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

3. บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความ

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก และพิจารณาบทหลักการ และเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

3.4 หากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความได้ตรวจสอบแล้วพบว่าบทความที่รับประเมินเป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

3.5 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด กำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับ